

Ona

Quadern de debat

Número 76 - abril 2000 - 600 pta - 3,61 euros

►► **Formació:
l'enllaç cap al futur**

► **Ocupació i integració,
l'objectiu immediat**

IFOC, una apuesta por el empleo

**AJUNTAMENT DE CALVIÀ
MALLORCA**

Institut de Formació i Ocupació de Calvià

El **Ayuntamiento de Calvià** creó en 1994 el Instituto de Formación y Ocupación (IFOC), como instrumento para la aplicación de políticas activas de empleo a través de cursos de formación profesional, proyectos de formación-empleo y mediante apoyo e incentivo al autoempleo.

Para la consecución de estos objetivos el IFOC cuenta con tres unidades: UNIDAD DE EMPLEO, UNIDAD DE FORMACION Y UNIDAD DE PROMOCION ECONOMICA.

En el programa diseñado por el IFOC para el año 1999-2000 los ciudadanos podrán encontrar, entre otros, los siguientes **SERVICIOS**:

UNIDAD DE EMPLEO

- **Servicio de intermediación** permanente entre empresas y trabajadores en búsqueda o mejora de empleo.
- **Servicio de orientación** en el que se contempla acciones para la búsqueda de empleo, información a empresas y trabajadores sobre normativa laboral, perfiles profesionales, mercado laboral etc. Y orientación específica para jóvenes con el fin de apoyarles en la toma de decisiones formativo-laborales.
- **Servicio de inserción laboral** consistente en programas de formación-empleo con el objetivo de aumentar la cualificación profesional de los trabajadores con dificultades de acceso al mercado laboral y obtención de una 2ª cualificación para trabajadores con trabajos estacionales.

Programas de formación-empleo:

- Convenio de colaboración INEM-CCLL: Comunicación y acercamiento de la administración y sus servicios al ciudadano. Adecuación de zonas forestales "Puig de Na Morisca"
- TALLER DE EMPLEO "Els Garrovers" viveristas de plantas autóctonas.
- Plan Local de Empleo Calvià (PLEC): Jardinería y mantenimiento de piscinas. Tratamiento del textil y limpiezas profesionales.
- Talleres y Acciones de Inserción Sociolaboral (TAIS): Taller de jardinería.

UNIDAD DE FORMACION

- **Programa de formación para jóvenes:**
 - ESCUELA TALLER "Es Falcó" recuperación de caminos rurales: margers y forestal.
 - GARANTIA SOCIAL: Ayudante de mantenimiento de embarcaciones. Ayudante mecánico de embarcaciones. Auxiliar peluquería y estética.
- **Programas de formación para la inserción y el reciclaje profesional de los trabajadores en situación de desempleo o desarrollando una actividad profesional** (Plan Mestral del Govern Balear).
- CURSOS de oficios, empleados agencia de viaje, recepcionista de hotel, idiomas, informática etc.

- **Escuela de adultos** que tiene como objetivos trabajar para favorecer la educación integral de las personas, con la siguiente oferta formativa:

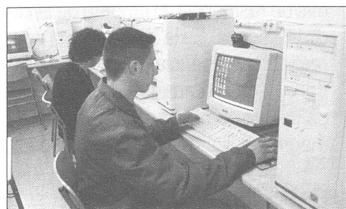
- FORMACION REGLADA:
 - Alfabetización.
 - Estudios-consolidación.
 - Graduado escolar.
 - Preparación pruebas no escolarizadas de FP.
 - Preparación pruebas de acceso a ciclos de FP.
- FORMACION NO REGLADA:
 - Español para extranjeros.
 - Catalán.
 - Informática básica.
 - Corte y confección.

UNIDAD DE PROMOCION ECONOMICA

- **Servicio de información y orientación a personas emprendedoras** sobre trámites administrativos, fiscales, juridico-laborales, etc.
- **Asistencia técnica** en la elaboración de planes de empresa y viabilidad técnico-económica de proyectos empresariales.
- **Información sobre ayudas y subvenciones** a las empresas.
- **Formación específica para emprendedores y pymes**, cursos "plan de empresa" y "emprendedores".
- **Tutorías** individuales y seguimiento de la actividad empresarial ya iniciada.
- **Relaciones con instituciones y organizaciones.**
- **Premios** "iniciativa rural en Calvià" y "creación de nuevas empresas".

4 hemeroteca i editorial

5

informe

Enllaç cap a una societat ben formada.

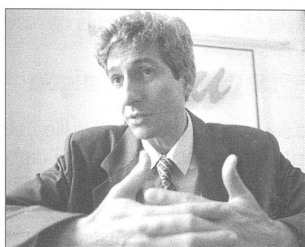
Per Sebastià Verd.

11

formació

Pactant el progrés.

*Entrevista a Eberhard Grosske,
per Gina Garcías.*

16

Millorar els enllaços.

*Taula rodona amb Josep Benedicto, Lorenzo Bravo,
Tomàs Garrido i Josep Oliver,
per Magdalena F. Mulet.*

23

Formar, ocupar i integrar.

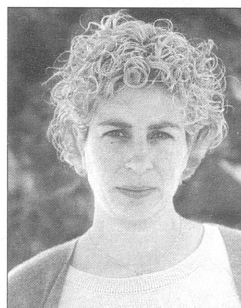
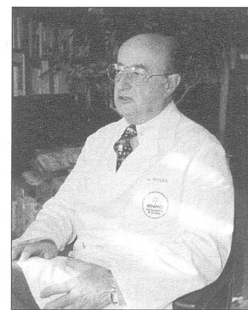
*Entrevista a Josefina Sintes,
per Constanza Forteza.*

28

Sense marxa enrera.

*Entrevista a Joan Perera,
per Jordi Calleja.*

34

Noves esperances.

*Entrevista a Maria Cruz Briz,
per Maria Ferrer.*

40

El repte de valorar l'experiència.

*Entrevista a
Antoni Garcia Salvador,
per Antoni Oliver.*

45 la clau d'ONA

ona Quadern de debat

n. 76, abril 2000

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte), Bartomeu Bennassar (teòleg),
Antoni Fleixes (economista) Jaume Garau (psicòleg),
Sinfo García (dir. gerent Fundesba), Pere Mascaró (economista),
Francesc Obrador (tècnic turístic), Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Jordi Calleja, Gina Garcías, Maria Ferrer, Constanza Forteza, Miquel Massutí, Antoni Oliver, Joana M. Roque i Antoni Rosselló.

Disseny i muntatge: Eparrutx, tel. 971 42 09 66 - Palma

Impressió: Imp. Homar. Tel. 971 43 08 61 - Palma

Administració i Publicitat:

Fundesba, S.L. c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b.
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94. 07003-Palma de Mallorca.

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 600 pessetes (3,61 euros) - Subscripció: 5.000 pta. (30,60 euros) per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a **Fundesba, S.L.**
c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b. 07003-Palma de Mallorca, o
telefonau al 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

Nova economia i formació

La cimera de Lisboa, que va tenir lloc el passat mes de març, va marcar l'horitzó d'una Europa que avança decididament cap a l'anomenada "nova economia", una economia entorn a les noves tecnologies de la informació. Els valors tecnològics són més que una moda i, per això, els governs de la UE s'han mostrat disposats a promoure, per sobre de totes les coses, el coneixement. Es tracta d'obrir pas a la cultura del nou món, on Internet és, avui per avui, l'estrella indiscutible, però on les necessitats del saber van més lluny: es tracta, doncs, de posar en valor, de cada vegada més, el "know how" de cada societat, la cultura que predisposa a fer bé les coses i a ser competitius en un món on desapareixen les barreres econòmiques i on la comunicació fa que la concepció territorial que ha vigit fins ara quedi absolutament superada.

En aquest context, les Illes Balears ofereixen un horitzó ple de llums i d'ombres. Per una banda és una de les comunitats autònomes amb major índex d'ocupació, però per l'altra es tracta, majoritàriament, d'ocupacions on fins ara no s'havia requerit una bona formació professional. El món del treball demanda llocs de feina poc qualificats i això ha determinat, també, que en un dels escassos territoris de l'Estat espanyol que sobrepassen el nivell de renda mitjana de la Unió Europea, el nivell salarial sigui per sota de la mitjana estatal. Una discriminació que només és explicable, precisament, per la manca de valor que fins ara s'ha donat a la formació. No obstant això, és evident que la situació ha canviat, que els nous temps imposen la necessitat de saber, no perquè des de Lisboa així ho hagin decidit els caps de govern, sinó perquè és una exigència del món globalitzat.

Les Illes Balears o, més concretament, el món del treball de la nostra comunitat autònoma presenta un dèficit molt considerable de formació. Ara, a través del Pla Enllaç es pretén superar aquesta barrera, enllaçant, precisament, un triangle, en els vèrtexs del qual se situen l'ensenyament, el treball i l'empresa. La societat balear té el privilegi de gaudir d'un relatiu alt nivell de riquesa, encara que mal repartida, però per mantenir-lo és necessari que introdueixi importants canvis tecnològics, fins i tot, o sobretot, en les activitats turístiques. Cal que incrementi el seu grau de coneixement i que impulsi la formació a tots els indrets del món del treball. Només així continuarà sent una societat competitiva.

Des d'ONA hem volgut aprofitar l'oportunitat del Pla Enllaç per analitzar la situació del món del treball en un dels seus vessants més conflictius, la formació, ja sigui la professional, l'ocupacional o la continua. De fet, és quasi una continuació del nostre número anterior, en el qual ens vàrem fixar en la situació de l'ensenyament secundari. En aquesta ocasió hem anat una passa més enfora. Les societats modernes, sobretot les que es veuen abocades a implantar la societat de la informació, urgeixen elevar el grau de formació de tots els seus membres, la qual cosa no vol dir, exclusivament, disposar d'un nombre elevat d'universitaris, sinó de persones que, simplement, sàpiguen fer bé la seva feina. Aquest és el repte, al qual nosaltres ens hem volgut sumar en aquesta ocasió.

Cientos de inmigrantes inician los trámites para legalizar su situación

CCOO cree que la falta de personal demorará la concesión de permisos, mientras Cien presen... "agilidad"

centreeuropeus, etcètera.

Hom calcula que entre tres i cinc mil nous residents podran legalitzar la seva presència a les Illes dins del termini que marca la llei, és a dir, fins al 31 de juliol. Requisit imprescindible és justificar que ja eren aquí el primer de juny de 1999, o haver obtingut ja un permís de residència o un contracte de feina.

La guerra de l'aigua

La sequera que pateixen les Illes, afegida al nou boom econòmic i demogràfic, ha desencadenat una guerra de declaracions, i d'estratègies, entre la Conselleria de Medi Ambient i l'empresa municipal EMAYA. Margalida Rosselló i Maria Crespo sembla que discrepen en tot i per tot, com es pot comprovar a aquesta informació d'*El Mundo*. La primera desitjaria aplicar un model d'explotació hídrica molt més racional que l'actual, mentre que la presidenta d'EMAYA creu que és prioritari satisfer la demanda i només llavor pensar a fomentar l'estalvi. Són dues maneres diferents d'interpretar la realitat, tot i que aquesta s'imposa amb gravetat. No es pot desabastir la població, però tampoc no es pot tudar l'aigua. Les dues coses són igualment prioritàries.

Un nou estiu de gom a gom

Aquesta és la realitat. La informació que firma Pep Minuesa al *Diari de Balears* ho deixa ben clar: tornarem a tenir un estiu ple de gom a gom. Hom calcula que l'increment de turistes serà d'un 3%, un percentatge que pot pareixer baix però que no ho és gens si el traduïm a xifres absolutes, fins i tot si tenim en compte que disminueix el nombre d'estades per persona.

La conseqüència és una nova temporada econòmicament esplèndida, però

amb la conseqüència negativa de tots coneguda: la sensació que s'ha sobrepassat el sostre i que a partir d'aquesta conclusió tot és ja possible.

El món de Michael Douglas

És quelcom més que una aportació cultural. Michael Douglas s'ha identificat en el seu paper de nou Arxiduc i ha decidit fer alguna cosa per l'illa que l'ha acollit (o en realitat hauriem de parlar de l'illa que ell ha acollit?). El Centre Cultural de la Costa Nord mostra a tots els visitants les belleses d'un territori, la vocació del qual és convertir-se, indiscutiblement, en parc natural.

Michael Douglas ja n'ha fet la recepció. Ara falta que els propietaris, inclosos el propietari de S'Estaca, és a dir, el mateix Douglas, s'adonin que la declaració de parc no és incompatible ni amb els usos residencials ni amb els usos agrícoles que actualment té. Tal com ho explica l'*Última Hora*.

INFORME

Enllaç cap a una societat ben formada

per Sebastià Verd

Les Illes Balears són la comunitat autònoma que ha experimentat el major creixement econòmic i demogràfic en les darreres dècades. També són un dels escassos territoris que sobrepassen la mitjana europea de producte interior brut. Però no tot és positiu. La major part dels llocs de feina generats a l'empresa dels successius booms són poc qualificats, els

salaris són dels més baixos de l'Estat i, simultàniament, el món laboral illenc registra un dels índexs més alts pel que fa a la precarietat i a la sinistralitat laboral. Aquest informe és un repàs als darrers esdeveniments sobre aquestes qüestions, amb dos protagonistes: el Pacte per a l'Ocupació i el Pla Enllaç de formació ocupacional.

TU FORMACIÓN GARANTIZA TU EMPLEO

Instituto de Formación y Estudios Sociales

Palma de Mallorca
Avda. Gaspar Bennazar Arquitecte, 71
971 76 35 80

Maó
Pl. Miranda s/n, edif. AISS 1º
971 35 65 95

Ciutadella
Avda. Palma de Mallorca, s/n
971 38 27 86

Ibiza
C. Carlos III, 26
971 31 49 30

Baleares
Avda. Gaspar Bennazar Arquitecte, 69
971 76 35 80

Menorca
Pl. Miranda s/n, edif. AISS 1º
971 36 99 20

Manacor
C. Príncipe, 23
971 55 25 22

Ibiza
Avda. Ignacio Wallis, 4
971 31 51 98

PROGRAMACIÓN 2000

Cursos de Formación Ocupacional para desempleados

- Idiomas (alemán e inglés)
- Relaciones públicas
- Cocinero
- Camarero
- Pastelería y repostería
- Agencias de viajes
- Animación en 3d
- Diseño gráfico
- Aplicaciones informáticas de oficina
- Aplicaciones Informáticas de gestión
- Comunicaciones de ordenadores y redes locales
- Gestión empresarial
- Orientación laboral
- Autocad v.14
- Auxiliar de ayuda a domicilio
- Socorrismo acuático
- Gestión ambiental en la empresa
- Ecodiseño de productos de calzado
- Gestión del agua en la empresa
- Gestión de los residuos en la empresa

Cursos de Formación Ocupacional para desempleados

- Idiomas (alemán, inglés, francés, catalán y ruso)
- Informática (Oficce 97, Office 2000, procesador de textos, hoja de cálculo, base de datos)
- Redes y comunicaciones
- Internet y diseño de páginas Web
- Animación en 3d
- Autocad v.14/ 2000
- Diseño gráfico (PhotoShop, CorelDraw)
- Dirección y Gestión de Recursos Humanos
- Administración y oficina (salarios, nóminas, Seguridad Social, empleo y contratación)
- Gestión empresarial (gestión fiscal PYME, relaciones públicas)
- Fotografía
- Prevención de riesgos laborales.

Solicita información en IFES, UGT o en las federaciones del Sindicato

En una nota feta a conèixer pel gabinet de premsa de la Conselleria de Treball, a principi de febrer, es valorava positivament la reducció de l'atur a les Balears durant el 1999, quan registrà un descens espectacular del 32,3% que, a més a més, va anar acompanyat d'un fort creixement de l'ocupació. No obstant això, la conselleria es mostrava preocupada davant la precarietat dels llocs de feina. Preocupada tant pel risc que aquest fet suposa, en cas de crisi, com per la baixa qualificació de les ofertes de treball, que és un risc afegit. La nota deia textualment: "...però constata amb preocupació les dades relatives a l'elevat índex de rotació i precarietat, per la qual cosa entén que els objectius han d'anar dirigits a la millora de la qualitat de l'ocupació". "A pesar de la baixada de l'atur -afegia el comunicat- segons les dades de l'Enquesta de Població Activa referides al darrer trimestre de l'any passat, les Illes continuen tenint un greu dèficit en ofertes d'ocupació de qualitat".

Segons un informe de CC.OO, les ocupacions més contractades durant el 1998 varen ser les de picapedrers i de peons de la construcció que, conjuntament, sumaren 47.000 contractes i, en segon lloc, els cambrers, amb poc més de 20.000. Segueixen en nombre, oficis com els de peons de transport i de descàrrega, personal de neteja, oficinistes, dependents de comerç,

peons d'indústria i conductors de camions. Aquest rànquing de les deu principals ofertes de treball de les Illes és, indiscutiblement, molt il·lustratiu del model econòmic, que tendeix a crear dos tipus de societat. Per una banda hi ha la classe empresarial, els professionals i la cada vegada més nombrosa presència de residents estables o de cap de setmana que no exerceixen, almenys teòricament, cap ocupació a les Illes. I d'altra, la població assalariada que pot gaudir d'un nivell econòmic acceptable en època de bonança, com l'actual, però que -amb les dades oficials a la mà- té uns salaris mitjans inferiors als d'altres comunitats autònomes.

BONANÇA APARENT

I encara hauríem d'afegir un tercer apartat, format per la bossa de marginació existent, de la qual hem parlat reiteradament en els darrers informes publicats a ONA. Es tracta d'una bossa formada per persones majors que s'han vist excloses del mercat laboral i per persones joves que han sofert altres tipus de marginació social. El fort dinamisme econòmic de les Illes Balears és un imant que atreu mà d'obra forana, però ateses les condicions d'estacionalitat i de temporalitat reduïda que afecten la major part dels contractes fa que haguem de parlar d'una forta inesta-

bilitat que, en molts de casos, desembarcarà en un increment d'aquesta bossa de marginació que fa que alguns experts econòmics puguin parlar, amb una aparent normalitat, de plena ocupació, quan en realitat els aturats encara es compten per milers.

En aquest sentit, el Pla per a l'Ocupació firmat pel Govern, patronals i sindicats, inclou mesures dirigides a la reducció de l'atur que van més enllà de la seva simple quantificació numèrica. I és que, per exemple, durant el 1999 el 48% dels contractes formalitzats a les Balears varen tenir una duració igual o inferior a tres mesos, de la mateixa manera que només un 9,8% dels contractes firmats -35.922- varen ser de caràcter fix, tot i tenint present que una tercera part són fixos a temps parcial. Des de la Conselleria de Treball es vol subratllar aquesta situació que es qualifica d'inacceptable des del punt de vista social. No pot ser que la major part dels contractes -es diu- siguin eventuais i de curta durada i, per això, a l'empara del Pacte es contempla un seguit de mesures dirigides a fomentar la contractació estable i de qualitat. Només d'aquesta manera és possible garantir una continuïtat en el conjunt de l'activitat econòmica. Els empresaris hi estan d'acord o, si més no, han firmat el Pacte, però tothom és conscient que l'aplicació serà difícil donat el mateix dinamisme

actual que fa que les mesures que es prenen siguin en primer lloc conjunturals abans de preveure el futur.

El món laboral necessita canvis estructurals que el dignifiquin. Plans que tinguin en compte l'entorn social i, fins i tot, l'entorn mediambiental com un factor més a favor de la qualitat de vida que demanda la societat. Per això, una de les propostes del Pla Enllaç és la redacció de plans territorials d'ocupació, que es faran conjuntament amb les mancomunitats de municipis o ajuntaments, per tractar d'eleva la qualitat de la contractació i del mateix lloc de feina, al mateix temps que incorporar al món del treball aquells col·lectius que tenen dificultats d'inserció laboral. La nota de premsa amb la qual iniciàvem aquest informe, acabava dient "en resum: baixa l'atur normalitzat, encara que restin borses de difícil inserció social, i la contractació és molt precària i de curta durada. Aquest fet porta amb ell

una nul·la o escassa formació contínua i que els treballadors siguin proclius a sofrir accidents laborals". És a dir, com no podia ser d'altra manera, des de la Conselleria de Treball es vol deixar ben clar des d'un bon començament que una adequada formació és la millor garantia contra la precarietat, una formació en la qual hi han d'estar interessats tant els treballadors com els mateixos empresaris que cerquen ser més competitius a través de la qualitat dels serveis o dels productes.

LES PROPOSTES DEL NOU PLA DE FORMACIÓ

Per tot això, el govern progressista de la comunitat autònoma ha donat llum verda al Pla Enllaç com a substitut del Pla Mestral que va vigir durant la passada legislatura i que, en opinió del conseller de Treball, Eberhard Grosske, era un pla "mancat de transparència, rigor i eficàcia". El nou pla de formació ocupacional tindrà durada fins al 2006, amb un pressupost mitjà anual de 4.300 milions de pessetes. El seu objectiu, segons es pot llegir en el decret que el regula és "promoure un desenvolupament harmoniós, equilibrat i de futur (...) un elevat nivell d'ocupació estable, la igualtat entre homes i dones i un elevat grau de protecció i millora del medi ambient".

El pla va ser presentat a l'opinió pública pel conseller i pel director general de Formació, Francesc Obrador, just després d'haver-se aprovat en Consell de Govern, divendres 4 de febrer. Segons varen informar llavors, per a enguany es preveu un pressupost de 5.600 milions de pessetes, dels quals 1.000 són del Fons Social Europeu, 1.900 de la Comunitat Autònoma i 1.400 del Pla Estatal de Formació, mentre que els 1.300 restants procedeixen d'iniciatives ja aprovades durant la passada legislatura i que tendran continuïtat en aquesta. Es tracta, segons digueren, d'una convocatòria amb uns objectius prèviament delimitats i que s'han consensuat entre tots els agents socials i les institucions implicades en la formació ocupacional. Segons Grosske, la diferència substancial entre l'Enllaç i el seu predecessor és que "hem passat d'una etapa caracteritzada per la manca de transparència a una altra, absolutament clara". El conseller afirmà que abans s'havia fet un mal ús o no s'havien aprofitat adequadament els doblers, encara que no s'hagués fet cap il·legalitat.

Per la seva banda Francesc Obrador, res-

ponsable directe de dur a la pràctica el Pla, explicà que en la redacció del decret hi havien participat "fins a 267 organitzacions, a través de dotze reunions preparatòries". En aquest sentit el director general va concretar que el Pla Enllaç segueix fil per randa els criteris de l'Agenda 2000 de la Unió Europea en benefici, prioritàriament, "de la integració en el món laboral de les persones que n'han quedat excloses". En línies generals, el decret "expressa la voluntat de no fer cursos perquè sí, sinó de promoure itineraris d'integració que permetin millorar les condicions i l'estabilitat en els llocs de feina i en l'ocupació, com també avanços en la capacitació professional i empresarial".

UN DECRET PER A LA MILLORA DE LA FORMACIÓ

Aquests són els àmbits d'actuació previstos en el decret:

A.- Desenvolupament i promoció de polítiques actives del mercat laboral per combatre i evitar l'atur, evitar a les dones i als homes la desocupació de llarga durada, facilitar la reintegració dels desocupats de llarga durada en el mercat laboral, i donar suport a la integració professional dels joves i de les persones que es reincorporen al mercat laboral després d'un període d'absència.

B.- Promoció de la igualtat d'oportunitats per a tothom en l'accés al mercat la-

boral amb especial atenció a aquells que corren perill de quedar-ne exclosos.

C.- Foment i millora dels sistemes de formació professional, de formació general i d'assessorament, en el marc d'una política de formació durant tota la vida per a:

- Facilitar i millorar l'accés i la integració en el mercat laboral
- Millorar i mantenir la capacitat de treballar
- Fomentar la mobilitat professional
- Foment i promoció:
- d'una mà d'obra qualificada
- de la innovació i de l'adaptabilitat de l'organització del treball
- de la iniciativa empresarial
- de la facilitació de la creació d'ocupació i de la qualificació
- del reforçament del potencial humà en la investigació, la ciència i la tecnologia

E.- Mesures essencials per a la millora de l'accés i la participació de la dona en el mercat laboral, incloent-hi el desenvolupament de la seva carrera i el seu accés a les noves oportunitats de treball i a la creació d'empreses, i per reduir la segregació vertical i horitzontal en el mercat laboral en funció del sexe.

D'altra banda, el decret, també instrueix que s'han de tenir en compte els següents elements:

- La necessitat de donar suport al desenvolupament local, incloent-hi les activitats d'ocupació locals i els pactes d'ocupació territorials.
- La dimensió social i els capítols d'ocupació en el si de la societat de la informació, en especial mitjançant el desenvolupament de polítiques i programes concebuts per aprofitar el potencial d'ocupació de la societat de la informació, mitjançant la igualtat d'accés a les seves possibilitats i beneficis
- La igualtat de dones i homes en el sentit d'integració de les polítiques d'igualtat d'oportunitats.

PLA ENLLAÇ VERSUS PLA MESTRAL

Com s'ha dit el Pla Enllaç substitueix el Pla Mestral. Entre un i altre hi ha clares diferències que van més enllà de la valoració política que n'hagi pogut fer el govern actual o el seu antecessor. En concret i en primer lloc, el nou pla de formació és un component més del Pacte per a l'Ocupació i, a més d'això, s'ha territorialitzat a Menorca, Eivissa, Palma, Calvià, el Raiguer, la mancomunitat del Nord, la res-

ta de mancomunitats i els consells insulars, perquè pugui ser més accessible a les persones a les quals es vol adreçar.

D'altra banda, el Pla Mestral es finançava segons la presentació d'ofertes i a partir d'una convocatòria genèrica, la qual cosa feia que cada centre de formació pogués anar gairebé per lliure o, si més no, els cursos no tenien l'obligació de vincular-se a cap objectiu concret. Això no passa amb el Pla Enllaç, que sí que té una clara projecció d'ocupació, amb adaptació dels programes a les peculiaritats de cada illa i amb el compromís de connectar la formació reglada, la inserció laboral, l'ocupacional i continua amb un mateix objectiu final, la qual cosa es durà a terme amb l'ajuda del Consell Balear de Formació.

En l'aspecte financer el Pla Mestral va distribuir 9.222 milions de pessetes entre els anys 1994 i 1999, sense comptar el Pla de Formació per a la Integració Professional (FIP). L'Enllaç, com hem dit, destinarà una mitjana de 2.900 milions, més altres 1.300 del FIP. En total 4.300 milions anuals que s'invertiran a través de "concursos anuals que tendran totes les garanties", segons Francesc Obrador. El director general de Formació afirmà que amb el nou pla s'ha acabat la "repartidora" i que a partir d'ara "qualsevol acció formativa haurà d'anar lligada obligatòriament a un pla d'inserció laboral".

PACTE PER A L'OCUPACIÓ

El pla de formació és una conseqüència directa del Pacte per a l'Ocupació firmat, no sense dificultats, per les patronals i els sindicats, i alhora per mor d'una situació laboral que, rere les grans xifres econòmiques que parlen de prosperitat, amaga una cara oculta, que el poder econòmic d'aquestes illes ha volgut ignorar durant molts d'anys. Com diu el darrer informe sobre el mercat de treball de CC.OO: "Tota lluna té el seu costat fosc" i aquest és "la major taxa de temporalitat, la precarietat contractual, l'elevat nombre d'accidents laborals, la depredació mediambiental, les taxes de productivitat per treballador, escandalosament elevades, o la dependència dels mercats europeus".

D'entrada el Pacte per a l'Ocupació apunta com a tret més significatiu del model econòmic de les Illes Balears un elevat índex d'especialització que s'ha accentuat en els darrers anys en evident contrast amb la dinàmica de la major part de regions europees que tendeixen a homogeneïtzar les diferents activitats productives i a reduir

l'especialització de llurs economies. Com a mostra, el text que aprovaren el conjunt d'agents socials diu que "només en el darrer període 1990-98 el pes de les activitats terciàries en el conjunt del PIB han passat d'un 76,8% a un 83,6%, mentre que per al conjunt espanyol, aquest percentatge se situava l'any 1994 en un 65%" (...) aquesta tendència de "sobreespecialització es tradueix també en una creixent presència de llocs de feina a les activitats vinculades directament o indirecta al sector turístic i en una pèrdua progressiva d'ocupació dels sectors tradicionals agraris o industrials. Si als factors anteriors s'afegeixen els profunds canvis produïts en el mercat laboral, el resultat és un augment en la participació de la població resident en les activitats turístiques i una extensió del model "tot turisme" també en l'àmbit de l'estructura social". Les conseqüències són sobradament conegudes: major estacionalitat, flexibilitat del mercat laboral, precarietat.

PANORAMA A L'INICI DEL MIL-LENNI

En termes generals, és innegable que l'economia balear crea cada vegada més llocs de feina, de manera que a l'inici del 2000 ens trobam amb una xifra de població activa ocupada absolutament rècord i que, per contra, registra un dels índexs més baixos d'atur de la història recent. I això és així perquè el model balear es basa en un creixement continuat que necessita importar mà d'obra d'altres regions espanyoles i, darrerament, de països extracomunitaris, sense comptar amb una cada vegada major població resident d'altres estats de la Unió Europea que, com ha explicat el director general d'Economia, Antoni Montserrat, també s'integren d'una o altra forma al mercat laboral. El fet és que la població balear ha augmentat quasi cent mil persones en només una dècada i ja sobrepasa els 800.000 habitants, amb un increment percentual del 12,3%. Al darrere segueixen les Canàries que, amb un model similar al balear, només ha experimentat un increment del 9,1%.

Aquest espectacular boom econòmic i demogràfic s'explica per un mercat laboral que frega la plena ocupació en els principals sectors. La construcció, per exemple, va generar l'any passat un sorprenent mercat negre de mà d'obra a causa de la seva relativa escassetat, la qual cosa va fer incrementar tant els sous com la sinis-

traliat i, de rebot, causa problemes de contractació a l'hostaleria i a la restauració per a la present temporada. En qualsevol cas en la memòria de tots els illencs pot quedar aquesta xifra: 306.119 persones feren feina a les Balears durant la temporada alta de 1999, amb un increment de 25.000 respecte a l'any anterior. Xifres que, en abstracte, poden convidar a ser optimistes de cara al futur si no fos, com s'ha dit al principi, per les condicions de contractació que constitueixen una greu amenaça en cas de crisi. D'altra banda, tothom sap que les altes fites de creixe-

MODERAR EL CREIXEMENT I MILLORAR LA QUALITAT

L'economia no pot continuar amb el peu a l'accelerador i sense fre. Per això l'executiu del Pacte de Progrés ha manifestat reiteradament la seva voluntat de moderar el creixement. De moment, però, la dinàmica imposa el seu ritme i no es preveu cap descens de l'activitat en els pròxims anys. En aquest sentit, la proposta que hi ha al darrere del Pacte per a l'Ocupació, i sobretot del pla de formació, és preparar el mercat laboral de cara a un

aturats i el mes de juliol 14.664, un nombre proporcionalment reduït, però al qual s'hauria d'afegir el de la marginació que sols no compta en les estadístiques. És la xifra més baixa de tota la dècada. El 1993, per exemple, hi havia a finals d'any, més de 50.000 aturats i 37.000 durant la temporada alta. Sis anys després no només s'han reduït dràsticament les xifres, sinó que, endemés, s'ha ocupat molta més gent venguda de fora. En la seva major part els nousvinguts tenen una baixa qualificació professional, tot i que també es dona una importació de treballadors especialitzats per

ocupar llocs de responsabilitat a les empreses estrangeres que s'instal·len a les Illes. En conjunt, ens trobam amb un increment del nombre de treballadors poc formats o formats inadequadament per als llocs de feina que ocupen en una economia de serveis que, en els pròxims anys, s'ha de diferenciar clarament dels mercats competidors per, precisament, la seva qualitat.

El repte és evident. El sistema educatiu reglat té la missió de formar els joves d'acord a les condicions del

ment actual tenen un límit i que aquest ve donat, amb bona mesura, per la saturació dels recursos naturals emprats, entre els quals s'hi compten l'aigua, l'energia i el mateix territori. L'economia balear du un període de sis anys consecutius de fort creixement, quasi sempre per sobre del 5%, quan els experts diuen que per damunt d'un 3% o d'un 3,5% esdevé insostenible.

model econòmic més sostenible. Una tasca que durà a terme, essencialment, el Consell de Formació Professional en establir un pont de diàleg entre l'empresa i la societat, entre el sistema educatiu i el món laboral, i sense oblidar aquell col·lectiu de persones que, malgrat la bonança econòmica, s'ha vist expulsat del mercat laboral i que, per tant, necessita una adequada inserció o, en el pitjor dels casos, una eficaç assistència.

Segons dades de l'INEM a inicis del 2000 hi havia a les Balears 29.346 treballadors

mercant del treball del seu entorn, mentre que la formació contínua i ocupacional pretén l'adaptació de la població ja activa i el rescat d'aquella que ha quedat a la cuneta social. En aquest context, el pla de formació és una eina, no una finalitat. Fins fa poc els cursos eren un instrument per satisfer la demanda del mateix sector formatiu. A partir d'ara han de ser cursos compromesos amb el futur d'aquestes illes, és a dir, d'una societat cada pic més heterogènia, però que escora decididament cap als serveis de qualitat.

Pactant el progrés

Entrevista a Eberhard Grosske

per Gina Garcías

El diputat i conseller de Treball per Esquerra Unida, Eberhard Grosske, avança cap a la tribuna d'oradors amb els cabells abundants i ondulats d'un patrici romà, i les cames i els braços tan llargs que a vegades sembla que li sobren i no sap què n'ha de fer, i es desmanega com una titella abandonada abans d'emprendre un discurs que a poc a poc el va col·locant, estructurant, retornant-li l'aplom amb el qual aconseguirà implicar els oients en la sàtira o en la confidència, en la construcció d'un esquema tan lúcid que li permetrà, tot i ser un comunista històric, llevar-se del damunt el to d'arenga propi dels que sempre han estat a la ribera vertadera. Així, i amb un punt de fatxenderia, les mans a les butxaques, el llenguatge entenedor, desenfadat tant si és desafiant com si és cordial, ha aconseguit que fins i tot els adversaris més insultats somriuguin en el moment del sacrifici i que el poble sobirà li doni els vots suficients perquè Esquerra Unida, a pesar de la catàstrofe, sigui present al Parlament i al Govern de Progrés que tenim a les Balears. Ja ha passat quasi un any de les eleccions i en aquest temps Eberhard Grosske ha guanyat el difícil equilibri de mantenir bones relacions amb Els Verds -amb els quals Esquerra Unida es presentà en coalició-, ser un dels més estrets col·laboradors del president socialista Francesc Antich, i participar com a coordinador d'EU a les Balears en la recerca d'una sortida a la crítica situació d'Esquerra Unida. Com a conseller de Treball ha desvetllat un tarannà pragmàtic i conciliador que pocs li sospitaven, remenar de la barqueta necessària entre les dues voreres, i ha teixit acords programàtics entre empresaris i treballadors que tant han de servir, assegura, per dignificar el treball com per rendibilitzar el capital.

-Quan el conjunt de l'esquerra amb Unió Mallorquina guanyà les eleccions ja estava cantant que, si se signava el pacte, vostè seria el conseller de Treball.

-Jo no sé si és culpa de Jaume Matas, que jo sigui conseller de Treball. La primera referència la llançà ell com a un anatema, durant la campanya electoral. Lògicament, en aquell moment, mai no se n'havia parlat, ni dins el meu partit ni amb els altres. Però quan es formalitzava el pacte i es parlava d'àrees de gestió, des d'Esquerra Unida vàrem manifestar el nostre interès per les competències socials, treball i benestar social, a pesar que el PSOE també les volia. Era comprensible, perquè hi ha una relació privilegiada del PSOE amb la UGT, però les negociacions varen ser fluïdes. Va ser un procés molt natural, en el marc de la negociació.

-A les Balears els partits polítics estaran normalitzats quan el PSM vulgui la conselleria de Treball i EU la de Cultura.

-O quan Els Verds no demanin Medi Ambient... Ho he pensat algunes vegades... El que passa és que, clar, som partits que no

teníem experiència de govern. I això va fer que cadascú demanàs l'àrea on el seu partit tenia més quadres preparats, on es trobava més segur.

-Va ser només una decisió pragmàtica?, no respon a la peculiar visió del món i de la política que té cada un dels partits?

-No, no. És més, a mi m'hagués agradat efectivament aquesta espècie de "mixting": assumir temes que no ens identifiquen tant en la nostra projecció pública. Però el cas és que nosaltres tenim molt bons i abundants quadres relacionats amb el món del treball i de l'acció social, i el PSM per exemple té molts d'ensenyants i gent relacionada amb la cultura. I així ha anat.

-I com a coordinador d'Esquerra Unida no el preocupa que els seus militants estiguin relacionats amb el món del treball, però no amb el de la cultura?

-Això respon a la trajectòria històrica de cada partit, a les prioritats de cada discurs polític... Els Verds sempre han dit que són alguna

cosa més que un partit mediambientalista, però en definitiva, els millors quadres d'Els Verds estan relacionats amb temes mediambientals. És clar, el "mixting" serà un signe de normalitat dels partits polítics. De totes formes, molts d'alts càrrecs de les conselleries pertanyen a partits polítics distints del del conseller. Ha estat una decisió que dona bons resultats.

POTENCIAR ELS INTERLOCUTORS SOCIALS

-Quin és el seu objectiu, com a conseller de Treball?

-Hi ha un objectiu estratègic que jo crec que ni tan sols està escrit en el pacte. Jo vull, i no ho aconseguiré en quatre anys, és clar, que ens acostem a un horitzó on els treballadors estiguin massivament afiliats als sindicats, on els sindicats siguin presents a totes les empreses, on totes les empreses estiguin adscrites a organitzacions empresarials i, en definitiva, que hi hagi organitzacions socials infinitament més potents que al 1999 i que, per tant, l'Administració tenguí interlocutors forts i representatius, capaços de plantejar propostes. Per això potenciam els marcs de participació, volem provocar un efecte "aspirador", els volem obligar a espavilar, a generar propostes. Aquest és un objectiu fonamental. S'ha de tenir en compte l'essència i les limitacions de la Conselleria de Treball. Jo no puc "fer" treball, com altres poden fer hospitals, o carreteres o escoles. Jo puc fomentar, incidir, en un procés on els protagonistes són uns altres: els empresaris i els treballadors. El mercat de feina té una dinàmica pròpia, en la qual la meva conselleria només es pot plantejar incidir. Això vol dir que els grans objectius estratègics: la plena ocupació, la contractació estable... no depenen de mi, perquè jo sé que si hi ha una conjuntura econòmica desfavorable baixarà l'ocupació i augmentarà la precarietat i l'únic que podré fer serà suïcidar-me com un bonze a la plaça... Però bé, tenint en compte totes les limitacions, l'Administració pot treballar molt, en temes que ara ens preocupen molt com són la formació, la salut i la seguretat laboral.

-Això són objectius socialdemòcrates.

-Potser sí. Podria plantejar-me la nacionalització dels mitjans de producció, però des de la Conselleria de Treball tendria greus dificultats jurídicopolítiques per dur-la a terme. És clar, un govern autonòmic és més que una corporació local, però no tant com un govern estatal, i, evidentment, més poca cosa que una instància europea. Som ben conscient d'on som.

-Avui en dia només hi calen dues polítiques econòmiques i socials: la liberal i la socialdemòcrata?

-Jo no ho pintaria tan negre. Hi ha temes, com la proposta de la jornada setmanal de 35 hores, o com la regulació de les fórmules de contractació laboral... són temes molt potents, que tenen una incidència important en el món del treball. Però són palanques que jo no puc tocar. Si ho pogués fer, la meva actuació seria per ventura més conflictiva. El meu marc d'actuació és molt més estret. Però em permet cercar el consens en les actuacions: he de fer que el foment de l'ocupació estable sigui un objectiu compartit. Els empresaris es volen reservar la capacitat de contractar i d'acomiar els treballadors, en el marc que els permeten les lleis estatals, però tots saben també que una plantilla estable és més productiva, i jo he de fer que l'objectiu de l'ocupació estable sigui compartit per tothom, i que tothom vulgui que hi hagi seguretat a les empreses. Per tant jo cerc el consens dins una àrea on es mouen interessos contradictoris.

-Abans l'esquerra parlava de la lluita de classes. Vostè prefereix incidir en els pactes.

-No, no. És com dir, en el conflicte social, què convé més, pactar o pressionar? A vegades convé pactar i a vegades pressionar. Depèn de la conjuntura. De com es pugui avançar millor. Però, evidentment, en el marc de les competències del Govern autonòmic i de la Conselleria de Treball, el pacte és possible. Ara, si jo pogués regular les modalitats de contracte, si pogués ficar la mà a la Llei d'empreses de treball temporal o de la jornada laboral... llavors aflorarien els interessos contradictoris.

-Vostè vol dur a terme una política que la majoria dels treballadors no han votat, ni a les eleccions autonòmiques ni, més recentment, a les generals.

-No, no. Jo no faig la política estricta d'Esquerra Unida, jo faig la política laboral i social del Pacte de Progrés, que té el suport de la majoria de l'electorat. Aquesta és la meua legitimitat.

LA DIVERSITAT

-Què és un empresari?

-És una categoria molt diversa. Per exemple, la PIME agrupa empresaris que són simplement treballadors autònoms. Hi ha els petits comerciants, els empresaris familiars, els empresaris mitjans, els grans empresaris, els que participen en el control del sistema financer d'aquest país, els que participen a les multinacionals... L'empresariat avui és una categoria impressionantment diversa. Aquest és un dels canvis qualitius més importants que hi ha hagut a la societat postindustrial, en relació al segle passat, on eren clarament delimitades les categories "treballador" i "empresari". Eren categories molt diferenciades des del punt de vista sociològic, econòmic i polític. Ara no.

*Pioner del mestissatge que s'estén a l'illa, **Eberhard Grosske Fiol** va néixer a Palma el 20 de maig del 55 de pare alemany i mare mallorquina. Diputat autonòmic des del 1995, hi ha qui el vota no per una simpatia manifesta a EU, sinó perquè la cambra balear no perdi el parlamentari més brillant. És llicenciat en filosofia i lletres i història general. Al 1983 abandonà la docència a la Universitat de les Illes Balears per ingressar al cos de funcionaris de l'Ajuntament de Palma, la qual cosa li permeté dedicar-se amb major atenció a l'activitat política i sindical. Milita al Partit Comunista d'Espanya des del 1976, amb un parèntesi de sis anys, (entre el 1978 i el 1980 s'integrà i dirigí el PSM, fins al 1984 no tornà al PCE), on va arribar a ser secretari general durant uns anys. Ara, sense abandonar el PCIB, és el coordinador d'Esquerra Unida a les Balears. Practica la pintura els vespres d'insomni i assegura que ha arribat a vendre qualche quadre. És casat i té dos fills. Des de l'estiu del 1999 és el conseller de Treball del Govern balear.*

Ara hi ha una gran diversitat. Igual que entre els treballadors: no té res a veure un executiu de Telefónica, perceptor de les *stock options*, amb un immigrant que treballa a una obra. Ara les categories empresari o treballador són ben poc identificatives d'un estatus social o polític.

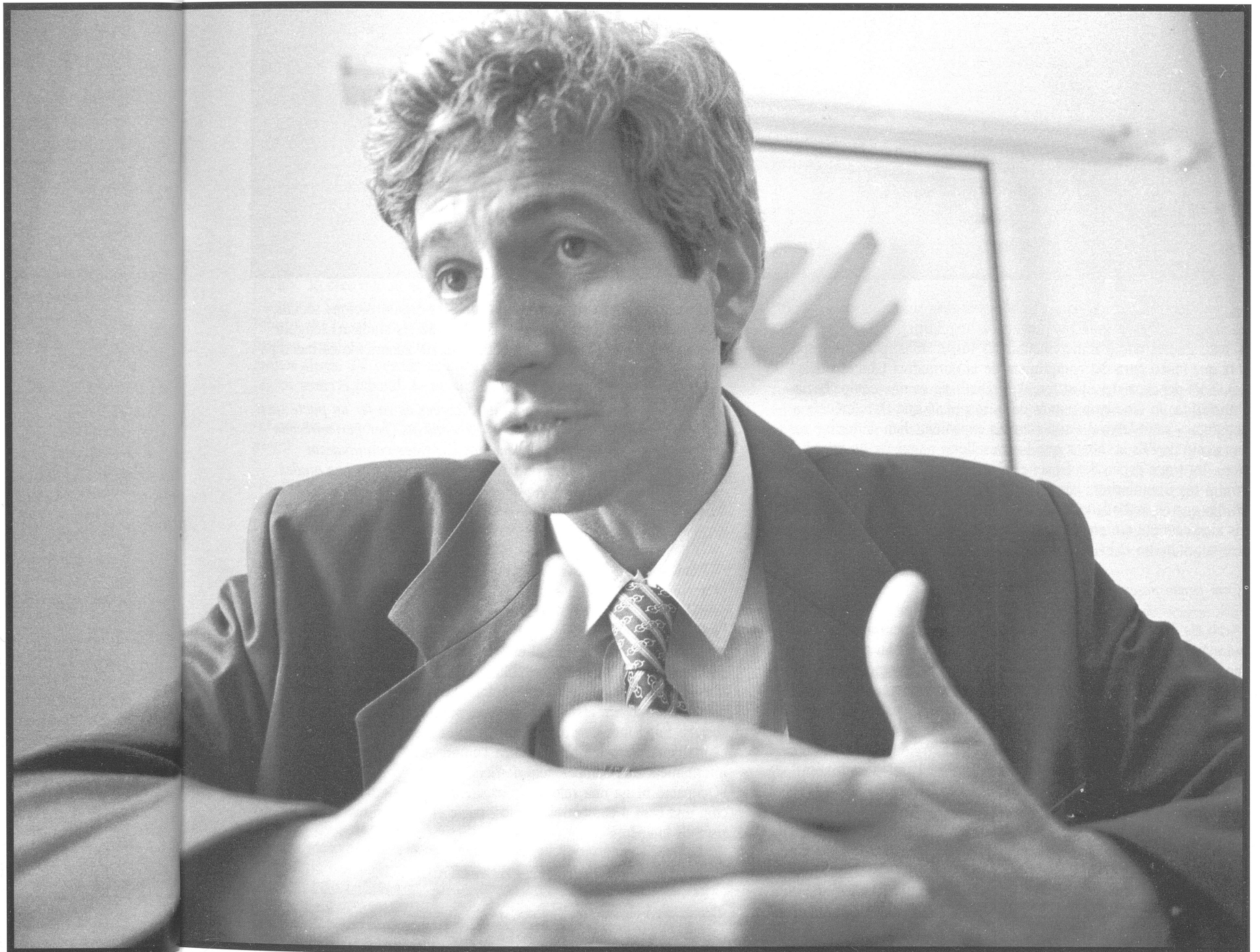
-Ara, dins aquesta ampla gamma de treballadors, fins i tot dins la mateixa empresa, hi ha els treballadors fixos, amb conveni, antiguitat, horaris... i els treballadors en precari, sense pràcticament cap dret laboral. Un prestigiós advocat laboralista deia, en aquestes pàgines, que els sindicats són òrgans corporatius per a la defensa dels treballadors privilegiats, i que obliden el col·lectiu cada vegada més gran de treballadors en condicions precàries. Com s'enfronta, vostè a aquesta situació?

-Els sindicats no volen marginar ningú. Però la seva implantació és limitada. A les empreses on hi ha més treball precari els sindicats

tenen poca incidència. La precarització del treball és una de les causes del retrocés del moviment sindical, la fragmentació del procés productiu n'és una altra... Llavors els sindicats es veuen de cada vegada més reduïts al món de les grans empreses, del funcionariat... és on millor es desfan. Se'ls escapa entre els dits una gran part del sistema. Això és molt dolent, perquè efectivament, a aquest ample sector desindicalitzat, fragmentat, precaritzat... no és que simplement hi hagi més precarietat, el que hi ha és una gran irregularitat. Una enorme vulneració de la normativa. És un problema enorme, de treball en negre, de vulneració de l'Estatut dels Treballadors, dels convenis... hi ha un munt d'activitat laboral sense pare ni mare.

L'ECONOMIA NEGRA

-No ha dit que aflorar l'economia submergida sigui una prioritat per a la seva conselleria.

-Sí, sí. Quan jo parl de potenciar el paper dels sindicats, és que vull potenciar també un gran instrument per regularitzar el món del treball. Podria parlar d'incrementar les inspeccions, però els inspectors que tenen cura del compliment de la normativa laboral i dels convenis depenen del ministeri de Treball, no és una competència transferida. Jo tenc cura només de la inspecció que fa referència a seguretat i salut laboral i així i tot els expedients han de passar per la Inspecció de l'Estat, abans que la conselleria pugui fer un expedient. Però, tot i que depèn del Govern balear, jo crec que la major pressió contra les irregularitats laborals l'ha d'exercir el moviment sindical. El dia que els treballadors no sindicats siguin l'excepció, el dia que els sindicats puguin entrar amb normalitat a les empreses, les irregularitats no existiran.

-Com pensa potenciar els sindicats?

-Amb els instruments que tenc, donant-los incidència a la política autonòmica, a l'activitat econòmica. La conselleria ha aprovat una mesura que ha tengut poc ressò en els mitjans de comunicació, però que és molt important, i és que hem dit a les corporacions locals que si volen participar als contractes-programa de formació, finançats amb fons europeus i autonòmics, ho han de fer en el marc d'un pacte local per a l'ocupació -és a dir, no val fer programes de formació si no van acompanyats de programes d'inserció laboral- i en segon lloc, aquest pacte per a l'ocupació ha de ser efectivament pactat amb els sindicats i amb les patronals. Això és molt potent, això vol dir que l'Ajuntament de Palma, per exemple, negocia ara -cosa que no havia fet mai- un pacte per a l'ocupació amb els sindicats i amb els empresaris. Finalment, la conselleria està decidida a donar suport financer a les patronals i als sindicats, una cosa que tampoc no s'havia fet mai. Els empresaris obtenien suport a través de la Conselleria d'Indústria i Comerç, però amb els sindicats els anteriors governs havien fet una política absolutament mesquina. Jo crec que

el Govern balear ha de ser generós amb les organitzacions socials, perquè volem que siguin potents. Jo vull que els sindicats tinguin quadres per un tub. Perquè una societat civil esmorteïda és incompatible amb un projecte de progrés.

-Parlant de pactes, a la comarca del Raiguer es va fer un pacte tàcit -en el qual també varen participar els sindicats- per permetre que els empresaris que rebien subvencions europees continuassin funcionant amb les formes de l'economia submergida. Les ajudes europees no serviren per aflorar llocs de feina, per regularitzar i dignificar la situació de molts de treballadors, de moltes treballadores, especialment.

-No em consta. I si es va fer és un error molt greu. Hi ha un discurs protector de l'economia submergida que respon a la cultura del contrabandista, del contrabandista simpàtic. És el tripijoc entre l'empresari i el treballador, que deixa tots dos ben contents, perquè aparentment l'únic perjudicat és el papà Estat. És un tòpic enverinat, que perjudica sobretot els treballadors, però també els empresaris. El treballador en negre és el més explotat de tots, tot i que se senti satisfet de dur-se'n el sobre a ca seva, perquè no accedeix a drets socials. És el més desprotegit, en el pitjor dels estils del primer capitalisme. Però també perjudica l'empresariat, perquè genera internament una competència deslleial brutal. En el Pacte per a l'Ocupació hi ha una referència explícita a l'economia submergida com una cosa a combatre. I aquest pacte el varen signar els empresaris i els sindicats.

EL PACTE PER A L'OCUPACIÓ

-Quina serà l'eficàcia del Pacte per a l'Ocupació?

-Per començar, a mi em sembla molt positiu haver alineat tothom

contra l'economia submergida. Un sector de la producció al qual l'Administració autonòmica només li pot ficar mà a través de la Inspecció Fiscal. I l'Administració central a través de la Inspecció de Treball. Tenc ganes de fer un conveni amb la Inspecció de Treball, de fet hi ha un bon esperit de col·laboració. Quant a l'eficàcia general del Pacte, he de dir que és el primer que es fa amb intenció de donar-li contingut. L'any 1996 Jaume Matas en va signar un, que va durar l'instant del flash de la fotografia que es va fer. És un fet universalment reconegut. L'únic problema d'aquell pacte és que mai no es va desenvolupar. Nosaltres volem reunir la Mesa de Diàleg Social totes les vegades que sigui necessari, i que funcioni la Comissió de seguiment del pacte.

-En quin temes?

-El pacte és una gran definició d'objectius en moltes matèries. Ara, efectivament, les haurem de concretar. Als pressuposts del 2000 es fa aquesta concreció, en temes que ja s'han materialitzat, com són el Pla de xoc contra la sinistralitat, el Consell Econòmic i Social, el Servei Balear d'Ocupació, o les ordres de la Conselleria de Comerç que regulen les subvencions a empreses, on han introduït el criteri, per primera vegada, de complir les disposicions en matèria de seguretat i salut laboral. El pacte és un gran marc polític per al desenvolupament de tasques que corresponen a la Conselleria de Treball, a la de Benestar Social, i a altres conselleries.

-Està satisfet de la repercussió del Pacte als mitjans de comunicació?

-En general les notícies en positiu d'aquest govern han tengut poca repercussió als mitjans de comunicació. Jo record que l'anterior govern "venia" un projecte sense fer a quatre columnes en primera pàgina. Jo crec que ni al Pacte per a l'Ocupació ni al Consell Econòmic i Social se li ha donat la importància que es mereix. A França el Consell Econòmic i Social té la importància d'una tercera cambra legislativa, i aquí ha aparegut com una notícia perduda entre moltes altres. Tal vegada és que com que aquí fins ara no s'havia fet res en matèria laboral, hi manca cultura.

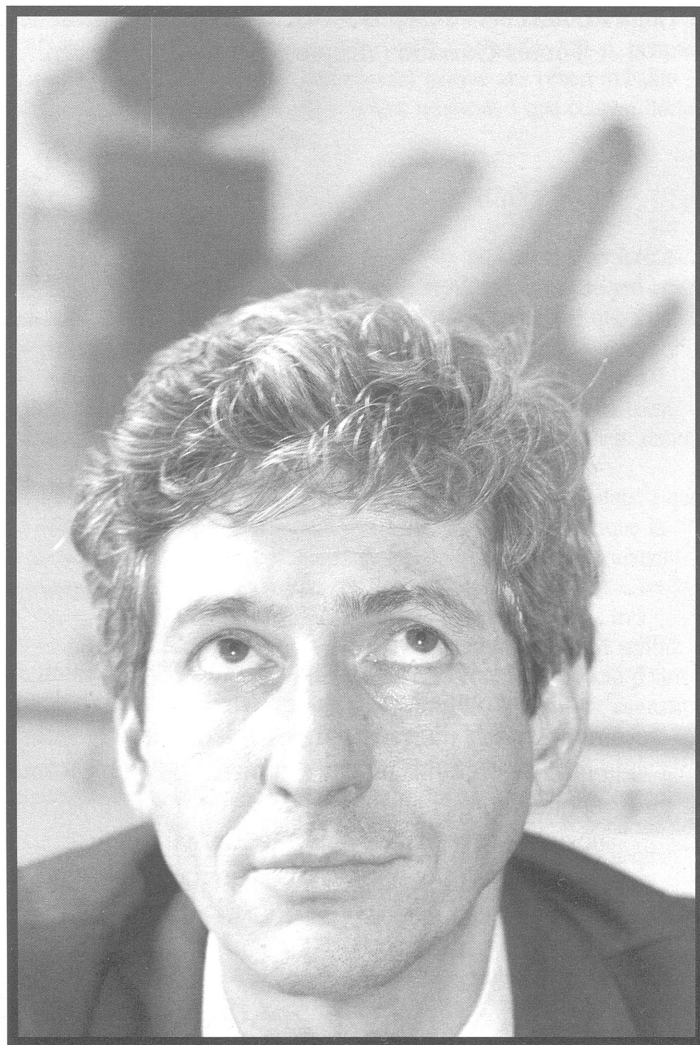
-O perquè és una declaració de bones intencions que no obliga ningú.

-Home, bàsicament el pacte obliga l'Administració, però afecta molt els agents socials. Quan la possibilitat de contractar amb l'Administració o d'obtenir subvencions es deriva del compliment del pacte, de qualque forma és obligat, i molt, tenir-lo en compte. El Consell Balear de Formació és una altra peça clau que no obliga ningú, però afecta molta gent. Tenir un instrument per coordinar la formació professional que fa Educació amb la formació professional contínua que fa Treball, a través d'un Pla autonòmic de formació professional és multiplicar la seva eficàcia. Jo no puc obligar les corporacions locals a fer un pacte per a l'ocupació, però les puc forçar, i tot això es notarà.

EL PLA DE FORMACIÓ OCUPACIONAL

-Parla de fer un pla de formació, quan els joves més preparats no troben feina.

-Això és un mite. El de l'universitari sense feina o subocupat. Però és molt més abundant la figura del jove que no acaba ni l'ensenyança obligatòria i es posa a fer feina en qualsevol cosa i de qualsevol manera. I no ha rebut, no ja una formació professional sofisticada, sinó la mínima exigible. Les Balears són la comunitat autònoma que té el percentatge més baix de joves que acaben l'ensenyança obligatòria. Som en el 75%, quan a la resta de l'Estat són al 90%. Això és

tràgic. És clar, està associat a la facilitat d'accedir al mercat laboral, en condicions, clar, molt precàries, però atractives per a joves que volen tenir els primers doblers de butxaca. Aquesta és la tragèdia, i l'escassa rendibilitat, en termes d'ocupació, dels cursos de formació professional que s'han fet fins ara. Mai no s'ha fet una valoració real d'aquests cursos, que el jove incorpora al seu currículum, però que l'empresari no sap si li seran útils. Necessitam un Institut de Qualificació Professional, aquest és un altre compromís del Govern que s'insserirà a la Conselleria d'Educació, perquè valori i homologui els cursos i per estimular una formació eficaç.

-Alguns partits polítics i els sociòlegs es comencen a preocupar per la baixíssima taxa de natalitat que hi ha al nostre país. Sap que, en bona part, de vostè depèn que pugui pujar?

-Què vol dir, amb això?

-Que també depèn de la Conselleria de Treball que les dones puguin tenir les condicions laborals que els permetin decidir amb tranquil·litat si volen o no tenir fills.

-Des de la conselleria no es pot fer altra cosa que impulsar que aquests temes siguin objecte de la negociació col·lectiva. Jo esper que l'Institut de la Dona sigui el gran instrument per coordinar aquestes polítiques. Des del meu punt de vista no s'ha de fer una política natalista, nosaltres no la farem, el boom demogràfic és un problema mundial, però sí que intentarem remoure els entrebancs, perquè la situació econòmica i social no sigui determinant a l'hora que una dona o una parella decideixi tenir fills.

Taula Rodona amb **Josep Benedicto** (secretari general de Comissions Obreres), **Lorenzo Bravo** (secretari general d'UGT), **Tomàs Garrido** (vicepresident de la Petita i Mitjana Empresa de les Balears i president de PIME Mallorca) i **Josep Oliver** (president de la CAEB).

Millorar els enllaços

Per Magdalena F. Mulet

La formació, coincideixen tots els convidats a aquesta taula, és un dels aspectes fonamentals per al desenvolupament econòmic de la societat balear, per poder fer front als nous mercats i als paràmetres de competitivitat i eficàcia avui establerts. Però la formació fins ara ha sofert mancances, moltes d'elles causades per la falta de coordinació entre el mercat i l'oferta formativa, entre els treballadors, els sindicats i les patronals, entre el que s'aprèn i per què ha de servir. La formació professional, en tots els seus vessants, ha de tenir, segons els nostres convidats, un objectiu prioritari: ocupar els treballadors i garantir-los la continuïtat en el lloc de feina, i per a això fa falta un esforç conjunt per millorar els enllaços de tots els agents que hi participen, i que la societat reconegui el bon professional i sàpiga valorar-lo.

ONA: Arran de la presentació del Pla Enllaç per part de la Conselleria de Treball hem volgut avui reunir els principals agents socials implicats en la formació dels treballadors per saber quins són al seu parer els principals encerts i les principals virtuts o defectes d'aquest nou pla estratègic de formació.

Oliver: Quan parlem de formació el primer que hem de fer és fer distincions, perquè no podem fer una mateixa anàlisi del que és la formació dels aturats o la dels que fan feina o la dels que s'han d'inserir per primera vegada al món laboral.

En la meua opinió el primer dels casos, el de la formació professional, que és ben diferent de la formació contínua o la formació dels que estan aturats, té una primera característica i és la seva infravaloració social. Crec que la formació professional, la seva solidesa i bona orientació hauria de ser la base de tota l'altra formació; perquè la gent hauria d'entrar al mercat del treball el més formada possible i a partir d'aquí les altres formacions que he apuntat s'hi condicionarien.

Quant a la formació professional reglada, ja ho deia, el més important és que la societat ha de dignificar-la, la societat ha d'acceptar, com es feia a un temps, que un mestre era un mestre... i el tractaven de vos. Era un home que tenia una professió, que sabia el seu ofici i que era respectat i considerat en la seva qualitat de bon professional. Després passàrem a una nova valoració i hi hagué un temps en què semblava que qui no tenia una carrera universitària no era ningú. Aquests dos extrems avui s'haurien d'equilibrar i aconseguir que socialment el món del treball fos reconegut i que la gent que surt de les escoles professionals sigui igualment reconeguda.

Bravo: En la meua opinió, encara que d'una manera tímida i quant a formació professional es refereix, el pacte que hem signat amb el Govern per coordinar els tres sistemes ha estat molt positiu. Farà que aquests tres subsistemes de la formació dels quals parlava Oliver, la formació reglada, l'ocupacional i la contínua, es coordinin. Perquè nosaltres com a treballadors i els empresaris com a tals tenim molt a dir. Som els agents que ens hem d'implicar.

En primer lloc vull assenyalar, pel que fa a la formació professional reglada, que avui aquest alumnat prové en gran mesura del fracàs escolar, sovint es tracta de gent expulsada del sistema d'ensenyament o de gent que no pot tenir accés a la universitat. I crec que és importat dir això, per relacionar-ho amb el que deia Oliver del prestigi.

Quant a l'ocupacional, el meu primer comentari és que hi ha una tasca molt important a fer, perquè en la meua opinió el que s'ha fet fins ara en moltes d'ocasions ha estat malbaratar uns recursos, que si que n'hi ha hagut, per fer cursos i cursos no se sap molt bé per què, sense tenir en consideració quines són les necessitats del mercat, i les condicions dels aturats, etc... perquè l'objectiu de la formació, en aquest cas ha de ser la inserció laboral. La perspectiva laboral ha de ser el més important quan es fan cursos. També vull apuntar, per començar a posar coses sobre la taula, el tema de la transferència de l'INEM, perquè en realitat ningú no sap què passarà quan es traspassi a les comunitats autònomes, per saber què passarà amb els serveis públics d'ocupació que haurien d'estar coordinats. L'atur, la formació, l'ocupació són tres pilars que no poden anar cadascun pel seu vent. I a més, també s'ha de coordinar amb la formació professional reglada. Aquest és el repte dels agents socials.

S'han fet molts i molts de cursos, però jo crec que fins fa ben poc ni empresaris ni treballadors no han vist la utilitat i la necessitat de formar-se, o de continuar formant-se, per poder produir millor o per tenir més estabilitat. Hem de tenir en compte que avui som a una societat molt competitiva que ja no és com abans, que un treballador es mantenia fent el mateix a la mateixa empresa i s'adaptava als canvis mínims que s'anaven produint en el sistema. Avui si no hi ha una adaptació constant al canvi, treballadors i empresaris estem exposats que desaparegui el lloc de feina, que desaparegui fins i tot l'empresa. I en aquest sentit crec que els avanços són del tot insuficient. Ni els

empresaris han invertit molt en formació, ni els treballadors s'han esforçat per formar-se, perquè no han vist la necessitat. Ara sí, perquè les coses canvien més ràpidament i també perquè ara vénen treballadors del mercat europeu que estan millor preparats i que ocupen llocs de feina a les nostres empreses.

SERVEI BALEAR D'OCUPACIÓ

Benedicto: A més de referir-nos a aquests tres subsistemes de formació, crec que hem de parlar de tres formes de donar formació professional, la que emanava dels antics centres, l'ocupacional que va començar a través dels cursos de l'INEM com una formació, o una política activa d'ocupació, i la més recent: la formació professional que en els darrers anys ha tingut les inversions més fortes i ha rebut més atenció de tot el món empresarial i laboral, perquè ens hem temut que podríem perdre el tren de la formació si no adquiríem competitivitat, i que havíem de respondre a les noves necessitats, i que no era suficient l'adaptació espontània i lògica als canvis, perquè la innovació tecnològica fa necessària l'adequació constant i permanent per mantenir la pròpia indústria, per donar-li continuïtat.

A Balears hem tractat de crear ara un òrgan per coordinar els tres subsistemes, en la confiança que les transferències de l'INEM arribin aviat, amb la qual cosa la creació del Servei Balear d'Ocupació podrà ser una realitat en breu, perquè això ja hauria d'estar enllestit enguany. És important haver creat un organisme i poder arribar a acords amb el Govern de la Comunitat Autònoma per veure a qui correspon aquesta responsabilitat, i he de dir que, en la meua opinió, adscriure l'organisme a la Conselleria de Treball ha estat un encert, perquè li dona un nou sentit a la formació. No vull dir amb això que no tengués sentit quan estava adscrit a Educació, però ara la implicació dels empresaris i dels treballadors, dels sindicats, tindrà més sentit si depèn de la Conselleria de Treball.

La formació ha d'anar directament relacionada amb l'ocupació, amb el treball. Perquè la demanda, les mancances, les expectatives del món del treball, etc., podran analitzar-se millor des d'una perspectiva sociolaboral que no des d'una perspectiva d'educació. És cert que el desprestigi de la formació professional s'ha de vèncer, encara que la història ha determinat que les professions liberals avui tenen manco sortida, i que l'exercici d'una professió liberal és més complex que la d'un bon professional, que té més demanda. Avui els universitaris són en moltes d'ocasions carn d'oposició, per tant és millor una bona formació professional ben orientada. Avui a l'Escola de Turisme van a cercar els al·lots per treballar, encara que, aquesta és una altra característica del nostre mercat que no és positiva.

Pel que fa a la formació ocupacional hem d'aconseguir que la inversió s'ajusti a les necessitats, perquè fa l'efecte que no hi ha ajustament entre els cursos que s'imparteixen i les demandes del mercat laboral. L'objectiu d'un curs ocupacional és que una persona que estava aturada deixi d'estar-ho, i si rep formació, i resulta que continua aturat, doncs era una mala formació (independentment de la seva qualitat), perquè l'objectiu no s'ha complert. No es tracta tant de formar per poder posar a les estadístiques que hem fet tants de cursos amb tants d'assistents i que han après tantes coses, sinó de veure com aquests cursos han servit per inserir treballadors al món del treball, sense que una cosa vagi en detriment de l'altra.

Els recursos s'han d'utilitzar per obtenir eficàcia concreta. I el més important és veure com els doblers serveixen perquè els treballadors aturats, que efectivament solen ser gent que tenen dificultats en la instrucció, gent sense preparació, doncs deixen de ser-ho.

Quant a la formació contínua vull dir que és imprescindible continuar amb l'aposta per la seva qualitat, per millorar-la, és molt important. I vull dir que sobretot les empreses han d'assumir compromisos quant a formació contínua, i això és difícil en una societat on un terç de la població té contractació inestable... la formació és més difícil. I és ben lògic, l'empresa no forma un treballador que tindrà a l'empresa

tres mesos, perquè no és una inversió sinó una despesa, i el treballador que ha de ser tres mesos a una empresa no té interès i no veu necessitat de fer l'esforç de formar-se en aquesta situació d'incertesa. En aquesta situació les empreses no elaboren plans per formar els treballadors. El retraïment de la formació quan el factor d'inestabilitat és tan important, un 33% dels treballadors tenen contractes precaris, és un problema i aquesta tema s'ha de solucionar. Perquè tot va junt. Ara hi ha feina, i hi ha creixement. I per tant és el moment.

ONA: Però, no pot passar que aquest creixement vagi en detriment de la mateixa formació?

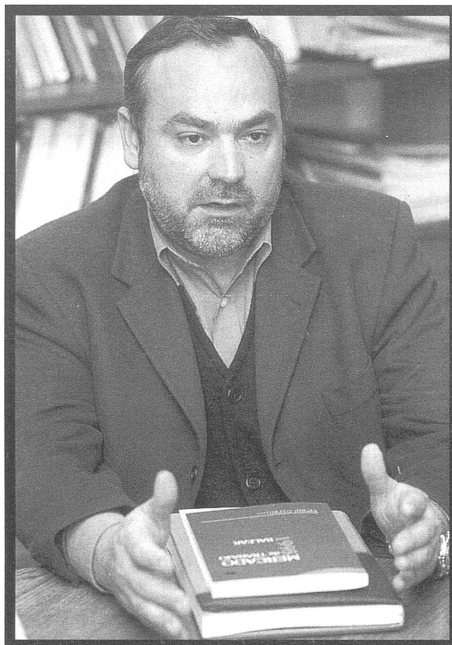
Benedicto: No crec que sigui el fet d'haver-hi molta feina el que va en contra de la formació, sinó el tipus de contractes que es donen. I la important rotació que existeix en la contractació.

Garrido: Una de les principals qüestions és que no partim de zero. No podem dir, ara formarem els treballadors i la resta aturat. Perquè les empreses funcionen i tenen treballadors, les empreses ja formen part del teixit social i són les que són i tenen els treballadors que tenen, i tot això s'ha anat gestant sense unes directrius molt clares. Qui ha dit com s'han de preparar els treballadors?, ara ens trobam a la petita empresa amb persones, i em refereix a les formades, i per tant no en parlem de les no formades, que quan surten de les escoles, i fins i tot de la universitat, no estan en condicions d'integrar-se al món laboral. La formació de la gent no s'adapta a les necessitats del món empresarial. De fet no s'ha escoltat mai els empresaris a l'hora de fer els plans de formació. En la meua opinió el pla s'ha de fer amb la participació de tothom. Empresaris, educadors i treballadors. El món empresarial, sobretot si parlem de petita i mitjana empresa, no ha col·laborat o intervingut mai en el procés de formació i col·locació dels joves que surten de la universitat o de les escoles professionals, el fracàs de les escoles professionals va ser aquest, la gent sortia amb un títol, molt teòric però no adequat per fer feina a una empresa.

S'ha de començar per adequar els plans d'estudis a les necessitats, en aquest cas de la indústria i de les necessitats de Mallorca, o de Balears. Això ja s'ha fet en part en el sector de l'hostaleria, però no a la resta de sectors relacionats amb l'hostaleria, però que són diferents, tots els sectors serveis, que hi són, i que tenen necessitats també específiques. I d'altra banda jo crec que, tot i que sigui paradoxal, és cert que el fet que hi hagi molta feina pot anar en contra de la formació, en el sentit que tothom troba feina encara que no tinguí formació, i d'altra banda com que hi ha molta feina tothom està molt ocupat i no té temps de formar-se, i els empresaris no tenen temps d'asseure's a pensar i a planificar. Però hauria de ser una tasca de l'Administració que fos capaç de cercar la manera de consultar els empresaris, i adequar empresa i plans d'estudis. I per suposat els sindicats també han d'aportar la seva perspectiva perquè coneixen la problemàtica des d'un altra punt de vista, el del treballador.

SERVEIS D'ORIENTACIÓ

Oliver: Jo ja ho deia, crec que els tres subsectors de la formació dels treballadors tenen una problemàtica diferent. Pel que fa a la formació professional, la inicial, s'hauria d'analitzar amb molta profunditat i s'hauran d'orientar les persones que van a formació professional, haurien d'existir uns bons serveis d'orientació als joves que no volen

Josep Benedicto.

continuar els estudis i que han de dirigir la seva vida cap a una professió, perquè són persones que no ho tenen clar, i se'ls hauria d'explicar què faran, per què servirà el que estudiaran, i quines capacitats es necessiten per a unes o altres professions. I també seria molt important, en certa manera, que es corregissin alguns defectes, i em refereix als mateixos formadors, perquè el nivell de les escoles de formació professional no sempre és el més adequat i hi ha mancances quant a nivell, amb tots els respectes pels que estan especialitzats, però ens trobam que hi ha centres on les persones al front no tenen la preparació adequada. Vull dir que pot passar, que hi ha persones que tot i tenir les titulacions adients no tenen la pràctica que es necessita, no són les persones més adequades per impartir certes matèries i això és un tema molt delicat, i s'hi hauria de fer incidència, perquè dins els altres dos subsectors, ocupacional i contínua és diferent, perquè es tracta de persones que ja estan encarrilades cap a la feina. Ara, la gent que s'ha d'encarrilar necessita molta orientació. També vull matisar quant al que deia Benedicto,

(encara que mai no ens posarem d'acord en les xifres), jo també crec que és cert que la precarietat dificulta la formació.

Benedicto: Les meves xifres són del Ministeri.

TREBALLADORS COMUNITARIS

Oliver: El que volia dir és que certament els contractes precaris dificulten la formació, el problema és que l'esforç mutu que han de fer empresaris i treballadors no compensa. Ara, Benedicto ha dit que el treballador té incertesa..., jo vull afegir que l'empresari tampoc no té cap garantia quan forma un treballador que aquest treballador quedarà a l'empresa, perquè el treballador, i això ho vull dir, pot anar-se'n d'una empresa que l'ha format i que hi ha invertit. Hi ha treballadors que tenen contracte en precari, i d'altres no, ara, el que sí és cert és que l'empresari té tots els contractes en precari. No té cap garantia que demà tindrà els treballadors a la seva disposició. Això no passa en el cas de les gran empreses, però sí pot passar-li a un empresari que tinguí dos treballadors i que demà li diguin que se'n van. La precarietat en aquest tema és doble, i això és així, el treballador té llibertat per canviar d'ofici i d'empresa, crec que aquesta és una consideració que també s'ha de tenir en compte, i no ho dic en pla de crítica.

D'altra banda, hem de tenir en compte que hem viscut uns anys, ara ja no és així, però hem viscut uns anys, fins que s'obri la Unió Europea, en què vivíem en una autarquia laboral i era difícil que vengués algú de fora a ocupar els nostres llocs de feina, però ara, ja ho hem apuntat, pot venir gent de tota la Unió Europea a treballar sense cap trava, i si resulta que estan millor preparats que nosaltres resultarà també que ocuparan els llocs de feina millors. I clar, no podem destrossar la nostra economia, la nostra economia ha de ser per a nosaltres, per als nostres treballadors i per als nostres empresaris. Perquè si deixam que els segments i les posicions laborals millors les ocupin persones, amb tota la legalitat del món, que vénen de fora... crec que no serà bo per al nostre país. Per tant la formació contínua té molta d'importància i entre tots hem de ser capaços de encarrilar-la adequadament.

ELS ANTICS CONTRACTES D'APRENTENTATGE

Benedicto: Oliver i jo no ens posam mai d'acord en les xifres, perquè

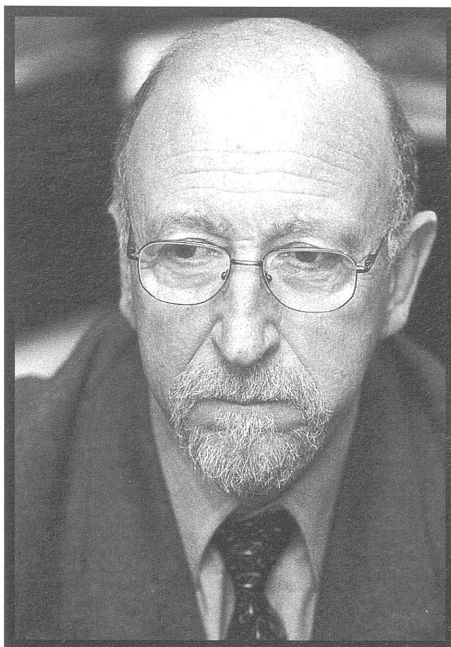
vull repetir que en tot el tema de formació la rotació perjudica. I si apostam des d'una posició empresarial i sindical per fer front al tema de la formació, hem de fer possible una major competitivitat, que a la vegada farà possible l'estabilitat laboral. Participam de la idea que un treballador que està format i ensenyat en un lloc de feina té més possibilitats de quedar-hi fix que un que no està preparat, encara que tenguí un contracte precari. Perquè l'empresari tampoc no té cap interès a desfer-se'n d'un treballador preparat, fins i tot estaria disposat a assumir el que per als empresaris és tan greu: la càrrega que suposa la seva indemnització. Però insistesc, la precarietat limita l'elaboració de plans de formació perquè és cert que la incertesa és per part de totes dues parts i ho és també l'esforç per a la formació.

Antigament hi havia els contractes d'aprenent, de quatre anys, i en aquells contractes el sou no bastava, quasi havies de pagar per treballar, però tot i això, hi havia aprenents i els empresaris contractaven aprenents amb la filosofia que eren els futurs mestres, i l'empresa assumia aquesta formació dels aprenents, és veritat, encara que llavors el sou de l'aprenent fos baix. L'empresa formava per formar i contractava molts d'aprenents, pensant en el seu futur, en els futurs oficials, i llavors hi havia una cosa que era el premi a l'antiguitat que es va llevar però que tenia el seu sentit, encara que va ser combatut des dels convenis col·lectius per obsolet, perquè fidelitzava. Algunes qüestions que pareixien obsoletes resulta que podrien revisar-se. Perquè la fidelització a l'empresa resulta interessant.

NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

Bravo: Insisteix que el més important és que s'ha de coordinar la formació. S'ha de començar de bell nou. Perquè resulta que s'ha fet molta formació poc adequada a les necessitats reals i han crescut instituts i acadèmies com bolets i això no només no serveix per a res, sinó que pot perjudicar. I fa la sensació que està poc coordinat i a més hem de fer un *mea culpa* perquè treballadors i empresaris, i sindical ens hi hem implicat poc. Una forma d'implicació efectiva i avui necessària és a través de la negociació col·lectiva que s'ha de comprometre en els temes de formació mitjançant els convenis, perquè si els estudiem veurem que no se'n parla, igual que tampoc no es fa ni de salut laboral ni de seguretat.

La negociació col·lectiva tal com està estructurada ha tocat sostre i ha de tenir una reestructuració si volem que sigui positiva tant per als empresaris com per als treballadors o sindicats, i aquestes coses s'hi han d'incloure. La formació ha de ser matèria de debat a la negociació col·lectiva: per què, per a qui, amb quins recursos, etc... També hem de parlar de la reglada que ha de ser matèria de debat, perquè no poden anar separats uns subsectors dels altres. Ara és un bon moment perquè canvia el sistema de recursos, canvia tot, i hem de trobar nous sistemes i acords entre Govern, sindicats i empresaris. La formació avui no té ni coordinació ni orientació i s'han tudit molts de milions de recursos. Són els agents socials els que han d'implicar-se per adaptar-se als nous temps en matèria de formació, i s'han de modernitzar les relacions perquè hi ha un tema de relacions molt important en el qual s'ha d'avançar. I implicar-se tots els agents socials, perquè no ens passi el tren per la porta, i tot aprofitant la bonança econòmica, hem de modernitzar, ja que tots en som responsables i crec que si no resollem aquestes qüestions que al món laboral avui són vitals, perdrem fins i tot pes com a institucions, com a

Tomàs Garrido.

sindicats, com a associacions empresarials... Fa falta orientar i implantar una cultura de la formació laboral. Crear observatoris per a l'orientació.

Garrido: Som al principi, s'ha de planificar l'ensenyament per al treball. I els formadors han de preparar-se també.

Jo crec que s'han de formar els treballadors i els empresaris també, per no caure en el que deïem abans que venguí gent de fora, que en ve, però que ocupin un segment del treball, el més qualificat, mentre que nosaltres hem d'ocupar els llocs de feina manco qualificats, i manco pagats. Vénen treballadors de fora i vénen també empresaris de fora.

Benedicto: No partim de zero, hi ha bases establertes, ja s'han donat passes i ara amb la creació del Servei d'Ocupació es dona forma a un autèntic observatori del moviment sociolaboral, tenim una comissió que abraça els tres sistemes i podrem veure els plans d'estudis, cosa que fins ara no hem fet. I podrem

lligar la formació contínua amb l'ocupacional, vull dir amb això que hem donat passes. Parlar de la competitivitat, i del temor que vengui gent de fora és un recurs, però jo crec que la formació no només l'hem d'encarar en aquest sentit, sinó com a eina per millorar les nostres pròpies condicions laborals. No per por a la invasió, la qual cosa és coercitiva, sinó per millorar la qualitat de l'ocupació.

RECONeixEMENT SOCIAL

Oliver: Hi ha un altre tema, que és la dispersió. S'hauria d'evitar la dispersió, que hi hagués un campus, com hi ha un campus universitari, que hi hagués un campus professional, encara que és difícil perquè hi ha moltes d'organitzacions que donen formació i molts de centres, però s'hauria de concentrar sobretot per crear una cultura de la professió. Perquè les professions tenguessin reconeixement social. La gent vol dues coses: reconeixement social i remuneració, i avui comença a haver-hi reconeixement social per a la persona formada que és un bon operari o un bon mestre, però és una conseqüència, quan van a la formació professional, la gent hi va perquè no té un altre remei. Com a empresari em preocupa sobretot la formació contínua, perquè la formació inicial, o la formació dels aturats, no és tant la nostra responsabilitat, encara que sí ho és socialment, però com a empresaris, no. Dins l'empresa la formació que preocupa és la contínua, la dels treballador que han de reciclar-se i adaptar-se. I les empreses relativament petites, les de deu o dotze treballadors, tenen dificultats per fer plans sectorials agrupats. Perquè són molt diverses i s'han de posar d'acord. No així les grans empreses que poden tenir la seva pròpia formació.

Un altre tema és el de les pràctiques, que haurien d'estar més reconegudes, i de cara a l'empresari més remunerades, perquè l'empresari que té estudiants en pràctiques, no caigués en la temptació (que no s'hauria de tenir mai) que acabin per ser una escala d'encortinar, feina barata. La gent en pràctiques a l'empresa ha de fer pràctiques a l'empresa, no substitucions, ni altres tipus de feines però per a això l'empresa que té l'obligació de tutoritzar les pràctiques hauria de tenir una compensació o reconeixement, no necessàriament econòmic, sinó de desgravacions, o de seguretat social, futures contractacions, ... perquè tornam al mateix, dins el món de l'empresa els que hem tengut gent en pràctiques, ja voldríem que quedassin, però sovint són ells mateixos que tal volta s'estimen més una altra cosa, i l'esforç de tenir-los en pràctiques

l'hem fet nosaltres, i això s'hauria de centrar i que per als que feim aquest esforç de la formació, més ens valdria que estiguessin adequadament quantificats.

ONA: *El Pla Enllaç quines expectatives ha creat?*

Bravo: Bé, sobretot respon a un canvi de directrius europees, a la reforma dels fons estructurals de l'any 2002 que aniran fins al 2006. I ens hi hem d'adaptar, i en realitat si més no en la teoria, implicarà tot el que hem parlat fins ara aquí. Els nous objectius que es plantejgen per a Balears, i que inclouen totes les Balears, abans eren només per a Palma, parlen de tres estratègies per al desenvolupament dels recursos humans, que inclouen impulsar mesures per a la creació de llocs de feina, contribuir a la disminució dels nivells, incrementar la taxa d'activitat, lluitar contra les formes de discriminació en l'accés al mercat de treball, reduir els desequilibris existents en la població ocupada, impulsar la valorització dels recursos humans, proporcionar una adequada qualificació, i millorar l'adaptabilitat dels requeriments del mercat de treball. Al Pacte per a l'Ocupació també hem volgut implicar els agents socials. Les orientacions són més que suficients, ara veurem com les aplicam, perquè tot i que aquestes directrius i estratègies són molt importants de res no serviran si no hi ha implicació dels agents socials.

Lorenzo Bravo.

DOBLE ESPECIALITZACIÓ

Oliver: En la meua opinió seria molt bo, i és una teoria personal, i podria ajudar el món laboral que hi hagués una alta qualificació dels que treballen, com més qualificats estiguin els que treballen més ample és el matalàs que es crea sota per a l'entrada de noves persones. I en aquests aspectes també té molt interès el sistema de qualificació, per a la gent que s'ha format a la pròpia empresa, gent que no té títols, però que està qualificada i això fa que la gent amb aquesta qualificació demostrada, amb exàmens o sense, sigui reconeguda.

I des del punt de vista empresarial és interessant la doble especialització, sobretot en una economia estacional com la nostra. A molts dels llocs existeix, perquè ens pensam que som els únics que tenim fixos discontinus, i resulta que n'hi ha per tot. N'hi ha devers quaranta modalitats: al món de les conserves, al món de les joguets, etc.... I resulta que el nostre problema és dels més petits i a molts d'aquests llocs hi ha una doble especialització que resol molts de problemes. Gent que sap fer una i una altra feina, i va canviant.

Benedicto: Però això no és igual per tot, perquè aquests fixos discontinus són bastant més antics que els de la indústria turística. És veritat que hi ha fixos discontinus a la indústria de les conserves, a l'agricultura a Múrcia, a la jugueteria al País valencià... i això ve molt lligat a entitats locals petites i molt concretes, cosa que no és el nostre cas, on

FOREM-Formació i Treball es una Fundación promovida por la Confederación Sindical de Comisiones Obreras que pretende:

- Mejorar la formación y cualificación de los trabajadores/as en los diferentes sectores productivos a través de la formación continua, para incidir en la mejora de las condiciones de trabajo
- Fomentar estudios e investigaciones en materia de formación profesional y social en el marco de la Unión Europea
- Promover la formación y cualificación de colectivos con dificultades de acceso a la ocupación
- Impartir cursos de formación básica y permanente para el reciclaje profesional
- Elaborar material didáctico adecuado a los diferentes colectivos y situaciones de aprendizajes.

Servicios que ofrece:

- Formación Ocupacional para trabajadores en desempleo
- Servicio de Orientación e información Socio-Profesional
- Estudios de necesidades formativas de empresas y de sectores productivos.
- Diseño y gestión de planes de formación agrupados y de empresa en el marco del II Acuerdo Nacional de Formación Continua
- Prácticas formativas en el extranjero
- Investigación de metodología y materiales didácticos actualizados y que faciliten en aprendizaje de los trabajadores.

FOREM-Baleares C. Francesc de Borja Moll 3. Tel. 971 72 60 60
e-mail: forem@ccoo.illes.balears.net <http://www.forem.balears.net>

Dispone de Centros de coordinación e impartición en Palma, Inca, Manacor, Maó e Eivissa.

hi ha una gran indústria turística, que implica gairebé tota la població i on no queda lloc per al desenvolupament de segones activitats.

Oliver: Això seria discutible.

Benedicto: A la indústria conservera, per exemple, el treball industrial és la segona ocupació, no la primera.

Oliver: Però aquí hi ha més que el món del turisme, el turisme, exceptuant alguns indrets a tot el món, és una indústria important i estacional, aquí és una feina de base. Però fixos discontinus no només n'hi ha al turisme, n'hi ha per tot arreu. Aquí quan acaba la temporada turística hi ha molta gent que se'n va i se'n va a fer una altra feina, reglamentada, a altres llocs de la Península.

Benedicto: O se'n va a cobrar l'atur a casa seva.

Oliver: Jo vull suposar que és gent honrada que se'n va a fer una altra feina.

ONA: Però ara parlàvem de formació, i aquestes feines corresponen precisament a una mà d'obra poc formada.

Oliver: No, no sempre, és gent que si no té coneixements del que fa no ho pot fer. I aquí entra el tema que estar format no vol dir haver passat per una escola. En el món laboral gent formada no sempre vol dir gent amb estudis, i amb això introduïm un altra qüestió: perquè per formar gent de vegades es recorre a uns sistemes que per als treballadors no són els més adequats, sovint es tracta de gent que no està acostumada a llegir, a escriure etc... si el sistema de formació és segons quin se'ls fa una muntanya, perquè tenen difícil entrar al mètode i s'acomplexen, estan empeguets. La formació s'ha de posar a l'abast d'una sèrie de persones que poden ser bons professionals, que poden formar-se, però que no ho poden fer pels sistemes que té un tipus de formació estàndard.

Benedicto: Això és el que dèiem abans, com podem donar cursos d'anglès a persones que, amb tots els meus respectes, tal volta són analfabets funcionals, i que el que necessiten és millorar la seva feina en aspectes molt concrets, o aprendre anglès, d'acord, però no de la manera que se'ls ensenya...

Oliver: Això va millorant...

Benedicto: D'acord, perquè el que passa és que la formació també ha de ser adequada a aquests segments i hauria de ser un problema de tota la societat també donar formació a aquesta gent. No podem, a més, deixar de parlar d'una qüestió i és que fins ara parlem de la política de formació activa. I existeixen també altres formes passives que ja queden en desús, al debat i al llenguatge, i que a més estan amenaçades. Ara es parla de rebaixar les prestacions d'atur, i clar, l'única manera que té un segment de la població de no caure en un pou sense sortida és amb el manteniment d'aquestes polítiques passives.

Garrido: La doble especialitat té molt de sentit sempre que es prepari la gent. Ara es dona el cas, com l'altre dia que vaig demanar un transportista i vengué un advocat.

Josep Oliver.

Oliver: Això al món anglosaxó és així, la societat no pot garantir a tothom que vulgui estudiar d'advocat que tindrà feina d'advocat, i a ningú no li han de caure els anells per fer feina de la que sigui.

ONA: Vull insistir, la conjuntura actual, la gran demanda de mà d'obra, va en detriment de la formació?

Oliver: Hi ha una teoria que diu que als llocs on hi ha una determinada activitat no funcionen les escoles per preparar gent en aquesta activitat, perquè resulta que el mercat absorbeix tota la mà d'obra, formada i no formada.

A Santa Ponça que hi ha un institut de formació, amb les especialitats d'hostaleria i d'administratiu, resulta que hi ha molta gent a administratiu i no n'hi ha a hostaleria, i això què vol dir?, d'una banda que Calvià pot absorbir tota la mà d'obra de l'hostaleria i d'altra, vull tornar al tema del prestigi: els pares s'estimen més que estudiïn d'administratiu, encara que saben que no hi ha tanta feina, que no que siguin de la branca de

l'hostaleria, es tracta de reconeixement.

Bravo: Falten cuiners, i no n'hi ha, i resulta que els que comencen no acabaran els cursos, perquè els vénen a cercar abans que no acabi el curs, pel mes de maig. Abandonen els estudis perquè se'n van a fer feina, per això deia i repetesc com un disc rallat, que s'ha d'incloure a la negociació col·lectiva.

El tema de l'antiguitat era franquista, i no m'agradava, de fet d'on primer va desaparèixer va ser del conveni d'hostaleria, però l'antiguitat no s'ha compensat amb res i ara no es valora l'antiguitat, i per a qüestions de qualificació i d'ascens i de negociació col·lectiva en definitiva l'antiguitat, l'experiència, ha de ser un grau.

La qualificació també és una necessitat al món de l'hostaleria si volem un turisme de qualitat, perquè la professionalitat del personal és part molt important de la qualitat del servei, i els turistes, no només el turisme de superluxe, sinó el turisme en general de cada vegada exigeix més qualitat i millors serveis que només podran donar bons professionals.

Oliver: Quan hi hagué la desfeta dels anys vuitanta, principis del noranta, hi hagué molta gent que deixà la pell a la cuneta. Les suspensions de pagaments foren a l'ordre del dia, i els hotels si no es renovaven era perquè no podien renovar-se i el personal s'escatimava perquè no es podia pagar, la crisi fou molt forta, i ara que va realment bé només fa quatre anys. És un bon moment per parlar de tot això. Per últim vull dir pel que fa al tema de la dispersió que una de les solucions a l'actual dispersió existent en matèria de formació és la integració dels diferents subsistemes, com ja es fa a altres països d'Europa, aquesta integració és un dels pilars bàsics en els quals es fonamenta el programa nacional de formació professional. La integració dels diferents subsistemes de formació es realitzarà a través de l'Institut Nacional de les Qualificacions creat el març del 1999. Quant a les línies de futur en la meua opinió hi ha tres eixos bàsics, que ja hem anat comentant, d'una banda la integració dels diferents subsistemes de manera que les empreses puguin prendre part d'una manera més activa en la qualificació dels treballadors, com a altres països. D'altra, una major col·laboració entre escola i empresa i per últim una integració de la informació, l'orientació i la formació.

Formar, ocupar i integrar

Entrevista a Josefina Sintes

per Constanza Forteza

Si es mira des de l'òptica del treball, l'administració educativa es preocupa de formar els ciutadans, la laboral que s'ocupin en el mercat i la social que els col·lectius menys afavorits no es vegin en condicions d'inferioritat en relació als altres en el moment d'accedir a un lloc de feina. L'únic que necessita aquest esquema teòric i simple per funcionar és que totes aquestes instàncies treballin de manera coordinada. I això és el que, segons Josefina Sintes, responsable de l'Àrea de Benestar Social del Consell de Mallorca, no funciona de cap de les maneres. Sintes destaca l'absurd que suposa que els fons descomunals adreçats a formació ocupacional mai no hagin tengut en compte la necessitat d'harmonitzar tots aquests extrems. El resultat ha estat la dispersió d'esforços, la distribució il·lògica de fons, la repetició d'iniciatives semblants, l'absència d'homologació educativa d'aquestes iniciatives i l'aprofitament de fons per finançar més aviat estructures privades o organitzatives que per formar la gent. I, encara més greu, l'oblit dels criteris d'integració dels col·lectius socialment exclosos. Josefina Sintes espera que el canvi de nom del famós Pla Mestral pel de Pla Enllaç serveixi precisament per a això, per enllaçar tots els esforços i eradicar un model en què cadascú només es preocupa de mantenir la seva petita parcel·la de gestió.

les escoles tallers o taller d'ocupació, dels quals el Consell en té bastants. I a l'altre bloc, l'ocupació formativa, fonamentalment centrada en la restauració del patrimoni, que du a terme programes de rehabilitació del patrimoni tradicional amb persones que, a la vegada, reben la formació pròpia d'un ofici. I també he d'esmentar tota l'activitat d'investigació, lligada, com la resta d'apartats, a la finalitat prioritària de crear línies d'ocupació centrades en la millora i en la renovació del patrimoni. I, dins aquest esquema, és on se centra l'activitat formativa del Fodesma. El que sembla cert és que tota aquesta formació no només ha preparat gent sinó que ha contribuït a engrescar el mercat, a crear una demanda. El mercat demana gent qualificada perquè hi és i perquè respon a la necessitat d'una societat avançada que vol recuperar el seu patrimoni.

-Precisament una de les grans virtuts de la recuperació d'oficis tradicionals del Fodesma ha estat la de generar mercat. És a dir, s'han recuperat uns oficis i, a continuació, el mercat els ha absorbit ràpidament.

-Aquí, el Consell de Mallorca ha tengut el gran mèrit, o si vol la vivor, de trobar un camí de formació que, a més, ha estat útil per a la societat. Inicialment, era un camp bastant verjo encara que, amb els anys, s'ha creat una gran demanda. Basta pensar en la quantitat de gent que, al llarg d'aquests darrers anys, ha passat per l'Escola de Margers. Una quantitat de gent increïble que ha sortit de l'Escola i que ha trobat feina; a més, una feina qualificada. Tenint en compte el valor social que té aquesta feina, perquè es tractava d'un sector

-Quin és el protagonisme del Consell de Mallorca en matèria de formació ocupacional?

-El Consell de Mallorca manté dos departaments, per un costat, un departament de benestar social i, per l'altre, un departament de promoció econòmica i ocupació, ambdós amb la missió de llançar programes formatius que es tradueixin en l'ocupació de persones. Però es tracta de dos àmbits diferents. En el departament de promoció econòmica i ocupació es poden distingir dos grans blocs diferents. Un, la formació ocupativa o ocupacional, que pretén formar les persones en un ofici, que es reflecteix a

Josefina Sintes Janer va néixer a Palma el 1952. És diplomada en professorat d'EGB i llicenciada en ciències de l'educació per la UIB. Compta amb diversos títols de postgrau a l'àmbit de l'Administració i direcció d'empreses, de gestió gerencial gerontològica i de gestió de recursos humans. El seu currículum recull una ampla experiència a l'àmbit de l'educació especial i d'integració de col·lectius socials. Així, ha estat professora del centre Mater Misericordiae, ha exercit com a educadora i directiva a OBINSO, entitat dedicada al tractament de la delinqüència juvenil,

com a educadora i directora pedagògica de la Llar de la Joventut i com directora gerent de Llar del Menor. Des de l'any 1991 i fins l'actualitat és directora gerent dels centres residencials per a majors, la Llar dels Ancians de Palma i de la Residència Huialfàs de sa Pobla. Després de les eleccions autonòmiques de juny del 1991 i dins l'òrbita d'UM, ocupà el càrrec d'assessora coordinadora de Benestar Social del Consell de Mallorca. Josefina Sintes valora la seva trajectòria de "molt tècnica" i considera provisional la seva presència a l'àmbit polític.

tradicional que s'havia perdut. En aquest sentit, crec que la institució es pot sentir molt orgullosa. El Consell ha engegat un amplí ventall d'activitats lligades al patrimoni. Per exemple, escoles tallers com la de la serra de Tramuntana, que treballa als Tossals i a sa Dragonera, o l'escola taller de Sineu, que treballa al Convent dels Mínims i també a Can Fondo en activitats lligades a la pedra, o l'escola de mestres d'aixa, que fa la recuperació d'embarcacions tradicionals, especialment llaüts, o l'activitat que es du a terme a la finca de Son Amer. Totes són activitats on hi ha uns components d'investigació, de formació i de treball de cara al mercat.

VIGOR DELS OFICIS TRADICIONALS

-I dins aquest context, quines noves línies de formació es poden obrir?

-Pens que encara hi ha moltes coses a desenvolupar a l'àmbit de la recuperació del patrimoni. Només hem començat. Pensi, per exemple, en un objectiu tan ambiciós com el de recuperar les muralles d'Alcúdia. O també potenciar l'escola de molins i intentar que es puguin recuperar els molins del Pla, en aquest cas amb col·laboració amb la iniciativa privada. Al marge d'altres temes, que també du el Consell i que són els que formen part de la meua responsabilitat directa dins l'àmbit dels serveis socials o, en funció del canvi de nom, de benestar social. En aquest apartat ens trobam amb tots els programes de formació i ocupació adreçats a persones amb discapacitats, persones adultes o, en qualsevol cas, joves que ja han acabat l'escolarització obligatòria, però que no han pogut seguir el circuit normal i regular. Bàsicament són uns programes que, fins ara, només han seguit persones amb discapacitat psíquica però que, a partir del mes d'octubre, obrirem a persones afectades de tot tipus de disminucions. Feim cursos per a la integració en el món de l'hostaleria; d'altres, en col·laboració amb l'associació professional, de pastisseria, i d'altres de jardineria. Volem, a més, que la formació en jardineria es faci en relació a la recuperació de la planta autòctona, reforçar l'ofici de jardiner en funció de la nostra tradició, la qual cosa finalment significa la pràctica més ecològica i sostenible, perquè sempre s'ha fet en funció dels recursos i les condicions de l'entorn. I, a partir d'aquí, intentar que les pràctiques es facin a les empreses, siguin públiques o privades. No em vull oblidar de destacar el programa anomenat Treball amb Suport, adreçat a joves que presenten un alt grau de discapacitat. El Consell va ser pioner en aquest tema i és una gran satisfacció veure que funciona realment bé. Possibilita que, per exemple, un jove amb una discapacitat treballi a llocs com l'economat o el magatzem d'un hotel amb la tutela d'un preparador que l'ajuda i que li ensenya a integrar-se dins el món laboral. El preparador dosifica el grau d'introducció d'aquesta persona dins la complexitat laboral i, a la vegada, fa de pont entre l'empresa, la família i l'escola. En aquests moments, tenim més de cent persones incloses dins el programa. Normalment, el tipus de feina que fan les persones amb discapacitat psíquica és de tipus manual, feines mecàniques o repetitives. Moltes vegades solem considerar negativament aquestes feines, però, paradoxalment, aquestes són les feines que van molt bé a aquestes persones, es tracta d'un tipus de treball que els dona seguretat, confiança, fins i tot és habitual que ho facin millor que la resta de personal, perquè hi troben una satisfacció. Els va molt bé veure que es poden responsabilitzar personalment d'un treball.

-Quina efectivitat real tenen tots aquests mecanismes que combinen integració social i ocupació?

-Si ens referim a l'entorn en què jo som, la valoració és molt bona, hi ha un avanç clar. Ara bé, si parlem des d'un punt de vista global i consideram el conjunt del mercat laboral, l'èxit és molt relatiu. Queda molt per fer. Hem de sensibilitzar el món laboral, i no només

des de la perspectiva de facilitar la integració com un deure, sinó també perquè tinguin el convenciment que, laboralment i empresarialment parlant, compensa contractar aquestes persones. Però clar, les administracions hem de mobilitzar molts més recursos. Pensi que ara parlem de persones amb discapacitat psíquica i que els programes s'han d'estendre a les que presenten discapacitats físiques. I, en aquests casos, es tracta de treballadors que no presenten cap disminució de la seva intel·ligència, que l'únic que han de menester és que les empreses facin reformes arquitectòniques o ergonòmiques, fins i tot, únicament que adaptin espais per tal que una persona en cadira de rodes es pugui situar davant un ordinador. Fins i tot, persones amb una paràlisi cerebral poden perfectament treballar amb un ordinador, la preparació que reben els introdueix a l'àmbit de les noves tecnologies, només es necessita que s'instal·li un adaptador. Es tracta d'ajudes tècniques, en molts de casos molt simples. Per tant, s'ha de sensibilitzar les empreses. I també les famílies ja que, en molts de casos, els primers que presenten resistències per integrar els fills en el món laboral, per un proteccionisme que no és real, són els pares.

-Els fons que gestiona el Consell de Mallorca són estrictament fons propis o la institució té també participació dins els fons europeus de caire ocupacional?

-De moment són fons que provenen completament dels pressuposts de la institució. Clar, esperam les competències en aquesta matèria i de fet, ja hem arribat a uns acords segons els quals el Consell gestionarà tots els apartats relacionats amb la gestió ocupacional per a persones amb discapacitats. I els fons, lògicament, provindran del Govern balear. En qualsevol cas, ja hem presentat uns programes de formació davant la Conselleria de Treball, que acaba de promulgar el decret sobre formació i ocupació, per poder accedir als fons europeus. Veig que hi ha un interès, per part de la Conselleria de Treball, a donar suport a les persones amb discapacitats i, fonamentalment, a aquelles persones que no han trobat feina en el circuit normalitzat, el que es genera a partir de la formació reglada per la Conselleria d'Educació. De totes maneres pens que, en aquest tema, hi ha una sèrie de qüestions que es poden criticar. Per exemple, el fet que s'hagi creat un Consell de Formació que, segons s'ha formulat, s'integrarà pels representants de les dues grans centrals sindicals, CC.OO. i UGT, per les dues grans organitzacions empresarials, CAEB i PIMEM, i per l'Administració, encara que només l'autonòmica. És a dir, aquesta gent és la que formarà part d'un organisme consultiu que analitzarà totes les demandes i els recursos de formació adreçats a crear ocupació. I els consells i els ajuntaments, és a dir, les entitats de règim local, no en formen part. Des del Consell consideram que aquesta manca de representació és greu. Serà un organisme amb presència sindical i una forta representació dels tècnics de la Conselleria de Treball. I no han pres en consideració que la Federació de Municipis i els consells també feim programes d'ocupació. I ens hem quedat sense cap tipus de veu dins aquest organisme.

DISPERSIÓ D'ESFORÇOS

-Ha formulat el Consell alguna queixa a aquest respecte?

-No, encara no, perquè és un tema recent (*), però bé, en aquest moment ja les estic formulant. L'hem comentat en el Consell i sembla que és un tema que hem de plantejar i qüestionar. I no parl només del Consell de Mallorca, sinó dels d'Eivissa i Formentera i de Menorca. Hem de considerar que aquest organisme té un paper

(*) Aquesta entrevista es va fer el dia 14 de març i la creació del Consell de Formació va ser aprovada pel Consell de Govern el dia 10 de març.

fonamental en el repartiment de molts, però molts, de recursos. A més, jo voldria destacar que tot el tema de la formació ocupacional és especialment complex i que està molt afectat per l'enorme dispersió de les iniciatives, iniciatives que freqüentment ni tan sols tenen en compte la demanda del mercat laboral. El Consell de Mallorca ha cercat vies per generar nous oficis, però sempre, tal i com s'ha demostrat, pensant en una repercussió en el món real. Però els doblers dels fons europeus, que són molts de doblers, van a parar

resoldre. I aquest és només un exemple del que ha passat amb aquest tema.

-Diu que no hi ha una coordinació entre l'activitat d'educació i l'activitat de formació ocupacional que es genera des dels fons de la Conselleria de Treball?

-En principi, la Conselleria d'Educació, i parl del Ministeri d'Educa-

ció, pretén formar una persona perquè, en el futur, pugui tenir una ocupació. I quin és l'objectiu de Treball? Bé, crear ocupació amb l'objectiu de disminuir l'atur. Una instància treballa des d'una perspectiva formativa i l'altra des d'una perspectiva més ocupacional. Què passa? Tenc la impressió que es gasten enormes quantitats de recursos, perquè n'hi ha moltíssims, sense exercir una coordinació. I aquí també hi entra el tema de la renda mínima, lligada als departaments de Benestar Social, que programen cursos i tallers per integrar persones que es troben en un

a les centrals sindicals i a les organitzacions empresarials i a una llarga xarxa d'acadèmies privades que fan cursos, diguem, de formació, i fins ara -i esper que tot això comenci a canviar- sense que es conegui quin nivell de control hi ha sobre la distribució del finançament. És més, crec que es tracta de doblers que, en bona part, l'únic que fan és suportar i finançar estructures, finançar els titulars de les acadèmies i els sindicats i les patronals. Posem un exemple concret, el cas d'una professió que, bàsicament, té un gran interès, perquè realment és un camp laboral en expansió: es tracta de la professió de treballadora familiar, la persona que va a treballar al domicili de la persona necessitada, fonamentalment persones majors o persones discapacitades, malalts crònics, etc. Tots estam d'acord que aquest treball no el pot fer qualsevol, que es necessita una formació. Molt bé, en aquest punt tots d'acord. Però, en un moment donat, això es posa de moda i tothom es dedica a fer cursos de treballador familiar, els fan els ajuntaments, les entitats locals, les acadèmies privades, el Govern..., de manera que ara tenim una multiplicitat de cursos de preparació i, a més, cursos diferents uns dels altres, amb currículums diferents, sense homologació amb un títol provinent de la Conselleria d'Educació. Molta gent té un títol sense saber quin valor té aquest títol. No s'ha arribat a un acord sobre quina formació i currículum necessita aquesta professió. És a dir, que el mercat presenta una necessitat real i, entre tots, l'únic que s'ha fet és crear un desordre que, ara com ara, és molt difícil de

àmbit d'exclusió i que s'han d'inserir en el món laboral. I, a la vegada, tenim el tema de la formació professional del sistema educatiu que, a determinats nivells, també fracassa. Miri, en aquests moments, a Mallorca l'atur ha disminuït moltíssim i des de l'INEM ja et diuen que a l'atur el que hi ha són llicenciats superiors. Per tant, el que és incomprensible és que, en aquesta situació, no funcioni la formació professional. I no és un problema de la LOGSE, la llei fixava clarament la importància de la formació professional. És més aviat un problema del prestigi de la formació professional, no s'ha sabut donar-li credibilitat. En aquest sentit, crec que si Treball i Educació estiguessin més coordinats es podrien arbitrar sortides sense multiplicar esforços molt semblants. És bastant dramàtic que no es valori la formació professional, perquè està ben dissenyada i sembla que molts dels problemes provenen de no haver sabut prestigiar-la.

APROFITAR MILLOR ELS RECURSOS

- No és, per tant, el problema habitual de la manca de recursos, sinó que les diverses instàncies de l'Administració no es posen d'acord per al seu aprofitament racional?

- N'hi ha molts, però molts, de recursos. Però cal arribar a acords de

Curs 1999/2000

Programa
"SA NOSTRA"
amb la natura

Sargantana de les Pitiüses
(*Podarcis pityusensis*)

**"SA
NOS
TRA"**

Obra Social
i Cultural

*Educar des dels
valors ambientals
i humans*

Informació i inscripcions

MALLORCA

**Escola del Medi can Tàpera
i Sa Canova**

Tel. 971 40 10 01 / fax 971 70 26 38

**Museu Balear de Ciències
Naturals**

i Jardí Botànic de Sóller

Tel. 971 63 40 64 / fax 971 63 47 81

La Trapa

Tel. 971 72 11 05 / fax 971 71 13 75

**Observatori Astronòmic
de Mallorca**

Tels. 689 68 65 57 / 649 99 77 52

EIVISSA

**Escola de Dalt de Sant Mateu
d'Aubarca**

Tels. 971 30 52 39 / 971 40 10 01

MENORCA

Museu de la Natura de Menorca

Tels. 971 37 45 05 / 971 40 10 01

-Exactament. Això esper. I que es conjuguin tots els interessos i valors, també els del món de la integració.

- Abans parlava de l'acord sobre les transferències en matèria de benestar social al Consell de Mallorca. És realment un acord absolutament tancat?

-En principi, varem arribar a un acord sobre el model global. El Consell de cada illa serà competent en relació a la gestió dels serveis socials que atenen els diferents sectors d'exclusió -sectors com els afectats per drogodependències, persones majors, emigrants, infants, etc.- i que gestionaran un servei que anirà des de l'atenció de caire primari fins més enllà. S'ha de tenir en compte que, dins aquesta organització, són fonamentals les administracions locals, perquè són les que estan a prop de l'usuari. De fet, si el Consell de Mallorca rep competències del Govern, a continuació en bona part les haurà de transferir als ajuntaments, perquè les gestionin directament. La filosofia del model de benestar social es basa en la proximitat al ciutadà. Nosaltres, des del Consell, haurem d'equilibrar, d'intentar compensar la xarxa municipal per tal que es garanteixi una harmonia a nivell local. I el Govern haurà de responsabilitzar-se de l'equilibri entre illes, amb la reserva competencial en matèria de legislació comuna, i del fet d'haver de garantir uns mínims per a totes les illes. En principi, l'administració autonòmica no hauria de mantenir programes directes, encara que des del Govern volen reservar-se programes directes interinsulars. Des dels tres consells estam convençuts que els programes directes s'han de descentralitzar completament, i no veim quin sentit ni quina lògica té fer programes interinsulars. Però el Govern diu que sí, que hi ha programes i temes interinsulars. En el seu moment, ja veurem de què es tracta i de què parlem. Segui com sigui, tant si es creen programes interinsulars com si no, els consells tenen i tendran una veu, de fet funciona una comissió de coordinació que, una vegada fetes les transferències, mantindrà el procés sempre obert.

LES EMPRESSES PRIVADES

-Ha parlat del paper de les administracions en matèria de formació ocupacional i de la relació d'aquesta amb els col·lectius més desfavorits. I el paper de les empreses privades, quina implicació té el sector privat en els programes d'integració?

-En primer lloc, hem de considerar que les persones amb disminució que s'integren dins el món laboral han de rendir igual que les altres, sinó fariem passes en fals. Les empreses han de comprovar que no fan un favor. A partir d'aquí crec que encara s'ha de treballar molt, si bé li podria dir que els empresaris connectats amb determinats programes estan molt contents. Això sense esmentar que les empreses, en el cas que donin treball a aquestes persones, es beneficien de determinades deduccions fiscals. Però hem de fer molt més. Des del Consell volem dur a terme una campanya general de sensibilització i multiplicar els contactes amb els empresaris. Tenim acords amb empreses puntuals, cosa que m'agradaria estendre a grans organitzacions empresarials, per exemple a la Federació Hoteleria o a la PIMEM. És a dir, intentar fer aquesta feina d'integració laboral a través de circuits organitzats. I, a la vegada, ser realistes, perquè costa molt; l'empresari tendeix a pensar que es tracta de persones que no li rendiran i hem de treballar per modificar aquesta opinió. A la vegada, en cada cas, s'ha de trobar l'entorn adient per al treballador, entorn que necessita una preparació ja que, si no és així, ens poden trobar que el treballador integrat encara se senti més marginat. Això és molt important en el cas dels disminuïts psíquics. I no ens podem aturar, és una qüestió irrenunciable.

coordinació, de manera que no se superposin les iniciatives, perquè cadascú no defensi el seu camp estricte i que la dispersió acabi en una manca d'eficàcia. Aquests recursos podrien estar molt més aprofitats i millor gastats. En matèria de formació ocupacional, tothom funciona amb les mateixes variables, marcades per les necessitats del mercat. Però no es pot permetre que cada sector vagi pel seu compte. Manca organització. Veig que el que era el Pla Mestral ara es diu Pla Enllaç, i supòs que s'ha triat aquest nom, el nom d'Enllaç, com a fruit d'una voluntat d'enllaçar la formació, l'educació, i l'ocupació, conseqüentment amb la intenció de trobar un procés integrador. Però si les coses no van per aquí, tornarem a trobar-nos que molts d'esforços i doblers tornaran a quedar dispersos. Miri, a l'igual que en el cas de la professió de treballador familiar, en un moment determinat també es va posar de moda fer cursos d'auxiliar geriàtric. Molt bé. I no ets pots imaginar la quantitat d'oferta que, a continuació, hi va haver per fer auxiliar geriàtric, començant pel mateix Consell que, llavors, també va programar la seva pròpia oferta. I també el Govern balear, i també les acadèmies privades. En el moment en què el Consell va fer les oposicions d'auxiliar geriàtric, record que tenies davant títols de tot tipus. I et demanaves: i bé, aquest títol és igual que aquest altre o no? I, a continuació, quin tipus de matèria han estudiat? O, això com s'ha valorat, quines pràctiques han fet? Hi havia una dispersió tremenda, un absurd.

-I aquest no és el moment, en funció de les circumstàncies polítiques, per arribar a un acord sobre aquestes qüestions?

Sense marxa enrera

Entrevista a Joan Perera

per Jordi Calleja

Joan Perera és un dels experts més prestigiosos del món en l'estudi i en el tractament de la síndrome de Down. Després de tota una vida dedicada a les persones amb disminucions, Perera creu que la imatge d'aquestes persones a la societat ha canviat per millorar i que s'han donat passes per a una inserció al món laboral que acabarà amb una exclusió que els ha mantingut massa temps dins l'esfera privada de les famílies. Els que abans definien com a "mongòlics" són vists avui com a persones innocents i necessitades de reconeixement. Perera parla de la necessitat d'escoltar-los, d'admetre les seves diferències i de treballar per la seva felicitat. Defensa iniciatives com el Pla Íntegre, que gestiona la UNAC i que servirà per donar treball a cent vint-i-cinc persones amb disminucions de la nostra comunitat. Avui ningú no dona l'esquena als discapacitats, però falten mitjans per reforçar la seva integració dins el món escolar primer, i després dins el món laboral. Institucions, professionals i la mateixa societat han començat a recórrer el camí, ara ja no hi ha marxa enrera.

Joan Perera és des del passat mes de març president de la Federació Mundial de la Síndrome de Down. Doctor en psicologia i especialista en la síndrome de Down va col·laborar a la redacció de la Llei d'acció social de la nostra comunitat autònoma i és considerat una de les veus més autoritzades a nivell europeu en el procés d'integració de persones amb disminucions al món laboral i el seu estudi. Actualment és secretari general de la UNAC (Federació d'Associacions i Centres d'Assistència a Minusvàlids a les Balears) i director del centre Príncep d'Astúries de la Associació Síndrome de Down de les Balears (ASNIMO).

-La UNAC agrupa quaranta-nou associacions i centres d'assistència a disminuïts a la nostra comunitat i dona un servei a més de dos mil persones. Tot i ser una entitat privada la seva feina depèn directament dels convenis i dels concerts que aconsegueix amb l'Administració autonòmica. Com valora la situació actual de les persones amb disminucions físiques o psíquiques de les Balears?

-Hem viscut canvis molt importants en els darrers quinze anys. La majoria han tingut conseqüències positives. El primer que ha canviat és la mentalitat de la gent. La gent que treballa en l'atenció a les persones amb disminucions ha aconseguit plantejar per primera vegada una estratègia que ha fet canviar la imatge social d'uniques persones que abans eren rebutjades i que avui són acceptades. Abans semblava que aquestes persones formaven part només de la intimitat de les famílies, que s'havien d'amagar, i avui ningú no se sorprèn de veure persones disminuïdes al carrer. Aquest és un primer punt molt important, el segon és el canvi d'oportunitats. Això ha dut a aquestes persones que abans no tenien cap possibilitat d'integrar-se dins la societat a tenir l'oportunitat de fer-ho. Avui ja són minoria els que pensen que són ciutadans de segona categoria. Ha canviat també la postura dels governs que, independentment del color polític, han donat suport al moviment per a la integració dels disminuïts dins el món laboral que és fonamental per aconseguir una integració real dins la societat. I aquest és un altre dels factors decisius en el canvi de les darreres dècades. A la fi coincidim tots els que treballem en això que només hi ha una sortida vàlida, la integració en tots els sentits. S'han d'aconseguir abraçar tots els àmbits de la vida social humana com són l'escola, el servei social, el temps d'oci, la feina. I és per això pel que treballem a la UNAC.

-S'han fet passes importants, però parlem d'un canvi molt recent. Quins són els punts que s'han de treballar més perquè aquest canvi en la mentalitat i en la posició social dels disminuïts es converteixi en una realitat?

-Jo diferencio dos aspectes fonamentals en la situació actual. Per una banda és necessari que els serveis socials ordinaris de la comunitat, és a dir, mèdics, socials i educatius, assegurin donar abast a tot tipus d'invalidesa.

Per altra banda, la integració escolar és una peça clau en aquest procés. Avui totes les places que ens han ofert a escoles normals per a alumnes amb alguna disminució són cobertes i la demanda és superior. Parlem d'un canvi radical. Els centres d'educació especial han de servir avui per a alumnes amb patologies cerebrals o problemes seriosos de conducta que no poden ser a una escola normal, perquè necessiten atenció constant però la resta sí pot anar-hi. La LODE i la LOGSE ens han permès avançar molt en aquest sentit, però el problema és que les aportacions econòmiques de les institucions no són suficients. S'ha de tenir molta cura d'aquests centres on es treballa per a la integració, perquè fan una feina molt difícil. A vegades és necessària una persona per a cada infant i les escoles necessiten més ajuts. Donam passes molt importants, però s'ha d'apostar més fort per aconseguir una integració sense problemes. No seria sincer si no diguéssim que hem tingut casos en què els nins han estat a una escola d'integració i han demanat tornar a l'escola d'educació especial. Això ens fa entendre que la integració no sempre és possible, però també que s'han de posar més eines per aconseguir-la. La LOGSE vol respondre a les necessitats de tots els nins, però una altra cosa són els mitjans disponibles.

FORMACIÓ I TREBALL

-La integració escolar és la passa prèvia a la integració dins el món laboral. Com viu la persona amb disminució aquest procés i quines són les possibilitats que li ofereix avui la societat?

-Un psicòleg italià anomenat Enrico Montobbio va escriure que "les persones són el que treballen" i jo hi estic d'acord. El treball és fonamental dins la cultura de la maduresa personal. La feina ens dona autonomia, ens permet tenir el respecte dels altres i ens soluciona el futur. L'aspecte laboral és fonamental per a la integració. Jo no consider una persona integrada fins que no té una feina. Si els hem donat una formació, després han de tenir un treball. Tot i això, hem de tenir clar que els seus casos són molts diferents i que s'ha de tenir en compte una particularitat, per a nosaltres el treball és com una escala que s'ha de pujar, en canvi en els seus casos no sempre pot arribar-se a tenir un treball autònom. S'ha de seguir un procés fins arribar a ser autònom i no sempre poden pujar tota l'escala. Han d'assistir a centres ocupacionals i a centres específics de treball, on aprenen la pràctica de diferents feines, centres de treball amb suport, on treballen sota la supervisió de professionals i finalment a centres de treball amb autonomia, on treballen com una persona més. No podem pensar que tots podran arribar a ser autònoms, cadascú ha de ser al seu nivell i aquesta és la nostra feina.

SABER ESCOLTAR

-Una entitat que coordina una plantilla de més de cinc-cents professionals i dona servei a més de dues mil famílies com la UNAC és una mostra molt representativa de l'acció social dins la nostra comunitat. On tenim mancances més greus? Quines creu que han de ser les prioritats de les institucions il·lenques?

-Tenim mancances en l'atenció a persones greument afectades i en l'atenció a persones amb greus problemes de personalitat, persones molt conflictives. Crec que fan falta més habitatges i residències tutelades i, com és lògic, llocs de treball. Tot i això, he de reconèixer que els darrers governs i l'actual han volgut que l'atenció al disminuït fos un tema prioritari i han pres mesures importants per demostrar-ho. Un altre tema greu en el qual el dèficit és encara molt gran és el que afecta a l'accessibilitat dins la ciutat i dins l'habitatge de les persones amb disminucions físiques, en aquest sentit som encara molt enfora d'una situació normalitzada. En canvi pel que fa a la prevenció, l'educació, l'atenció primera i els primers nivells d'ocupació podem dir que hi ha una xarxa establerta que cobreix ja una part important de la demanda d'aquests serveis.

-Vostè és un dels especialistes de més prestigi internacional en l'estudi de la síndrome de Down i fa uns mesos va ser nomenat president de la Federació Mundial per a la Síndrome de Down. Probablement és un dels sectors de la població que més ha notat aquest canvi de mentalitat dels darrers anys...

-Així és. Fa dos anys ens reunírem a Madrid pel Congrés Mundial de la Síndrome de Down. Érem 2.500 especialistes de seixanta-tres països de tot el món i tots coincidírem en un objectiu, s'havia d'aconseguir canviar el llenguatge. La primera passa era fer desaparèixer expressions com mongòlics o malalts i ho hem aconseguit. Avui parlem de persones amb la síndrome de Down i ara la imatge és positiva. Darrerament han participat fins i tot a campanyes publicitàries i a la fi sembla que tothom reconeix que són persones diferents que mereixen un respecte i que necessiten ser acceptades per la societat.

A Espanya els nivells d'atenció, d'investigació, de recursos són capdavanters al món. Des d'Europa s'estableixen les línies d'actuació tant en el camp de la investigació com en el de la política per a les persones amb la síndrome de Down.

-Això haurà suposat també un canvi important per a aquestes persones amb la síndrome de Down. Com ho viuen?

-Són persones molt afectuoses que necessiten sentir-se acceptades i

estimades i aquesta nova situació els agrada, estan contents. Ara bé, no podem oblidar que ells també tenen coses a dir i és per això que hem creat grups que anomenem d'autodefensa. Hem d'escoltar les persones amb disminucions perquè és l'única manera de ser útils. No els hem de dir el que han de fer, primer els hem d'escoltar per saber què és el que volen. Ells necessiten formar part del món de les decisions, no seran feliços si no tenen una quota de decisió i se senten escoltats.

-I quines són avui les apostes més fortes per aconseguir aquesta integració?

-El Pla Íntegre (Pla de formació i inserció laboral per a persones amb disminucions de les Illes Balears) és una de les darreres iniciatives més ambicioses. Es tracta d'un pla de dos anys al qual s'han inscrit cent vint-i-cinc persones. El primer any l'hem dedicat a cursos formatius, tretze cursos diferents segons la disminució fos psíquica, física o sensorial. Ara comença el segon any, el que correspon a la inserció laboral. En aquest segon any hem incorporat a la borsa de treball a cent quaranta persones més que no necessitaven formació. Els cursos que hem fet eren de seguiment i ens han servit per avaluar quin tipus de feina els anirà millor. Hi ha tres possibilitats: a les empreses ordinàries n'hi aniran devers trenta o trenta-cinc, és més del 25%, la qual cosa supera l'objectiu inicial que ens havíem plantejat.

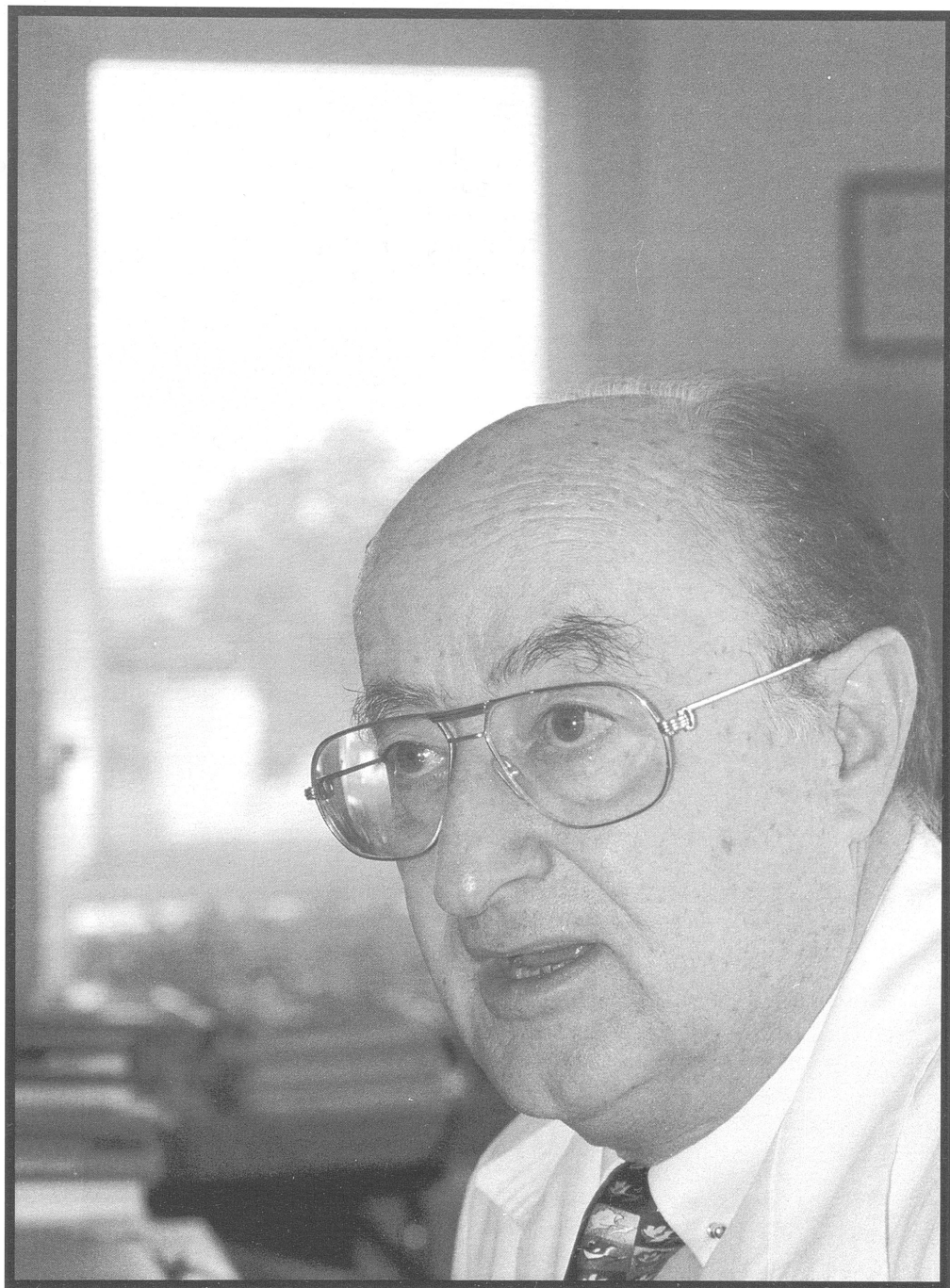
Devers cinquanta aniran als centres específics de treball, un àrea en la qual necessitem més llocs de feina i esperem tenir-ne més a partir del 2001.

Els quaranta o cinquanta restants que són dins el pla aniran a tallers ocupacionals, són llocs de treball on seran supervisats per un professional ja que tenen poca autonomia i han fet un aprofitament mínim del curs.

Avaluem cada tasca que fan per definir els seus hàbits laborals, les actituds a la feina, la seva àrea personal i social (higiene personal, autonomia dins la ciutat, etc.). A la UNAC tenim set preparadors laborals que són els encarregats de cercar-los una feina i acompanyar-los els primers dies de treball. Primer són amb ells les vuit hores diàries fins que aconsegueixen el ritme que desitja l'empresari. La relació entre el treballador i el disminuït dependrà sempre de cada cas. Hem tengut casos que en una setmana ja eren autònoms i d'altres que hem necessitat més temps.

-Vostès són orientadors però imagin que el pas següent pot tenir respostes molt diferents per a les dues parts implicades. Quina és la primera resposta dels empresaris i dels companys de feina?

-Crec que s'ha de destacar la grata sorpresa que hem tengut en aquest tema. Els empresaris han tengut sempre un actitud molt positiva i s'han mostrat col·laboradors gairebé al cent per cent. El cas dels companys de treball és similar, amb algunes excepcions, però això també depèn de la relació entre ells. Vull dir que, tot i que els

empresaris tenen incentius per a la contractació durant un any de persones amb disminucions, crec que la resposta ha estat sincera. La primera curiositat s'ha convertit en un canvi d'actitud important. Les coses han canviat i tenim ofertes que surten del mateix empresari que s'ha adonat que les coses han de canviar i que aquesta gent té el mateix dret que qualsevol altre a tenir un lloc de treball.

-Imagin que si hi ha hagut diferents respostes per part del món laboral també hauran trobat respostes diferents dins els nous treballadors...

-Efectivament. Hem tengut casos d'adaptació perfecta en els quals els companys han convidat al seu nou company a berenar des del primer dia i aquest s'ha sentit com un més, però també hem tengut casos molt diferents. A alguns nous treballadors no els agrada la feina i demanen de no tornar-hi. Cada persona és un món i per a alguns és molt important tenir una bona relació amb els companys de treball i per a uns altres el millor de treballar és tenir temps lliure.

H₂O_r

L'aigua, un tresor. No la tudis

*L'aigua és un dels recursos naturals més valuosos
del planeta, un tresor que tots hem de preservar.
Fes servir només la imprescindible.*

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS

Quatre illes
un país
cap frontera

Les respostes de les persones amb disminucions són les mateixes que les persones normals, tots tenim complexos, coses que ens condicionen i que voldríem fer desaparèixer, però hem d'aprendre a viure amb ells. Per a alguns d'ells, per exemple, no és fàcil assumir el valor dels doblers i és la família la que els administra. El valor del treball és la integració, la gratificació econòmica que reben és un element més per aconseguir-la.

-Com es treballa per preparar aquestes persones. Quines són les eines més utilitzades per preparar-les per a una propera inserció laboral?

-Cada curs s'ha d'aclicatar a les possibilitats i als nivells d'autonomia que poden tenir els alumnes. Els cursos són molt pràctics, la teoria s'aprèn a través de la pràctica i són ràpids a l'hora d'assimilar coneixements. El nivell dels educadors és bo perquè comptam amb professors que tenen ja uns anys d'experiència en el treball a centres per a persones amb discapacitats. És important, tenim la sort de comptar amb bons professionals a la nostra comunitat i això ha fet més fàcil posar en marxa projectes com el Pla Íntegre.

ELS PROBLEMES DEL MERCAT BALEAR

-Quines són les possibilitats de treballar per a les persones amb disminucions a la nostra comunitat?

-Avui la xifra aproximada de persones amb disminucions demandants de feina a l'INEM a Mallorca és de devers quatre-centes cinquanta o quatre-centes setanta. Hi ha una tendència nova de voler entrar dins el mercat laboral molt positiva. Ha canviat l'actitud i també les possibles ofertes.

Avui és més difícil trobar feina als pobles que a la ciutat. Un pagès utilitza poca mà d'obra per a un espai molt gran, en canvi a la ciutat poden treballar a espais més petits i envoltats de més gent. Les persones amb disminucions físiques poden treballar de la majoria de coses sempre que el seu cos els ho permeti. Les persones amb disminució auditiva, per exemple, no poden treballar en l'atenció al públic o en feines administratives. Les persones amb disminucions psíquiques són habitualment destinades a treballs de jardineria, manteniment, agricultura, neteja, cadenes de muntatges o magatzem.

El problema amb el qual ens trobem aquí per als que poden formar part del treball ordinari és el mateix problema que tenen els treballadors normals, és a dir, la inestabilitat laboral. Cada regió és diferent i a la nostra comunitat el problema és l'hostaleria que és un treball fàcil, però difícil de conservar. Tothom necessita estabilitat i en el cas dels disminuïts no existeix la igualtat d'oportunitats, i ells són els primers que valoren molt la possibilitat de trobar un lloc de feina on sentir-se útils.

-Un dels pilars de tota aquesta integració i d'aquest canvi de direcció ha de ser la família. Abans, i avui encara en trobam casos, amagaven els disminuïts dins l'àmbit de la intimitat familiar. Com ha viscut la família, que ha estat un dels motors del canvi, aquesta nova posició que ocupen les persones amb disminucions.

-És curiós, perquè ens hem trobat també amb casos totalment diferents. Hi ha de tot. Hem trobat pares molt protectors que tenen por del que puguin patir els seus fills, que sempre pensen "i si no va bé?". Per a aquestes famílies és molt còmode deixar-lo a un centre vuit hores cada dia, però no és el mateix que hagi d'agafar l'autobús cada dia i que hagi d'assumir tots els condicionants d'un treball. Aquesta és també una part important del nostre treball, fer veure a les famílies com és d'important donar una passa així. L'equip d'orientació parla amb les famílies per tal de fer més fàcils tots aquests canvis. També hem viscut casos en què els joves estaven preparats per treballar però els pares no ho estaven i no és una situació fàcil. El més necessari és escoltar totes les parts implicades, saber que no sempre la línia recta és el camí més fàcil. Parlam d'una passa que hem de donar tots, des dels més implicats fins als que s'han d'acostumar a conviure amb els canvis.

Noves esperances

Entrevista a **María Cruz Briz**

per *Maria Ferrer*

El principal valor de Jovent és humà. Per part dels seus alumnes, joves rebels i desencantats als quals aquesta cooperativa ofereix una oportunitat que la societat els nega i dels seus educadors, gent que creu que val la pena perdre hores i hores per cercar noves fórmules, perquè l'ésser humà trobi el millor d'ell mateix, sigui capaç de triar i no tiri la tovallola. Les seves activitats, cursos i tallers fan que molts d'al·lots i d'al·lotes a qui el sistema educatiu tradicional no ha donat resposta recuperin la confiança fins ara negada i que caminin cap a un altre futur. Seran mecànics, cuiners, tapissers, i molt més que això, perquè Jovent, com diu María Cruz Briz, la seva responsable d'administració, no prepara només per a un ofici, sinó per a tota la vida que els queda per davant.

-A quin perfil de jove dirigeix Jovent els seus cursos de formació ocupacional?

-Joves d'entre setze i vint-i-un anys, amb un perfil general de ser al·lots amb fracàs escolar, que no han pogut superar l'ensenyament secundari obligatori i que, a més, no tenen ganes de seguir a l'ensenyament reglat. Al·lots que en un percentatge alt pateixen problemes de desestructuració familiar i amb els primers símptomes d'entrar a un circuit de risc social, perquè l'absentisme escolar fa que estiguin massa hores al carrer. Són una generació amb manca de valors i que no veuen més enllà del dia a dia, tot ho volen ara i ja, sense importar el preu que costi. No planifiquen què volen fer a llarg termini, no ho saben ni els preocupa.

-Serien joves als quals no ha donat resposta el sistema educatiu 'tradicional', per dir-ho d'alguna manera?

-Sí, és gent que es veu impossibilitada de seguir en l'ensenyament reglat, perquè de fet ja fa anys que passen de curs en curs sense aprovar res. Ens trobam amb molt de fracàs als quinze anys, al·lots que es veuen obligats a seguir al sistema reglat perquè hi han de ser fins als setze anys, però que des de molt abans s'adonen que allò no és el que volen i deixen d'anar als instituts i estan pel carrer. Hi ha molts d'intents dels mateixos orientadors de desviar-nos aquesta gent als quinze anys, però no és possible. Això és un problema per als instituts, per als al·lots i per als seus pares.

-Pel que diu són joves que pateixen unes

mancances educatives, però també d'un altre tipus, més social, no troben el seu lloc a la societat.

-Sí, tenen manca d'autoestima, perquè són persones que no han estat capaços de superar quasi res, dins el que és el sistema d'educació reglada. Són persones que solen tenir manca d'hàbits, i, en els darrers anys als instituts, acaben de perdre els darrers que tenien, hàbits com l'assistència o la puntualitat.

-Ara que s'han posat sobre la taula els resultats de la reforma educativa, creu que s'hauria de fer una reflexió sobre aquest segment de joves i sobre com els afecta haver d'anar a classe fins als setze anys?

María Cruz Briz nasqué fa trenta-cinc anys a Salamanca, però els seus pares es traslladaren quan ella era molt petita a viure a Palma. Estudiava al Seminari i allà va conèixer Bartomeu Suau, rector de la parròquia de s'Indioteria, que recentment ha estat guardonat amb el Premi Ramon Llull per la seva labor en favor de la joventut. Sota la seva influència, començà a anar al club d'esplai d'aquella barriada, mentre acabava els seus estudis de batxillerat i de banca i comptabilitat. L'any 1984, juntament amb sis companys del club, fundaven la cooperativa agrícola Jovent, que llau-

rava els terrenys de l'Església al Vivero, on continuen ara per ara. No funcionà, però el grup decidí tirar endavant per un altre camí, el de l'ensenyament de joves amb problemes per trobar el seu lloc a la societat. Des de llavors, la feina de Jovent ha estat continuada, i ha rebut el reconeixement i la confiança de les institucions de les Illes i d'Europa i, el que és més important, dels joves que toquen a les seves portes per trobar un millor futur. Fan feina a la cooperativa més de trenta persones. Mari Cruz Briz, la seva responsable d'administració té dos fills i ara espera el tercer.

-Sí, és clar que sí. Si no adapten i no tenen uns programes específics, amb metodologies noves i diferents, per a aquest grup de població, que existeix, i que té un fracàs escolar molt evident, difícilment podran seguir amb l'edat obligatòria fins als setze anys. Això, en tot cas, ha de sortir per alguna banda.

FRACÀS DE L'ENSENYAMENT OBLIGATORI

-Vostès a Jovent apliquen una metodologia que intenta que cada un d'aquests joves cerqui ell mateix la resposta del que vol i, quan després tira endavant, sigui responsable del que fa, des de la necessitat de ser puntual fins a la neteja compartida dels tallers. La manca d'aquesta personalització i valoració de les necessitats del jove seria uns dels motius del fracàs de l'ensenyament reglat?

-Jo pens que sí. És una qüestió de voluntat, que els formadors o educadors, entre cometes, no siguin mercenaris de l'educació, sinó que siguin persones que creguin en la seva labor educativa i que, per altra banda, el que és el sistema legal, els permeti també realitzar aquest tipus de pedagogia. Però bé, no veig per què no donaria resultats, per què allà fracassen i a Jovent, amb un sistema motivador, que els fa ser responsables i amos de les seves pròpies decisions, preparant-los per a la vida adulta, no tenen cap problema. Els joves participen bé d'aquest tipus de metodologia, i no tan sols no s'hi neguen, sinó tot el contrari. S'ha de fer un ensenyament integral i dirigit a cada persona, no pots tractar un grup de gent per igual, sinó que cada persona pot tenir un ritme d'aprenentatge diferent i pot ser amo del seu ritme i de les seves decisions i valorar fins on vol arribar, el seu futur. A nosaltres ens dona resultats. Si el formador està convençut que educa, hi creu, i el sistema permet aquestes adaptacions de la metodologia, no ha de ser cap problema.

-Ens podria detallar un poc quines passes donen vostès amb els joves que arriben a Jovent?

-Primer, el jove passa per informació, on se li detalla tot el que és l'esquema de Jovent i les possibilitats del centre. Com sabem que això, una primera visita, no és prou, perquè a més el jove se sol quedar amb allò que li interessa i el que no, ho descarta, se'ls convoca en grup i es fa una visita pel centre, perquè vegin els tallers, com funcionen, i tinguin possibilitat d'haver reflexionat sobre la primera informació i fer preguntes d'allò que no saben. Després se'ls cita a fer unes proves, que no són eliminatòries, no són de selecció, sinó per saber en quin moment s'ha de situar cada al·lot, per a no situar-lo abans o després del seu nivell, perquè Jovent és un sistema molt flexible i no tothom ha de començar al punt zero i acabar al deu, sinó que es poden incorporar per la meitat. Hi ha una entrevista personal, unes proves culturals per saber què recorda i què ha oblidat de l'ensenyament general, sobretot matemàtiques i llengua i unes proves psicotècniques. Amb tot això s'elabora el que nosaltres anomenem la resolució, a partir de totes les dades des del dia que va demanar informació, quan ja s'anotaren algunes observacions, fins a la darrera prova corregida, on deim com veim el jove, en quin moment es troba, quin tipus de feina s'hauria de fer amb ell i a quina part de Jovent ha d'entrar. Hi ha diverses possibilitats. Una és plataforma, que és un dispositiu molt especial per a persones que no tenen motivació per res, que han decidit no fer res, que no volen sentir parlar de res, ni de taller professional, ni ocupacional, ni res, que normalment fa molt de temps que són al carrer i que tenen uns problemes socials un poc més greus. Allà es tracta d'augmentar la seva autoestima, que es vegin capaços de fer coses i no com els fracassats de sempre. Poden fer qualsevol cosa, fins i tot coses que altres no fan, per exemple fan submarinisme o escalada, activitats inusuals que segurament no ha fet cap dels seus companys de carrer i ells sí. És un revulsiu. Es fan també rotacions, perquè vegin què és cada taller professional, i com que es fa feina en dinàmica de grup,

se'n van una setmana a una granja, on hauran de respectar una sèrie de normes i fer-se càrrec d'una sèrie de feines i assumir el seu paper dins el grup.

INSERCIÓ LABORAL I SOCIAL

-A part de plataforma, quins altres camins hi ha?

-La resolució els pot enviar també a preparatòria, que són cursos de preformació, on tendran la possibilitat de conèixer un poc cada un dels tallers que nosaltres tenim aquí, perquè són joves que et diuen "crec que vull fer mecànica, però m'agradaria provar forja perquè no ho conec". També van a preformació aquells que tenen unes mancances culturals importants, que han oblidat o no han après mai qüestions bàsiques, com una divisió o una multiplicació. Després, en tercer lloc, hi ha la possibilitat que el jove passi directament als tallers ocupacionals, on se'l prepara per a un ofici. En tot cas, a part de la formació i de l'aprenentatge d'oficis, hi ha tota una sèrie de mesures transversals, que són les capacitats de comunicacions, habilitats socials, matemàtiques i llengua, dinàmiques de grup, tot una sèrie de continguts que nosaltres creïm necessaris perquè aquí no preparam gent per a un lloc de feina, sinó perquè s'insereixin laboralment i social.

-Quina és la via per arribar a Jovent, com ho coneixen, pels orientadors, potser pels amics?

-Normalment pels amics, encara que, des que hi ha els orientadors als instituts, cada cop ens arriben més derivats per ells.

-El 1999, Jovent va acabar de rebre les subvencions del programa Mil·lenni de la Unió Europea, en el qual heu participat durant els darrers cinc anys. En què ha consistit i quin balanç en fan?

-El nostre balanç és molt positiu. Ens ha donat la possibilitat d'experimentar aquest tipus de metodologia que he explicat. Nosaltres havíem estat fora, formant-nos, coneixíem diferents metodologies i vàrem intentar adaptar a la població d'aquí allò que havíem après. El que passa és que sempre et trobaves uns sistemes molt tancats, rígids, del Pla d'Inserció Professional o la formació ocupacional, que poden estar molt bé per a un tipus de població, però no per a tota. El Mil·lenni, i dins ell els programes Youthstart, et permetia una experimentació. Eren programes pilot, on tu podies idear el sistema metodològic que creies adequat per a aquest tipus de població. Aquest és l'avantatge que ens va donar, poder implantar allò que nosaltres creïem bo com a itinerari d'un jove d'aquestes característiques. Per a nosaltres ha estat molt, molt positiu, a part dels contactes transnacionals, amb altres països, que et permeten veure altres experiències, i no tan sols això, sinó que et permeten elaborar material conjunt. Nosaltres hem tengut sort, hem estat a un bon grup transnacional i hem pogut fer aquest material amb diferents visions molt enriquidores.

EL FINANÇAMENT AUTONÒMIC

-Rebien també finançament del Govern?

-Sí, els primers anys també hi va participar l'Ajuntament de Palma i els darrers, el finançament era un 50% de Brussel·les i la resta del Govern.

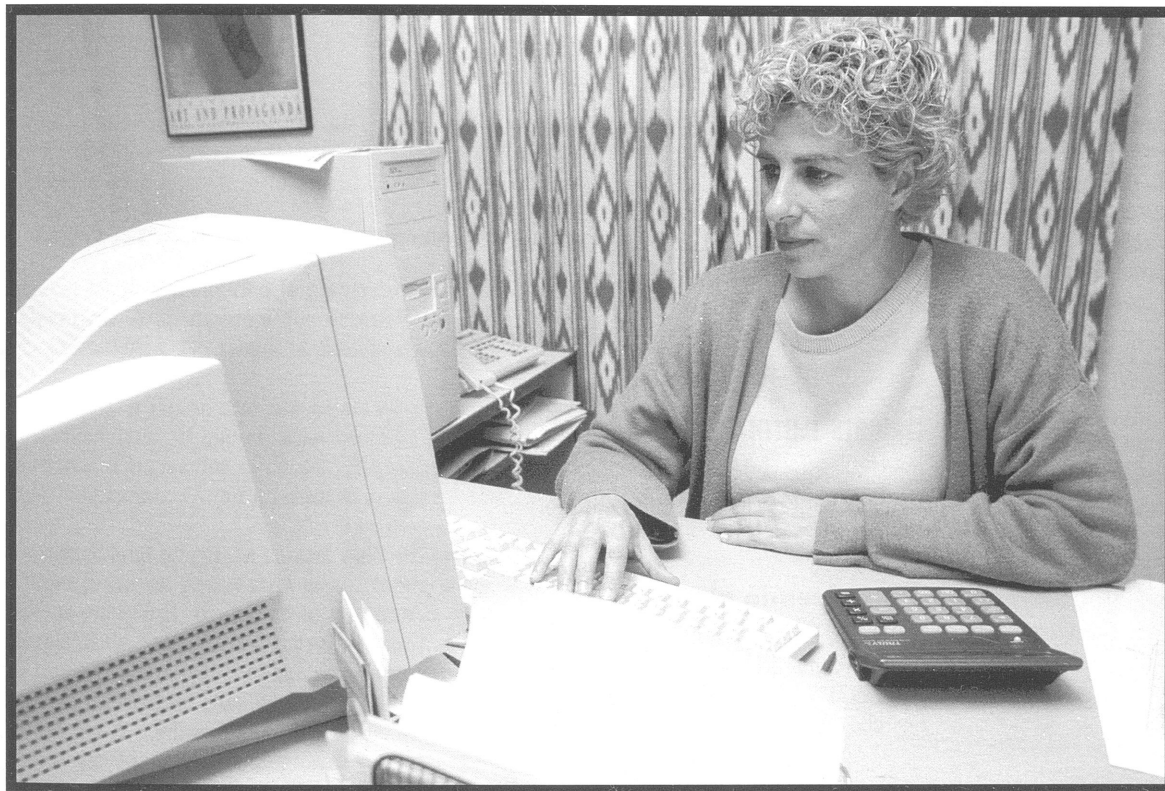
-Això els obligava a renunciar a algun dels avantatges del Youthstart?

-No, no, nosaltres estàvem dins les regles de la iniciativa europea, amb les seves inspeccions.

-I a partir d'ara?

-Aquests mesos funcionam amb els nostres fons. Se'ns va acabar la iniciativa europea pel desembre i començarem a tenir contactes amb el nou govern abans, després de l'estiu. En principi l'interès polític hi era, i hi és. Els va semblar una bona experiència que havia demostrat que el sistema pedagògic implantat era vàlid per a aquesta població, per a la qual difícilment era vàlida una altra metodologia. Els nivells d'inserció, a més, havien estat molt positius. Havíem complert tot el programa, des de l'orientació, la informació, la formació fins a la inserció sociolaboral. En principi, estaven d'acord que valia la pena mantenir el projecte a l'illa, perquè hi ha pocs recursos per a aquesta població. Les converses han acabat en un primer conveni de març a juliol i es prepara un macroconveni de duració més ampla. Ha estat difícil, supòs que més per a ells que acaben d'arribar, també ha coincidit amb el termini de les ajudes europees, del decret del Pla Mestral, i tot es va haver d'encaixar.

-Amb aquests nous convenis, podran mantenir el funcionament de Jovent igual que ara?

-Sí. Nosaltres hem exposat que el Youthstart s'ha demostrat com un programa vàlid que hauria de ser implantat aquí i pareix que se'ns ha acceptat. A més, hem proposat projectes nous que s'inclouran. Per exemple, feim una aposta forta per les joves, un tema que sempre ha estat molt difícil de tractar, perquè tu pots vendre molt bé un centre mixt, però hi ha tota una sèrie de condicionaments macro i micro socials forts, que per molt que tu diguis que el centre és mixt, no ho arriba a ser mai. Enguany s'apostarà molt per això, per fer un grup d'orientació d'al·lotes, on es treballarà per rompre totes les barreres que té la dona, o, si més no, que en siguin conscients, que siguin capaç de dir què volen fer a la vida, que diguin som una dona, tenc tots aquests condicionants però en som conscient i vull ser mestressa de casa, i ho decidesc jo, o ans al contrari, vull treballar, i ho decidesc jo, i també l'ofici que vull tenir. Perquè un poc el que els passa és que segueixen el corrent. S'apunten a cursos i cursos, i

després no avancen, tornen enrere. Parl d'al·lotes amb fracàs escolar, no d'universitàries. S'apunten per exemple a un curs de cuina i, quan l'acaben, tornen a casa, a fer-se càrrec dels germans, a ser dona d'algu, tenen el corresponent fill, i mai no es torna a saber d'elles. No acaben de reflexionar sobre què volen ser i quin paper volen jugar a la societat. Nosaltres el que intentarem en aquestes setmanes d'orientació és que decideixin. Un cop ho hagin fet, la decisió és vàlida, i ens pareixerà perfecte que vulguin ser mestresses de casa, però ho han de decidir de forma reflexionada, no amb els condicionaments socials que tenen ara. Una altra aposta nova que feim enguany és el que denominam les capacitats per a la vida. A veure si m'explic; nosaltres tractam les capacitats tècniques, per desenvolupar un ofici, per aprendre mecànica, per exemple, per ser mecànic, capacitats socials, matemàtiques i lingüístiques per desenvolupar també aquest ofici, i volem afegir aquestes capacitats per a la vida. Són totes aquelles que et permetran viure en societat, de forma cívica. Com desenvolupar-te en societat de forma normal, que creiem que és una cosa que es perd molt, la capacitat de respecte, de solidaritat, d'ecologia, respecte al medi ambient, valors que creiem que s'han anat perdent i que són importants perquè una persona, de forma integral, estigui ben formada. No basta només que aconseguie-

xin un lloc de feina i que puguin menjar cada dia, sinó que han de ser capaços de viure en societat de forma responsable i solidària. També volem incloure tota una part de telemàtica, les noves tecnologies, a les quals volem que tenguin accés aquesta població. Després, apostam enguany per començar a treballar amb empreses solidàries, que puguin entendre adaptacions curriculars específiques per a un alumne i amb les quals podem col·laborar no només amb pràctiques i amb inserció, que ja ho feim, sinó d'una forma un poc més activa.

EL PLA ENLLAÇ

-Tot això a més dels tallers.

-Sí, es manté tot igual. També hi haurà tota una part de suport i adaptacions curriculars, perquè arriben molts de joves amb un nivell intel·lectual que frega, no el *border-line*, però quasi, que potser no poden acabar un curs de mecànica, però sí podem fer que s'especialitzin en una cosa, en fer canvis d'oli, de llunes, neteja de cotxes,... Per a ells es faran unes adaptacions curriculars específiques a les seves necessitats.

-Quins doblers aportarà el Govern?

-Nosaltres ara tenim compromès, de març a juliol, un total de 73 milions de pessetes del Pla Enllaç. Després es pensa en un conveni més ample que reuneixi totes les entitats de Jovent, que sorgiren de s'Indioteria, i que, a més de nosaltres, el centre de formació i

Les Balears presents a la Unió Europea

El Centre Balears Europa vetlla pels interessos
de les Illes Balears a Brussel·les i facilita
informació i gestió davant la Unió Europea per
a empreses, particulars i administracions públiques.

Centre Balears Europa és un consorci al servei
de la societat de les Illes Balears.

Atenció al públic

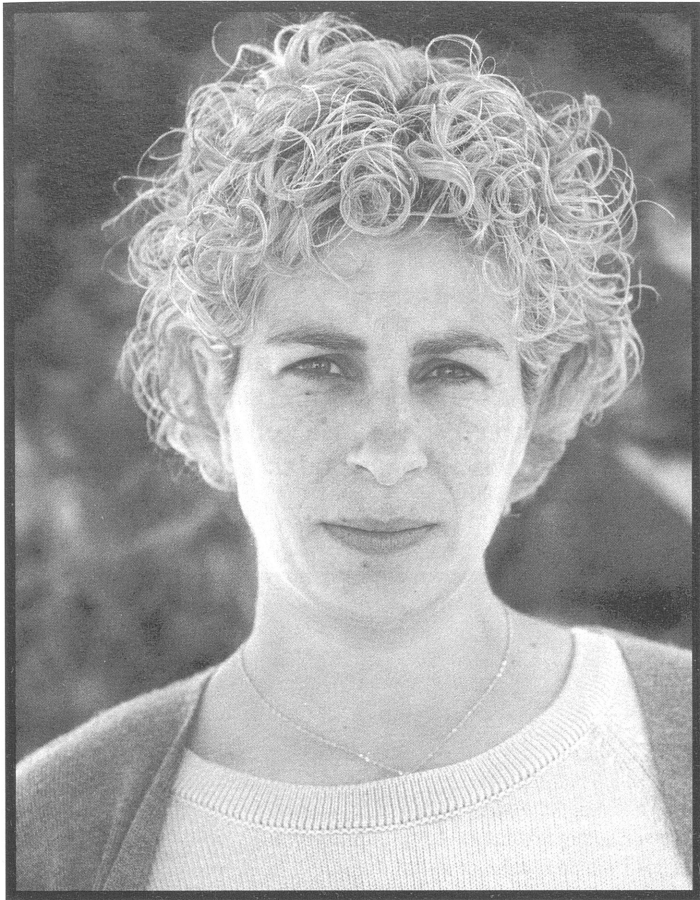
C. Ramon Llull, 2 - Edifici "Sa Nostra"
07001-Palma de Mallorca, Illes Balears
Tel. 971 71 89 89 - Fax 971 71 46 81
cbe@bitel.es - www.bitel.es/cbe

Direcció i gerència

C. Palau Reial, 17
Conselleria d'Economia i Hisenda
07001-Palma de Mallorca, Illes Balears
Tel. 971 17 62 28 - Fax 971 17 62 16
cbe@bitel.es - www.bitel.es/cbe

Delegació a Brussel·les

Avenue des Arts, 3, 4 et 5, 7ème étage
120-Brussel·les
Tel. 32 2 223 14 10 - Fax 32 3 223 25 24
centre.balears.europe@skynet.be

inserció laboral, inclourien la granja escola, el club d'esplai i la cooperativa. Això suposam que necessitarà ja de la intervenció de més conselleries. No sabem la dotació que tindrà.

-El Govern, a l'aprovació del decret d'aquests programes de formació ocupacional, el que es denomina Pla Enllaç, va destacar la necessitat d'augmentar el control dels objectius i del desenvolupament dels cursos. Quina ha estat la seva experiència?

-Nosaltres hem tengut un control molt exhaustiu de xifres, de quants d'alumnes havien passat cada mes... també he de dir que tenim un sistema complicat, perquè no tots inicien la formació en bloc, i és complicat de controlar-ho. Es mirava molt la part quantitativa, però no tant la qualitativa. Ens han fet valoracions, inspeccions de la Unió Europea, de Madrid, i també, és clar, d'aquí, però no s'ha tengut tant en compte la valoració del projecte, no hi ha hagut cap informe que digués que Jovent metodològicament funciona o no, o té aquestes mancances importants o no. Tot el que ha estat avaluació ho hem hagut de fer a través de la Universitat, que són els nostres avaluadors externs, perquè nosaltres així ho hem volgut, perquè ens interessa la visió que poden tenir uns experts des de fora. He de dir que nosaltres, amb la conselleria, sempre hem tengut molta col·laboració i a més ens pareix bé que es facin inspeccions i que s'estigui darrere d'aquests programes. El que sí creiem és que s'hauria de tenir més en compte la part metodològica i pedagògica dels projectes, perquè al cap i a la fi estàs formant.

-El Pla Enllaç preveu una inversió, fins al 2006, de més de 4.000 milions anuals. Són molts de doblers.

-Sí, i per això dic que s'hauria de fer un seguiment pedagògic molt important del que es fa amb aquests doblers. Nosaltres no ens tancam a col·laborar amb ningú, però la realitat és que sempre hem fet feina molt de portes endins i no li puc parlar d'altres experiències.

Puc imaginar-me què pot passar amb altres cursos, però no ho he conegut. És una pena que els doblers no s'emprin correctament per manca de valoracions metodològiques que mostrin si els programes funcionen o no, i si val la pena seguir finançant-los. S'han de veure els mètodes, els continguts i també la realitat posterior a la formació, perquè la gent s'avesa a fer molts de cursos típics que no saben molt bé on els duen.

SEGUIMENT DESPRÉS DELS CURSOS

-Amb el programa Mil·lenni, quines xifres d'inserció laboral han tengut?

-Tenc les xifres de gener del 1998 a maig del 1999, les darreres que hem preparat. Hi va haver 342 matriculats, dels quals 208 varen trobar feina, 93 que, en el moment de fer l'estadística, continuaven el seu procés de formació, i 41 que es varen donar de baixa.

-Mantenen el contacte amb els joves que acaben i troben una feina?

-Sí. Nosaltres feim un seguiment fins a quaranta-cinc dies després de la inserció. Després, feim un seguiment més a llarg termini, per veure si després d'aquest període mantenen la feina, i després ja són ells, que quan poden passen per aquí, ens mostren el fill que han tengut...

-Deu ser agraït.

-Sí, però no tant mentre treballes amb ells. En el dia a dia no veus els canvis i no ets tan conscient, o millor dit, veus que ells no són tan conscients dels canvis. No és una feina que et recompensi al moment, però sí després d'uns anys quan estàs aquí assegut i et ve un alumne i et conta la seva experiència.

-Supòs que el Premi Ramon Llull per a Bartomeu Suau els ha dut molts de records dels seus inicis amb ell, de com va començar la cooperativa Jovent.

-Sí, perquè a més ha coincidit que dia 3 de març complíem setze anys com a cooperativa, que primer va ser agrícola. Bartomeu Suau sempre ha dit que sense la cooperativa Jovent, sense la granja escola, no podria haver fet res i no tendria aquest reconeixement. És una cosa que sempre tenim present, tenim les fotografies de quan vàrem començar. És important recordar per estimar allò que fas.

PROJECTES DE FUTUR

-Com veuen el futur de Jovent a llarg termini?

-Ara estam molt ficats en el dia a dia. Estam en contacte amb la Unió Europea per veure per on van les noves iniciatives, si seran interessants o no. Nosaltres el que feim és mirar no tant si hi ha fons, sinó on podem desenvolupar nosaltres el projecte de forma adequada, perquè fons en podríem trobar amb relativa facilitat a diferents llocs, però no volem vendre'ns a uns fons. Estam també un poc a l'expectativa de com es desenvoluparà el conveni. A llarg termini, el que nosaltres somniem és que, si es demostra que Jovent dona una solució a aquest tipus de població que no pot seguir la formació reglada, hi ha l'obligació d'implantar-la a la comunitat i així, per la nostra part, perdre aquesta inseguretat. Som més de trenta persones que feim feina aquí i mai no saps què passarà. No perdem mai les ganes de fer coses i feim projectes nous per millorar, però la inseguretat influeix bastant, tenir els alumnes aquí i no saber si els has de dir que se n'hauran d'anar a casa sense acabar, perquè no tindrem més fons. Pensam que tot sortirà bé i que s'arribarà a implantar.

El repte de valorar l'experiència

Entrevista a Antoni García Salvador

per Antoni Oliver

Antoni García, regidor de l'Ajuntament de Calvià, encarregat de l'Institut de Formació Ocupacional (IFOC) entitat encaminada a fer formació específica per a l'ocupació, considera que el que s'ha de fer és un pla territorial d'ocupació on s'han de tenir en compte tots els problemes que afecten el treballador i les demandes de les empreses. Considera que cada vegada ha de ser més important una alta qualificació i que les empreses serien les primeres que l'haurien d'exigir. D'altra banda, creu que l'aplicació de l'ecotaxa turística permetria la creació de llocs de feina que podrien ser ocupats per treballadors qualificats i que s'aconseguiria així valorar la formació i millorar el medi ambient. També creu que s'ha de valorar més l'experiència i incorporar-la com un crèdit a la formació professional.

mercat a nivell de la qualificació. Aquesta és una primera referència molt important. L'altra qüestió és què pensam nosaltres que és necessari fer i una altra cosa és que aquesta tasca ens permet una anàlisi socioeconòmica del municipi. Parlem d'un municipi turístic on és molt fàcil trobar feina en aquests moments i on la temporada és prou llarga. Però, d'una banda no s'ha exigít mai una alta qualificació, varen venir els immigrants i de tot d'una varen trobar feina, i per tant sense massa formació la gent troba feina. Els fills d'aquells immigrants tenen la referència que fer feina és fàcil i no importa la formació i a més a més, quan arriba el mes d'abril, els alumnes que no són molt avantatjats en els temes d'estudis, cerquen feina i com que el pare sap que el nen no és al carrer, no li importa que faci feina i, per tant, hi ha un abandó significatiu i prematur de la formació i de la qualificació. A curt termini nosaltres podem tenir el risc de ser un municipi de peons, quan són més necessàries les titulacions i les qualificacions ens podem trobar amb un dèficit molt important de recursos humans qualificats, perquè no bastarà dir que saps fer feina, sinó que s'exigirà una formació que s'haurà de demostrar amb un certificat oficial. Manquen acreditacions oficials, i és necessari que les empreses exigeixin més formació. També s'han de professionalitzar més les ofertes formatives, perquè hi ha mancances molt importants.

-Quins plans té l'IFOC quant a formació continua?

-L'IFOC més que una feina de formació el que fa és una formació per a l'ocupació, és una agència de col·locació i compta amb totes les eines que l'estat va arbitrar per posar en marxa la intermediació i fer el pas d'ajuntar demanda i oferta. Coneixem totes les empreses del municipi, tenim més de tres mil treballadors a la base de dades, uns actius, vol dir que estan en demanda i altres que ja fan feina. En aquests moments no som capaços de cobrir totes les demandes que fan les empreses i això és important dir-ho. Hi ha més demanda qualificada que capacitat tenim d'aportar gent.

-Aquesta intermediació els permet constatar quina és la situació de la formació?

-Ens permet comprovar les mancances que hi ha en formació i tenir una primera referència sobre què demana el

-Què pot fer-se a partir d'aquestes anàlisis?

-A mig termini, veient com està la situació des d'aquest observatori que és l'IFOC, que ens permet veure les demandes i les mancances, s'han de dibuixar quines són les necessitats que hem d'enllestir en matèria de formació.

-Sembla que hi ha xifres d'àmbit de Balears que posen de manifest això, que la gent prefereix treballar, perquè és més fàcil que fer un esforç per estudiar.

-En primer lloc s'hauria d'anar a un model on els fills vegin que el seu pare valora la qualificació i l'educació, és una qüestió de prioritzar aquests valors. Dificilment un al·lot o una al·lota si no té aquest estímul canviarà, és a dir, que en primer lloc és una qüestió de cultura general i de forma de ser d'un poble que en aquest cas no valora l'esforç per la formació personal. Un altre nivell és que les mateixes empreses haurien d'exigir una formació. A mi em sorprèn quan una empresa, per exemple alemanya, diu que no contractarà ningú que no pugui acreditar que està ben format. S'hauria de dir: nosaltres no contractam qui no estigui format, és a dir, definir a quins nivells no es contracta si aquella persona no té una formació. Ens trobam que la formació al sector turístic, sobretot a nivells més baixos, és massa poc valorada i gratificada. Després hi ha un abandó dels professionals del sector que en no sentir-se estimats i valorats se'n van tot d'una que poden, perquè el treball a l'hostaleria és dur, per horaris, per torns, etc. Si això no es gratifica, ni es valora, els professionals abandonen el sector i van a fer feina a altres bandes.

UN PACTE TERRITORIAL PER A L'OCUPACIÓ

-Com es poden corregir aquestes qüestions?

-En primer lloc crec que s'ha d'arribar a un pacte territorial d'ocupació, per millorar l'ocupació, la qualificació i per procurar que neixin nous llocs de feina. Aquest seria un pacte que no només haurien de signar els sindicats i els empresaris, sinó tots els agents socials, actius del municipi, caixes, bancs, instituts, APES, més enllà del que és habitual a la concertació social

Antoni García Salvador (Vilafranca, Castelló, 1947) Des la seva arribada a Mallorca el 1969 treballà a l'hostaleria. Participà d'una manera activa en la formació d'un sindicat unitari d'hoteleria: *Alternativa por un Sindicato Unitario y Democrático de los Trabajadores de Hostelería (ASUDTH)*. Durant el període de 1987 a 1993 fou secretari general del sindicat d'hoteleria de la UGT de Balears. En l'actualitat és regidor de l'Ajuntament de Calvià, de Foment, Ocupació i Promoció Econòmica, responsable de l'IFOC.

que inclou sindicats i empresaris. Tots els agents actius s'han de comprometre a alguna cosa per millorar l'ocupació, per evitar la rotació, per fixar l'ocupació, per millorar la qualificació. Per exemple a Calvià estam envoltats de mar i les ensenyances que tenim no tenen en compte això, es dona un ensenyament d'espàtles a la mar, aquest és un dèficit molt important. Després hi ha moltes activitats sostingudes per professionals que treballen en economia submergida, els quals es valoren molt i, en canvi, no estan ben articulats i ni remunerats. A nivell general, hi ha una mancança impressionant en tot el que són les titulacions acadèmiques del Ministeri d'Educació i l'homologació de les de la Conselleria de Treball. S'ha d'arribar a un punt que qualsevol persona que faci un curs d'alguna cosa tengui uns crèdits, també uns crèdits per la seva experiència, i pugui tenir una titulació i un reconeixement de la seva preparació. Com aconseguim que el professional que fa feina a un sector determinat amb uns coneixements d'idiomes, de la seva professió, i té alguna mancança de formació, es pugui preparar en aquelles matèries concretes que li manquen i que pugui tenir una titulació homologada? Aquesta és la qüestió, que es facin valer aquests coneixements que després les empreses han de pagar d'alguna manera. Les empreses estan massa acostumades a prescindir dels professionals, deixen que se'n vagin i això pot provocar a curt termini un lumpenproletariat, per emprar paraules marxistes. Aquesta seria una persona que després d'haver estat molts d'anys treballant a l'hostaleria, és rebutjat quan té quaranta o cinquanta anys. Això vol dir que d'aquí a uns anys tendrem una borsa de treballadors que ningú no voldrà contractar i no podran fer altres coses perquè els mancarà qualificació. El que importa de la formació no és formar per formar, sinó que predisposa per a altres qualificacions, perquè si ets un bon professional, això et predisposa per fer altres coses, si es té una preparació intel·lectual, fàcilment es pot fer feina en una altra cosa. Ens trobam amb tot un engranatge, poca valoració per part de les empreses, mancança de titulacions, desprestigi de la formació professional, facilitat de trobar feina, són moltes coses.

-A quins sectors hi ha més demanda de professionals?

-Hi ha demanda a tots els sectors, però és notori que a Calvià el sector més important és l'hostaleria, però s'exigeix poca professionalitat. Estan molt devaluats els oficis més tradicionals, encara que s'hi cobra molt, com per exemple llanterners, un electricista, però no hi ha àmbits on es puguin trobar aquests professionals de forma fàcil. On lamentablement s'exigeix menys formació és a l'hostaleria, la major activitat, també hi ha molt de comerç d'empresari autònom que s'ha de modernitzar, perquè hi ha mancances en aquests sectors, tenim també restauració, bars, restaurants, la immensa majoria de l'activitat és al sector de serveis i dels serveis personals. També constatarem un altre fenomen: la vinguda d'emigrants de països de l'Est, hi ha una nova ona d'emigració d'aquesta procedència. Al sector turístic no hi ha encara emigrants nord-africans que s'orienten més cap a la construcció, amb la forta empena que ha donat el Pla Mirall, però evidentment els europeus de l'Est vénen i troben fàcilment feina i això, superat l'entrebanc de l'idioma, serà un problema que obligarà a una major formació. En principi aquests treballadors estan més formats que el treballador d'aquí, vénen amb un nivell professional, el que passa és que tenen altres mancances, moltes vegades han de treballar en economia submergida, encara no és un fenomen molt significatiu, però el que sí hi ha són molts de treballadors de l'Europa més propera, alemanys, anglesos, que vénen i ocupen llocs de treballs de gran qualificació. També hi ha treballadors que vénen de l'Àsia que poden fer un forat impressionant, perquè hi ha molta demanda a treballs de cuina i aquests treballadors s'hi solen dedicar. Això és normal, abans venia gent d'Andalusia i trobava fàcilment feina, perquè es necessitava molta mà d'obra, i ara passa el mateix amb treballadors asiàtics, filipins, etc. Aquesta serà una de les preocupacions, encara que ara per ara n'hi ha d'altres com les que he comentat abans, nosaltres en concret som un poble fet a base de l'emigració dels anys seixanta i setanta i ara

aquests no tenen facilitat de trobar feina, i sobretot si ve un moment de recessió quedaran fora del mercat de treball. Donar resposta a això serà molt complicat, però almenys s'ha de donar resposta a la gent que s'incorpora de bell nou al mercat de treball.

EL PLA ENLLAÇ

-Amb quins instruments es compta per donar aquestes respostes?

-Hi ha un instrument que crec que pot ser útil: la proposta de la Conselleria de Treball amb el nou programa Enllaç que permet fer una programació més a la mesura de les necessitats del mercat, i que tendeix a obligar que les demandes responguin més al mercat. També s'exigirà que siguin propostes consensuades, avalades per un acord entre empresaris i sindicats. Hi ha una línia d'exigir a les demandes de formació una adequació al mercat.

-El mercat de treball cada vegada és més dinàmic, hi ha professions noves?

-Sí, però no hi ha massa exigències noves, el que passa és que no troba mà d'obra suficient. Així com fa un temps hi va haver una recessió molt forta, ara és capaç d'acceptar molta mà d'obra. Això, fins i tot per a la gent més jove, és negatiu, perquè és massa fàcil trobar feina quan s'abandonen els estudis, en canvi a nivell econòmic és un bon moment, perquè la immensa majoria de les persones poden trobar feina. Nosaltres que tenim programes a l'hivern d'ocupació per a aturats no hem estat capaços de trobar tota la gent prevista, persones majors aturades de llarga duració, que volguessin fer feina a l'ajuntament. Alguns dels programes no s'han pogut posar en marxa perquè no hi havia gent suficient. És un moment excepcional que fa tres o quatre anys que dura, la construcció estira molt, hi ha gent que passa de l'hostaleria a la construcció perquè guanya més, treballen a escarada i això distorsiona molt el mercat laboral que està una mica desbaratat.

-S'incorpora gent que fa feina amb noves tecnologies?

-Sí, encara que al sector turístic la majoria de demandes són encara de cambrers, cuiners, etc. El que passa és que s'hauria de fer un esforç per incloure les noves tecnologies a l'hostaleria a determinats nivells. Qualsevol persona, d'aquí a poc temps, que no sàpiga manejar un ordinador, serà un analfabet funcional. Saber manejar un ordinador serà una demanda evident, en canvi no hi ha massa exigència a determinats nivells. Entorn al turisme es podrien muntar altres activitats, però no arriben a consolidar-se, ni sorgeixen amb força. Hi ha agroturismes, sectors al voltant del turisme de serveis, per exemple guies de muntanya, activitats que permeten un creixement de l'ocupació.

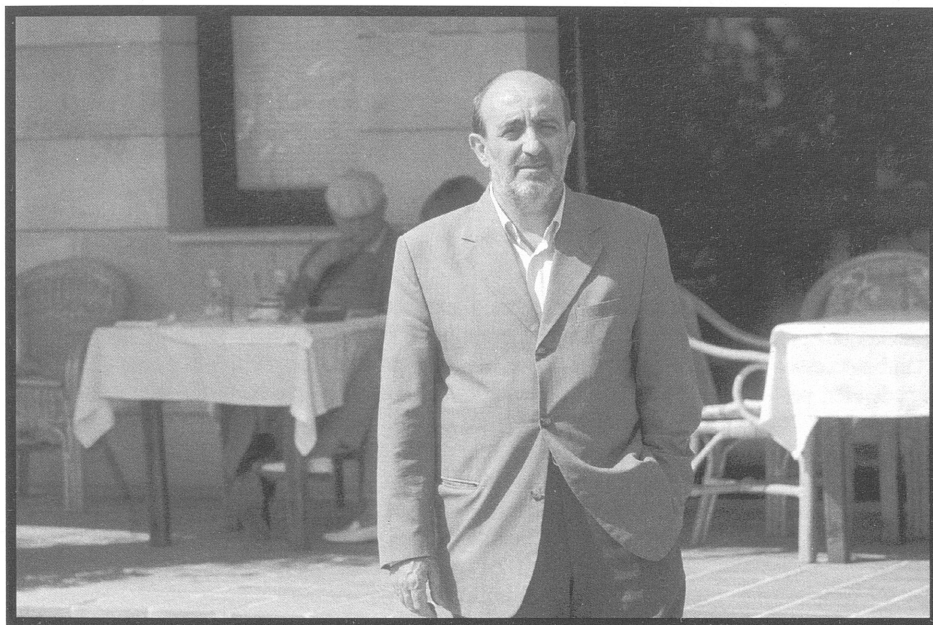
-També serveis d'atenció personal, supòs?

-Per exemple, serveis d'atenció a les persones majors, a disminuïts, a la infància, generen una demanda, perquè el nivell de benestar que tenim permet aquests serveis i, d'altra banda, molts de visitants de llarga estada podrien demanar també aquests serveis, sempre que les persones que els donen tinguessin uns coneixements d'idiomes. Després hi ha moltes activitats que són absolutament al·legals, com les del sector nàutic, al voltant dels iots, dels clubs nàutics, etc., la majoria d'ocupació a aquest sector és al·legal o submergida i és un sector que exigeix molta d'especialització.

-Què es pot fer per pal·liar la situació de l'aturat de llarga durada?

-L'IFOC munta cada any uns programes destinats a la gent aturada de llarga duració que no pot trobar lloc de feina ni tant sols en temps de bonança econòmica. Aprofitam subvencions externes de l'INEM, i el

programa de tallers d'ocupació. Tenim trenta persones a un taller d'ocupació, hi seran dotze mesos fent feina i aprenent. Després hi ha programes de cinc mesos, el nostre objectiu és que tots els aturats de llarga durada de Calvià que a l'hivern vulguin fer feina i aprendre alguna cosa ho puguin fer mitjançant aquests programes especials, sempre que no sigui repetir any rere any el mateix curs, perquè la idea és que es reciclin i que després aconseguixin treball pel seu compte. El que passa és que no hem estat capaços d'omplir tota l'oferta que nosaltres teníem. Després hi ha programes d'inserció destinats a persones que han tingut problemes amb les drogues o amb l'alcohol, o de desestructuració familiar, això són programes més assistencials i també volem ajudar aquesta gent a trobar feina. Garantim en aquests programes per aturats de llarga durada uns ingressos equivalents al 130% del salari mínim, 93.000 pessetes, i a més fan formació. Ara ha acabat un programa destinats a dones qualificades, però que feia temps

que no feien feina, i s'havien de reciclar. Per exemple, una treballa a les excavacions del puig de la Morisca on, per cert han descobert el que era la porta del poblat. Aquesta és una tasca marginal, però s'ha de donar resposta perquè no s'aguditz la borsa de marginació, aquest seria un programa més aviat de prevenció, encara que, en aquests moments, el que ens preocupa més és el tema dels joves. Som un municipi amb molts de joves, n'hi ha més de sis mil de setze a vint-i-quatre anys i hi ha pocs universitaris, molt pocs amb formació professional, i tenen una greu dificultat per continuar els estudis al batxillerat o a la universitat, i van al món del treball sense qualificació. Això és per a nosaltres el més urgent. S'ha d'abordar el tema de les titulacions, l'experiència reconeguda a de sumar crèdits que vagin constituint mòduls de formació, perquè així els treballadors tenen un estímul per continuar amb la seva formació. Ara, és bàsic que aquests procés es faci amb un consens i amb participació, i aconseguir que l'INEM, la Conselleria de Treball i la d'Educació facin una proposta que permeti completar, com si fos una mateixa evolució de la formació, una titulació reglada i no reglada, i una escola taller d'INEM, per exemple, hauria de ser reconeguda i hauria de donar lloc a una titulació ics.

NOVES ESPECIALITATS

-Quant a noves especialitats?

-S'ha d'obrir camí a noves formacions, a noves especialitats que permetin que aquelles persones que no s'acomoden a una determinada feina puguin canviar, ara sembla que a l'àmbit de l'aeroport es podria

convertir un hangar en un gran centre de reparacions i manteniment on podrien treballar molts de mecànics. El món de la mar és un altre àmbit que és interessant i està poc professionalitzat perquè hi ha molta economia submergida. Hi ha un ventall molt important que encara està per explotar.

-El treballador acaba de cada vegada més aviat la seva vida laboral, això sembla un fet.

-El treballador de cada vegada està més desprotegit, mentre el mercat laboral estigui com ara, no hi ha massa problemes, però en un moment de crisi, en primer lloc hauran de marxar els treballadors més grans. Per desgràcia es valora de cada vegada menys la professionalitat, i es prefereix la joventut. Hi ha treballs que una persona major té més dificultats per fer, per exemple treballar a una terrassa, amb un horari intempestiu, etc. Però la persona major té més experiència i també és veritat que les empreses no valoren aquestes persones amb experiència, l'experiència professional només és un valor a la hora d'entrar a una feina, però a l'hora de mantenir-s'hi...

-Com creu que es pot canviar aquesta actitud de les empreses?

-És un problema cultural, tant o més professional és una persona amb molta experiència que s'ha vist amb quinze problemes al mateix temps i que ja té unes pautes de comportament, com una persona, que encara que estigui formada no té aquesta experiència. Els treballadors haurien d'exigir que la seva experiència es valorés i fos reconeguda amb una titulació o amb uns crèdits, a aquelles persones que tenguessin una llarga experiència se'ls hauria de reconèixer d'alguna manera. Les empreses valoren excessivament poc la professionalitat, val més la disponibilitat a totes hores que l'experiència, perquè també s'ha de dir que els treballs als sectors del comerç i de

l'hostaleria, tenen unes característiques especialment dures. Així és que les empreses s'estimen més que la persona que contracten no tenguin aquestes dificultats i que el nivell d'exigència no sigui molt alt, ni es fan proves excessivament dures a l'hora de seleccionar una persona.

-A altres països s'han fet plans d'ocupació en els quals les administracions i en concret les administracions locals han tingut molta importància, com veu aquestes qüestions?

-És evident, per exemple, que ningú no coneix les necessitats de l'entorn com l'Administració local, que és l'esfera de l'Administració més propera al ciutadà. És una bona idea que l'INEM es pugui descentralitzar i que les oficines d'ocupació estiguin lligades a mancomunitats o a entitats locals. Per això s'ha d'aconseguir un consens social en processos cada vegada més participatius. D'altra banda els serveis d'intermediació han de tenir qualitat, és a dir, que han d'estar subjectes a una exigència de barems de qualitats. Les empreses han de poder exigir quin tipus de treballador volen, l'agència d'ocupació ha de respondre amb molta qualificació, i donar una resposta, i el treballador ha d'estar format. La implicació de les entitats locals en aquests temes d'ocupació a nosaltres ens ha donat molt bon resultat. No hem generat ocupació, però hem donat un servei a les empreses i hem ajudat les empreses a trobar professionals qualificats.

-Quant a noves activitats professionals?

-Precisament, si hi ha aquest consens, es poden impulsar noves activi-

tats professionals, lligades al medi ambient, al camp, als serveis personals, al reciclatge. Ara tenim l'oportunitat que, per exemple, l'ecotaxa turística, serveixi per crear llocs de feina. L'ecotaxa podria crear set o vuit mil llocs de feina en temporada baixa. Podrien ser feines d'altíssima qualificació dins l'oferta turística i d'alta aportació a la qualitat turística. El que ofereix l'hotel és molt important, però també hi ha un tipus d'oferta complementària molt important. Els turistes creuen que el 50% de l'oferta turística és a l'hotel, però l'altre 50% és fora de l'hotel. Seria molt interessant que mitjançant l'ecotaxa poguéssim millorar l'entorn i fer un jardí pròxim a l'hotel, és a dir, un medi ambient acurat, les voravies ben arreglades, això dóna qualitat i el turisme ho valora. Aquesta tasca feta amb qualificació i professionalitat seria positiva. Per exemple, la recuperació dels camins rurals, ben senyalitzat i amb guies, seria una forma de crear llocs de feina i d'augmentar la qualitat turística. Això, a més, augmentaria molt l'oferta turística i donaria lloc a professions molt qualificades que podrien compensar la manca d'ocupació a l'hivern, podríem parlar d'un nivell d'ocupació similar a l'hivern i a l'estiu, aquest és un repte que crec que no s'hauria de deixar passar. Aquest és un tema que nosaltres tenim molt clar, perquè les zones turístiques també necessiten unes tasques de manteniment que de vegades no es poden fer, per exemple a les platges, amb la neteja de solars, etc.

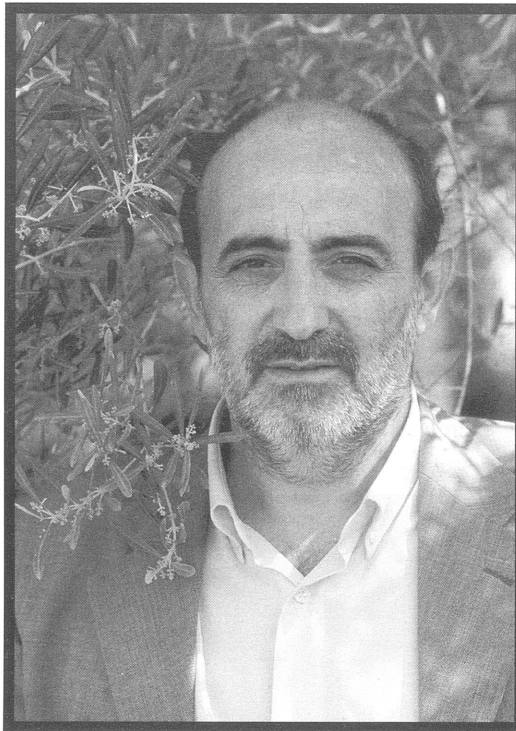
NOVES PROFESSIONS

-També hi ha la idea de fer un parc natural a les Malgrat.

-Sí, i a na Burgesa, es podrien fer coses molt positives, per exemple visites guiades de caràcter cultural. Per exemple, la gent hauria de poder conèixer tota l'antiga cultura del carbó, de la calç i de l'aigua a la nostra serra. Els turistes ara queden al poble a veure els quatre comerços turístics, però si caminassin un poc trobarien les carboneres, els forns de calç, síquies, que formen part del nostre patrimoni històric i que és molt interessant que es pugui conèixer. També és interessant poder veure el patrimoni arqueològic, que també és molt interessant, és a dir, que es pot complementar d'una forma molt important l'oferta turística i es poden aportar també noves qualificacions i llocs de feina. Per exemple al puig de la Morisca es pot fer un museu i uns itineraris, per fer passejades guiades per professionals, els turistes tendrien un altre tipus d'oferta que no fos el sol i la platja i podrien conèixer quins valors hi havia a la nostra cultura que encara es poden veure. Ara els portem a les coves, però així com s'han professionalitzat les coves, es poden professionalitzar uns recorreguts arqueològics exactament igual. Aquests temes són una font de noves professions, els que abans s'anomenaven peons de camins, ara poden ser professionals de la muntanya que tenen cura d'un espai natural o d'un camí empedrat o d'un marge. Si hi hagués unes brigades que tinguessin cura dels camins de muntanya, dels marges, es podria donar també satisfacció als propietaris que ara estan una mica empenyats. Això crearia llocs de feina.

-Quins problemes té la dona a la inserció laboral?

-La dona és la gran perjudicada del sector dels serveis. Una gran part del benestar que tenim és perquè la dona fàcilment pot fer feina i llavors la família compta amb dos salaris, però això es fa a costa que suportï una doble jornada i que no es professionalitzi, perquè està

sotmesa a un horari de matí i després s'ha de fer càrrec dels nens l'horabaixa. La majoria de cambres de pisos i de dones de neteja fan això i garanteixen un plus de millora econòmica a les famílies i no rep res a canvi d'aquesta circumstància. Això també és un problema de cultura i no passaria res si les responsabilitats s'intercanviassin. És inexplicable veure com a casa les cuineres són les dones i als hotels són els homes. Al món àrab els homes fan la neteja de les habitacions i aquí només són les dones les que fan aquesta feina. Hi ha uns certs hàbits culturals que convindria anar canviant, perquè suposen un retard en la cultura de la formació permanent i de la qualificació. Però aquest repte serà, dissortadament, més difícil d'assolir.

-La dona té més dificultats per assistir a aquests cursos de reciclatge, etc?

-Sí, però malgrat això és la que més assisteix als cursos, sobretot de formació reglada, d'idiomes, d'informàtica, per exemple. En canvi en formació d'oficis, la

major part són homes, i això abans era per una qüestió de força física, però ara s'utilitzen màquines que són igualment bones de manejar per homes o per dones i les dones no van a aquest tipus de cursos de mecànica, etc. És molt difícil que una dona, fins i tot una dona jove, accedeixi a un àmbit que culturalment és de l'home. En canvi, hi ha tantes universitàries com universitaris homes, encara que amb major dificultat per trobar feina i situar-se, però almenys tenen una formació per fer front a qualsevol lloc de feina, igual que un home. És molt més difícil incorporar una dona aturada de llarga duració que un home amb el mateix problema, en canvi ho passa pitjor l'home que la dona, perquè la dona pot trobar feina per exemple de netejadora i sempre trobarà feina i un home no. Hi ha contradiccions molts greus, una dona trobarà feina més fàcilment en economia submergida, per exemple. S'han de fer molts d'esforços culturals per fer front a aquestes situacions.

-Com es pot garantir la formació continuada?

-Per exemple, les noves tecnologies són un bon invent per incidir en aquest camp, però no sé si s'apliquen tan correctament com és necessari. Tan important és tenir la formació garantida al llarg de tota la vida, com el compromís de l'empresari de no rotar el personal, i en un sector com el de serveis és molt fàcil aquesta rotació de personal. Canviar continuament de personal fa prou inútil la formació contínua. Els programes de formació contínua s'haurien de fer a llarg termini, preveure les noves tecnologies. Nosaltres, d'altra banda, tenim una aula de teleformació, on també s'han de fer uns esforços importants. El que passa és que no es fa formació en vistes a la incorporació de les noves tecnologies al sector de serveis. Les noves tecnologies, d'una banda és clar que reduiran molts de llocs de feina, perquè tot el que es pugui aconseguir a través d'Internet significarà una reducció de llocs de feina, especialment al sector de serveis. Es dóna la circumstància que moltes d'aquestes noves tecnologies al sector serveis no s'han incorporat, perquè manca formació, seria interessants que els al·lots en deixar l'escola sabessin manejar un ordinador, Internet, o Intranet. Per exemple per ordinador es podrà controlar la bugaderia, les habitacions, donar ordres etc. Encara no es fa, es donen moltes passes, es perden hores, i la nova tecnologia no s'ha incorporat plenament al sector de serveis, però és clar que s'avançarà en aquest sentit i la gent ha d'estar preparada.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

12-M: El boom conservador condiciona el Pacte

(pàg. XLVI)

El programa europeu "Energia, medi ambient i desenvolupament sostenible", presentat al món empresarial

(pàg. XLIX)

Els telèfons mòbils superen els fixos (pàg. L)

12-M: El boom conservador condiona el Pacte

La victòria del Partit Popular a les eleccions generals del març no ofereix cap dubte, tant en el conjunt espanyol com a la comunitat autònoma. Una majoria absoluta que permet seguir endavant amb la particular revolució conservadora d'Aznar, mentre que a les Illes el Pacte de Progrés es veurà obligat a replantejar la seva estratègia original. Presumiblement seran tres anys molt durs que, no obstant això, hauran d'obligar progressistes i populars a revisar la seva relació, si més no pel que fa a les qüestions considerades d'estat.

S.V.

Era d'esperar, les enquestes ho havien predit, però ningú no esperava una majoria absoluta per al Partit Popular ni que, a les Illes Balears, menys d'un any després de la seva derrota a les autonòmiques, els conservadors recollissin el seu major triomf.

Si més no, era la primera vegada que la dreta feia front a una consulta des de l'oposició al govern autònom. Certament, es tractava d'unes eleccions generals, però no hi havia ni hi ha cap dubte que els resultats tendrien una repercussió decisiva en les relacions immediates entre els governs central i autòmic. Des del PP i des del Consolat de la Mar ja han manifestat la propensió al diàleg, però això no lleva que, presumiblement, el 12-M ens hagi situat davant un tram molt dur per a la vida política insular. El Pacte de Progrés havia somniat de reproduir a Madrid l'estratègia de "la tropa", malnom amb el qual el líder popular batejà el Govern de les Illes Balears en el míting celebrat a Palma durant la campanya electoral. No va ser possible i, endemés, per l'amplitud dels resultats sembla que mai no ho havia estat. L'electorat conservador va tornar a fer pinya i, senzillament, aràs.

La qüestió és que els dos grans partits estatals hauran de jugar aquesta legislatura amb les peces canviades, encara que en aquesta situació el Partit Popular juga amb avantatge. El seu president regional, Jaume Matas, compta al seu favor amb un

govern central que té majoria absoluta a les Corts i això li permetrà reorganitzar el partit de cara a les eleccions autonòmiques del 2003 o, eventualment, de cara a una moció de censura al Parlament balear. De fet, ja s'ha envoltat en el Legislatiu de tot el seu equip, amb la incorporació com a diputats dels exconsellers de Sanitat i d'Indústria, Francesc Fiol i Josep Juan Cardona. Jaume Matas sap que pot recuperar el Consolat de la Mar, perquè a les Illes hi ha un electorat disposat a donar suport a les tesis conservadores, tot i que, per a això, haurà de presentar una alternativa que satisfaci tots aquelles que havent votat conservadors a les generals varen donar suport a qualche partit del Pacte de Progrés a les autonòmiques, és a dir, combinar una política econòmica liberal amb la necessitat d'evitar els problemes causats en el passat per les polítiques desenvolupistes del PP balear.

NO RETORNAR AL PASSAT

Una cosa és perfectament clara. La política illenca no pot retornar al passat, no només pel que fa a les corrupcions, ja que aquest és un tema que, dissortadament, tant ha castigat els populars a les eleccions autonòmiques com continua castigant els socialistes a les generals, sinó també per mor del desenvolupisme que representà l'era Cañellas. El problema és, sens dubte, que el Partit Popular, en haver-se constituït en quasi l'única opció per a la dreta, suporta el pes dels sectors més conservadors de la societat i, en conseqüència, té difícil una política reformista com la que somnia Matas i els seus companys d'aventura.

Però si aquest és el dilema de l'actual oposició autonòmica, no menys complicada és l'alternativa que té el Pacte de Progrés per continuar governant fins el 2003 i aspirar a la reelecció. Els resultats de les darreres generals no afavoreixen, evidentment, aquest objectiu. És evident que després de quasi vint-i-cinc anys de democràcia l'electorat sap perfectament què vota i, fins i tot, en alguns extrems, què no vota, com pot haver passat el dia 12-M entre els votats tradicionals de l'esquerra. I, igualment, sap diferenciar prou bé el tipus d'elecció que fa i per tant, com va afirmar el president Antich just després de reconèixer el triomf del Partit Popular, si és davant d'una consulta general o d'una votació autonòmica o local. En aquest sentit és perfectament legítim pensar que les eleccions generals no han qüestionat les autonòmiques de l'any passat ni tampoc el Pacte de Progrés que en aquella ocasió va sorgir de les urnes. El Pacte compta, per tant, amb legitimitat per continuar endavant i, en la mesura que això sigui possible, ho pot fer com si res no hagués passat. No té per què modificar ni les aliances internes, ni la lletra ni l'esperit dels acords, encara que potser aquesta no sigui la via més recomanable en aquests moments en què, tal volta, el que fa falta és una prova contundent que, després de l'atupada, continua viu i disposat a complir amb els seus objectius.

PRAGMATISME I UTOPIA

En qualsevol cas, allò que no pot fer és aclucar els ulls davant la realitat. Les regles del joc democràtic atorguen una potestat quasi absoluta perquè el Govern pugui prendre les decisions que vulgui (les que trobi adients, però que les prengui ja!... reclamen els més acostats) sempre i quan continuï comptant amb sufici-

ent suport parlamentari, però és evident que no pot ignorar allò que sociològicament han significat les eleccions generals. El Partit Popular ha obtingut uns dels millors resultats que mai no havia aconseguit la dreta a les Illes Balears, la qual cosa demostra que la majoria aposta per la revolució conservadora que preconitza José María Aznar, encara que fa uns mesos hagués matisat aquestes missions en funció de la problemàtica concreta de l'arxipèlag. Res no es contradiu. El model econòmic de les Balears ha creat feina, però els ciutadans estan incòmodes per haver superat la capacitat de càrrega de les Illes i, en aquest sentit, reclamen mesures correctores. Els mateixos ciutadans o, per ser més exactes aquells que amb el canvi de vot decideixen cap on tomba la balança, que creuen que aquestes mesures són compatibles amb el model social que el Partit Popular vol aplicar a tot l'Estat, és a dir, que no discuteixen el model de fons sinó la gestió concreta.

Aquesta simple reflexió és o hauria de ser suficient per situar el Pacte de Progrés davant el mirall, és a dir, davant la societat en nom de la qual va signar la proposta de govern i, en conseqüència, fer les rectificacions que pertoqui. Durant la campanya electoral el model balear va ser utilitzat per tots els bàndols. L'esquerra el posava com a exemple a exportar, fins i tot, a La Moncloa, mentre que des del Partit Popular el desqualificaven. Així, "la tropa", guanyà un inesperat protagonisme que ha obligat el president Antich a haver de defensar l'executiu insular davant el seu propi partit, on alguns destacats jacobins han aprofitat per desacreditar l'opció balear, (i de passada qualsevol pas nacionalista i, fins i tot, federalista) a la qual quasi han culpat de la derrota socialista, una derrota que, d'altra banda, només s'explica des de la pèrdua de vista de la realitat que ha patit la cúpula estatal del PSOE. És clar que deu mesos d'experiència de "pacte de progrés" tampoc no han servit per il·lusionar l'electorat de les Illes o que, fins i tot, han desil·lusionat alguns dels votants d'abans de l'estiu, però ningú no pot afirmar que l'electorat hagi deslegitimant el pacte o que aquest no sigui tan vàlid ara com abans.

NOVES RECEPTES PER A UNA NOVA SITUACIÓ

El problema potser sigui més senzill d'explicar. Potser una de les característiques dels temps que corren i d'una democràcia madura sigui el predomini del pragmatisme polític sobre la ideologia que, essencialment, és allò que el Partit Popular ha explotat aprofitant la bonança econòmica dels darrers anys. I, contràriament, és allò que no ha sabut comunicar un Partit Socialista massa capficat en els seus problemes interns com per adonar-se que el món canvia i que davant la internacionalització de l'economia ja no hi caben les receptes antigues. La dreta, per sort, ja no fa por, a pesar que la seva política liberalitzadora pugui suposar retrocedir en les conquestes de l'Estat de Benestar que fins ara ha estat una de les principals senyes d'identitat de les democràcies europees. Davant aquest horitzó, l'esquerra té el deure de recuperar el seu electorat, com fan els seus rivals conservadors, des de l'òptica del pragmatisme, encara que sense renunciar a la ideologia. Té el deure de ser tan pragmàtica o més que la dreta per garantir la preservació dels avanços socials que en el passat tant van costar de poder guanyar.

És per això que el Pacte de Progrés s'ha d'observar en el mirall de les realitats, encara que no renunciï a les utopies, sortint a

fora de les respectives executives per conèixer allò que de veritat pensa la societat illenca de la seva gestió. No només a la llum dels resultats electorals, sinó amb la presència viva al carrer. I allò que passa, senzillament, és que s'acumulen massa retards. No hi ha dubte que els partits que formen el Govern varen avaluar bé la situació d'origen i que també han diagnosticat els mals del model de desenvolupament que volen corregir, de la mateixa manera que han apuntat algunes solucions que semblen encertades. Però fins ara no han fet massa més que debatre les qüestions, la qual cosa era important i prioritària, però que políticament és insuficient. I això, en una societat d'exacerbat pragmatisme, pot haver repercutit en el desànim dels electors. I, pitjor encara, pot desmotivar la societat envers la necessitat del mateix canvi.

UN SORTIDA A L'ESQUERRA

Fa ara devers quatre anys que Jaume Matas, quan va accedir a la Presidència del Govern, decidí que havia de fer alguna cosa ràpida i visible per fer-se notar davant la societat. Va ser llavors quan llançà un pla que, significativament, va anomenar "mirall",

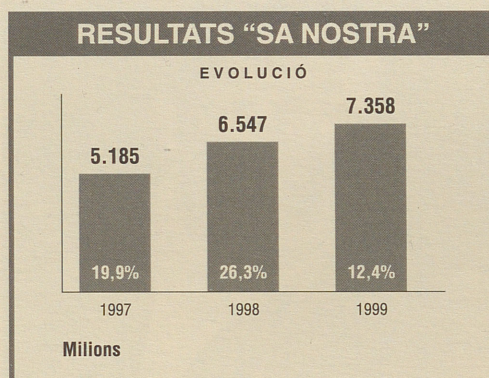
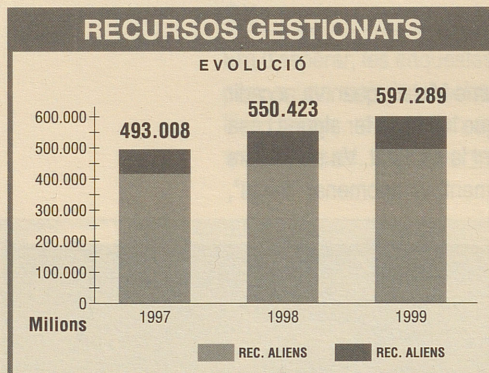

Rosa Estaràs
i Teresa Riera.

un pla criticable en alguns aspectes i al qual es pot culpar d'haver tengut efectes secundaris indesitjables, ja que escalfà la construcció més enllà del que es podia permetre la sostenibilitat del territori insular, però que tenia la virtut de proposar un canvi d'estratègia dins del model econòmic que vigia aleshores. El problema és que Matas caigué en el fons de les lluites internes, la qual cosa va fer que no pogués plantejar les mesures que havien de complementar el pla i que, finalment, en qüestions com les Directrius, es veiés obligat a cedir davant els sectors més conservadors del Partit Popular. D'aquesta manera les portes s'obriren de pinta en ample al Pacte de Progrés. Ara, però, el Pacte necessita prendre la iniciativa. Necessita el seu propi pla Mirall, capaç de combinar el pragmatisme que reclama la societat amb les propostes de canvi a llarg termini. Necessita alliberar-se'n de rivalitats internes. Necessita deixar de ser oposició i convèncer-se que, malgrat els resultats del 12-M, és el govern que representa la voluntat de la societat de les Illes Balears. Necessita apostar pel futur i no només pels tres anys que resten fins a les properes eleccions.

- CONJUNTURA -**Miquel Capellà: "Sa Nostra" vol prioritzar les inversions de futur"**

El president de la Caixa d'Estalvis de les Balears va fer conèixer el balanç de l'exercici de 1999 i anuncià canvis d'estratègia per a l'entitat. Va afirmar que els beneficis no havien de ser una obsessió i que, per contra, s'hauria d'invertir en projectes de futur. També afirmà que "Sa Nostra" seria al costat dels empresaris que volguessin fer inversions a fora, tant al Carib com a l'àrea mediterrània.

ONA

Miquel Capellà, que va presentar el balanç de 1999 al costat del director general de l'entitat, Pere Batle, assegurà que per a "Sa Nostra", "els beneficis no havien de ser cap obsessió" i que, d'ara endavant, es donaria prioritat a les inversions de futur. En aquest sentit destacà la necessitat d'adoptar una "consciència i ètica mediambientals" per evitar que l'economia de les Illes continuï per tiranys d'insostenibilitat. En aquest sentit "Sa Nostra" manifesta la clara voluntat de ser present en tots aquells projectes que representin opcions de futur, des d'inversions en temes hidràulics, gestió mediambiental o en diversificació econòmica, com és la inversió en la societat de la informació.

D'altra banda, el president de "Sa Nostra" va manifestar que l'entitat vol acompanyar els empresaris de les Illes en les inversions que facin a altres indrets del món. "Les Illes Balears no poden fer créixer el seu territori -digué- però sí que poden ampliar-lo virtualment, tot exportant coneixement a altres zones turístiques del món". "Sa Nostra" ja és al Carib on des de L'Havana coordina les actuacions a tota la regió: República Dominicana, Panamà o Mèxic, i ara es proposa impulsar una nova expansió a la Mediterrània que, per proximitat, és una àrea quasi natural per a la presència dels empresaris illencs. Tunísia és un objectiu molt present, com també ho és Croàcia i, fins i tot, països que encara són conflictius, com Algèria.

OBRA SOCIAL I CULTURAL

Tot això sense descuidar la vocació balear d'una entitat que és i vol continuar sent al servei de la societat. L'any passat "Sa Nostra" va tancar l'exercici amb uns beneficis de 7.358 milions abans d'impostos, amb la gestió de quasi 600.000 milions de pessetes en recursos, que suposen una quota de mercat del 31,8%. Uns beneficis que han reinvertit socialment a través de l'Obra Social i Cultural, que per a enguany compta amb un pressupost de 1.834 milions de pessetes.

CONTRA LA PRIVATITZACIÓ

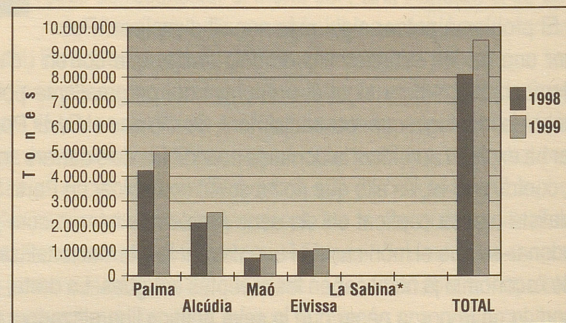
"Sa Nostra" -es diu des de l'entitat- és una institució balear, financera i de serveis, gestionada amb criteris de solvència i d'orientació al client i al seu medi, compromesa íntimament amb el desenvolupament social, cultural i econòmic de les Illes Balears". Per això, el president inicià la seva intervenció tot assegurant que "Sa Nostra" no és a favor de la privatització de les caixes d'estalvis, sinó de mantenir l'estatus actual. Va voler explicar això davant els rumors d'una privatització generalitzada d'aquestes entitats que competeixen en el camp financer amb els bancs, però que conserven peculiaritats pròpies que, segons Capellà, fan que continuïn sent necessàries en el futur.

Els ports registraren un increment del 17%

L'alt creixement experimentat per l'economia de les Illes Balears durant 1999 tengué una més que fidel traducció en les xifres d'activitat dels ports, segons ha fet conèixer l'Autoritat Portuària de les Illes. L'any passat es varen registrar quasi un milió i mig més de tones que l'any anterior, situant-se ja prop dels deu milions que, si res no ho impedeix, se sobrepassaran enguany.

D'entre tots els ports el que tengué un increment relatiu més important va ser el de Maó, tal com es pot comprovar en els gràfics, mentre que Eivissa limitava el seu augment a un 8% que, tot i ser molt important, se situa lluny de Mallorca o de Menorca. En qualsevol cas l'Autoritat Portuària avisa que Eivissa té una problemàtica portuària molt acusada i que, per tant, el seu resultat és menys significatiu.

Cal dir que aquestes dades inclouen les tones de combustible i de ciment.

TOTAL TRÀFIC (Tones)			
Port	1998	1999	% Variació
Palma	4.210.503	4.956.340	18%
Alcúdia	2.102.349	2.504.245	19%
Maó	690.959	829.009	20%
Eivissa	978.302	1.054.125	8%
La Sabina*	75.295	77.145	2%
Total	8.057.408	9.420.864	17%

* S'inclouen les mercaderies de trànsit intern.

Font. Autoritat Portuària de les Balears.

El programa europeu "Energia, medi ambient i desenvolupament sostenible", presentat al món empresarial

El centre empresarial de Son Espanyol, al ParcBIT, va ser l'escenari elegit per a la presentació d'aquest programa que pretén impulsar entre els empresaris la recerca sobre qüestions mediambientals. De moment només hi ha un projecte presentat, relacionat amb l'explotació de recursos marins, promogut des de la Universitat. Des de la Conselleria d'Innovació s'espera una millor acollida per part de la iniciativa privada.

ONA

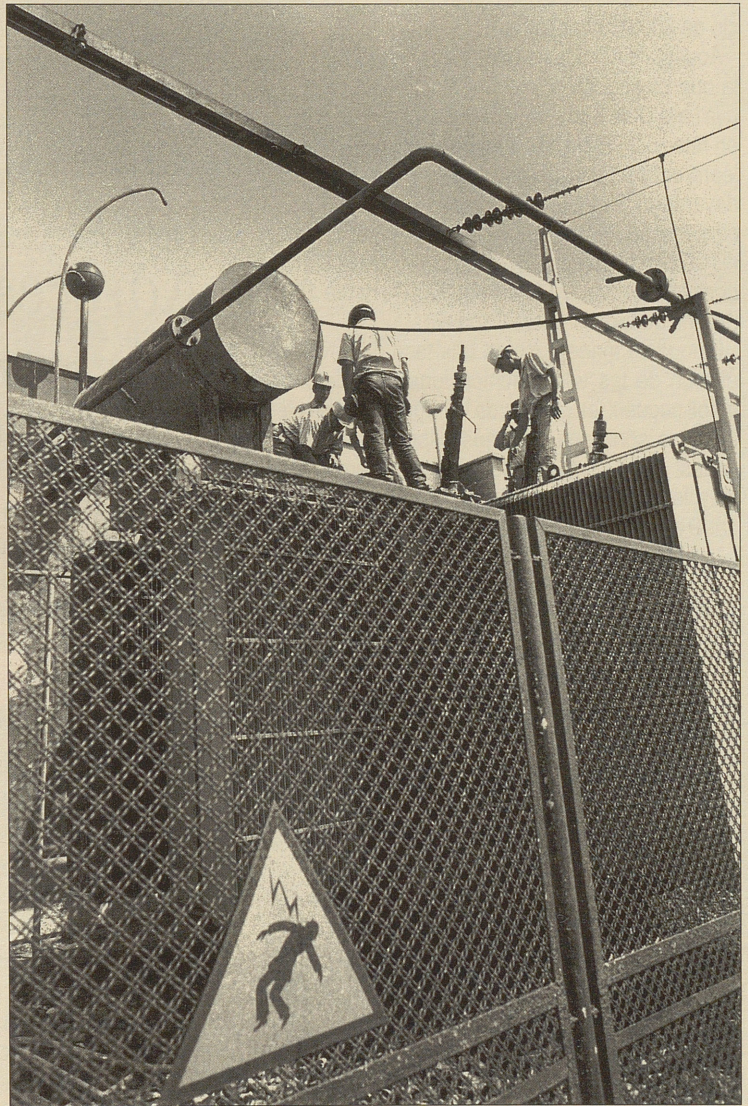
La sala de formació del ParcBIT, situada al centre empresarial de Son Espanyol, va ser el marc de presentació del programa europeu "Energia, medi ambient i desenvolupament sostenible" que impulsa la Unió Europea per estimular la participació de la iniciativa privada en qüestions mediambientals. Segons explicà el responsable d'aquest programa, Martín Bohle-Carbonell davant un grup d'empresaris de les Illes, es preveu una inversió a tota Europa de dos mil milions d'euros en els pròxims quatre anys. La Unió finança la meitat de tots els projectes necessaris per dur endavant la idea. De moment només s'hi ha acollit un projecte amb participació de les Balears, i en concret de la UIB, sobre l'explotació de recursos marins.

Tant la consellera d'Innovació, Misericòrdia Ramon, com el director del programa afirmaren que aquesta era una oportunitat per implicar el món empresarial en noves iniciatives que, al mateix temps que poden donar una rendibilitat econòmica, tenen un fons d'interès general. "A les Balears -digué Martín Bohle- el tema mediambiental té una enorme incidència, n'hi ha prou a observar com es pateix davant la manca d'aigua potable, per poder disposar-ne s'ha d'ampliar la dessaladora, la qual cosa implica haver de produir més energia elèctrica per al seu funcionament". Els temes s'interrelacionen constantment i, per això, la Unió Europa vol col·laborar a totes les iniciatives que tractin aquestes qüestions.

Per enguany cal destacar alguns punts d'actuació preferent, entre els quals figura, precisament, la gestió de l'aigua i la seva qualitat, així com el canvi climàtic, els ecosistemes marins i un quart apartat anomenat "ciutat del demà", que té com a objectiu millorar les condicions de vida de les ciutats, tant pel que fa al transport com a la relació amb l'entorn.

INSTITUT DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Un altre dels objectius d'aquest programa és, també, aconseguir una relació directa entre tots els centres de recerca i, en especial, les universitats. A les Illes Balears -la UIB tengué una participació activa en la presentació del programa- les relacions entre la universitat i l'empresa presenten un considerable dèficit, a pesar dels esforços que s'han fet fins ara. Per això, en el decurs de la jornada, el vicerector de Medi Ambient de la Universitat aprofita el moment per anunciar la creació d'un Institut de Desenvolupament Sostenible entre la UIB i el Parc BIT.

Europa cerca alternatives a l'energia convencional.

W.W.W. BIT

Els telèfons mòbils superen els fixos

Segons totes les previsions, el nombre de telèfons mòbils en funcionament a les Illes Balears supera ja el de línies fixes. A finals d'any ja s'havien superat els tres-cents mil i a hores d'ara s'acosten a la xifra de 422.000 que és el nombre d'abonaments de la companyia Telefónica. A finals d'enguany, amb tota probabilitat, ja hi haurà més de 500.000 mòbils per a una població de 800.000 habitants.

Aquesta dinàmica és similar a la que se segueix a tota Espanya i a la Unió Europea, tot i que en relació a l'Estat, les Illes Balears ocupen una posició capdavantera. De fet és la primera comunitat autònoma on es pot donar per fet que els telèfons portàtils són ja més que els fixos. Segons la Telefónica a finals del 2000 hi haurà 18,5 milions de mòbils a tota Espanya.

D'aquesta manera s'obre una fase decisiva en el món de les telecomunicacions. La telefonia mòbil segueix les passes de la informàtica, on els avanços són cada cop més espectaculars. En aquest sentit, cada pic els aparells terminals són més lleugers i disposen de major durada de bateria. D'aquí a poc temps ja es parlarà de la tercera

generació que, fonamentalment, consistirà en la incorporació de vídeo que permetrà visualitzar l'interlocutor des del mòbil.

Videotelèfon

El videotelèfon, del qual tant se n'ha parlat, ja és una realitat, però l'aspecte més curiós, respecte a allò que es creia, és que serà un videotelèfon mòbil. Actualment ja és perfectament possible disposar d'aquesta tècnica a qualsevol casa particular amb la utilització d'Internet, però això no es podia fer amb els mòbils a causa de la baixa velocitat de transmissió. Un obstacle que tècnicament ja ha desaparegut.

Si més no, tot fa pensar que aquest videotelèfon mòbil serà al mercat l'any 2002, però la

velocitat tecnològica és tanta que molt probablement la data s'avanci i ja sigui, com a molt tard, en el primer trimestre de l'any que ve.

Tot plegat fa que es parli d'una substitució de la telefonia fixa per la mòbil. Però des de la Telefónica no ho creuen així, sinó que les línies també evolucionaran cap a xarxes d'ampla banda, la qual cosa permetrà la transmissió de dades i de la televisió. Llavors hi haurà, amb tota probabilitat, tarifes planes tant per a la veu com per a Internet.

Adreces a la XARXA

PORTALS LOCALS

En una economia cada pic més global es dona una aparent paradoxa: com més gran es fa l'horitzó més importància guanyen les coses que són pròximes. En una economia internacionalitzada l'èxit està assegurat només per a

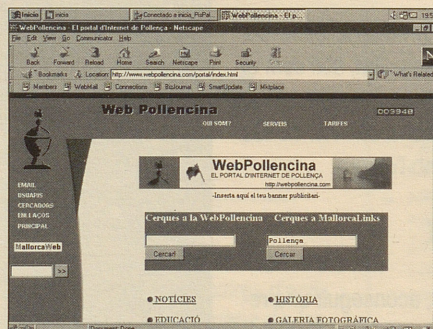
En els darrers mesos hem assistit a l'aparició de grans monstres d'Internet, com Terra o mes recentment Inicia, que s'han fet amb altres portats ja tradicionals, com Olé, i s'han convertit en grans magatzems d'informació. Al seu costat han nascut altres portals especialitzats o regionalitzats, com és el cas esmentat fa dos mesos de MallorcaWeb, que subministren aquella informació a la qual els grossos només poden arribar si és a través d'ells. Doncs bé, encara hi ha un escaló més avall i

El Pla Bit serà realitat enguany

El secretari general del pla R+D de les Balears ha anunciat que el Pla balear d'innovació tecnològica podrà ser informat a partir del tercer trimestre d'enguany, posant fi així a una situació segons la qual la Comunitat Autònoma de les Illes Balears era l'única que no comptava amb una eina de treball com aquesta i que, a més a més, és la que menys despeses fa en recerca.

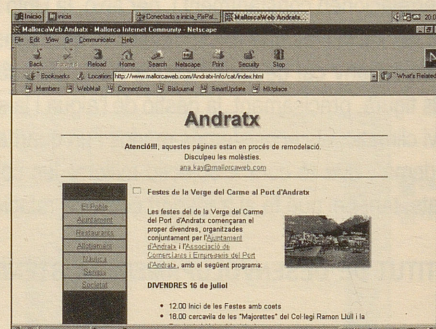
El Pla Bit suposarà en primer lloc una avaluació global de tots els sectors econòmics de les Illes, tant dels seus equipaments tecnològics actuals com de les possibilitats d'innovació de cadascun d'ells. Amb aquests resultats es podrà fer el mapa de les necessitats i, en el seu cas, de les inversions que s'hi han de fer.

En aquests moments des de la Conselleria d'Innovació es fa un mostreig entre devers quatre-centes empreses de les Illes per obtenir un diagnòstic que s'ajusti a la realitat.

POLLENÇA: WWW.WEBPOLLENCINA.COM

aquells que encerten a elegir i a treballar dins d'una escala determinada. La macroeconomia necessita de la microeconomia, de la mateixa manera que una xarxa com Internet, que ja va néixer gran, a mesura que creix precisa de nervis més profunds per poder arribar a tot arreu. Així, els petits portals esdevenen imprescindibles.

ANDRATX:
WWW.MALLORCAWEB.COM/ANDRATX-INFO

igualment imprescindible. MallorcaWeb ens en dona dos exemples: Andratx Info i la Web Pollència, ambdues amb voluntat de ser l'equivalent a Internet del que és la premsa forana entre els mitjans de comunicació.

Els portals locals proliferaran en un futur no massa llunyà. Sens dubte seran un complement per a la mateixa premsa forana i, sobre tot, un servei essencial per a la població.

Estam al vostre costat

A diari. Dia i nit.

Aplicant tecnologia

innovadora,

competitiva

i respectant

el medi ambient,

amb decisió de servei

a la Comunitat Balear.

Mou-te ocupa el teu lloc

**Mou la teva formació,
per a una bona ocupació.**

Amb **enllaç** sabràs tot el que et cal per ocupar el lloc que vols. T'oferim un pla global de formació per a una ràpida integració al món laboral, fomentant formes alternatives d'ocupació, les noves tecnologies i la igualtat per a tothom a l'hora d'accedir a una feina. Aquesta és la finalitat d'**enllaç** (fer formació per arribar a l'ocupació) i el compromís del Govern de les Illes Balears.

Informa-te'n al Tel. 900 559 090

Cofinançat per

Fons Social Europeu

enllaç
pla de formació

**GOVERN
DE LES ILLES BALEARS**

Conselleria de Treball i Benestar Social
Direcció General de Formació

Quatre illes,
un país
cap frontera